

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897., péntek, december 10-én.

21. szám.

Az árnyék.

A nyugvó nap megnöveszti az árnyakat. Az osztrák alkotmányosság eltűnő napja sötétlen reflektálja utolsó maradványának tárgyát, a nothparagrafust, a politikai horizonra. Tegnap óta bizonyos, hogy az osztrák parlament képtelen minden törvényhozási működésre, így a tényleges gazdasági állapot Magyarország és Ausztria közt csakis a hirhedt 14. §. segítségével tartható fenn.

Ez a 14. szám, mint az alkotmányonkivüliség első fekete foszlánya jelenik meg s tán nemsokára rá lesz terítve a gyászlepel az egész osztrák alkotmányosságra. A törvényes állapotot legkevésbé sem érinti ma még a 14. szakasz alkalmazása. Miután nem sikerült Magyarországgal egyetértésben a provizorium parlament létesítése, nem marad más hátra, mint hogy az osztrák kormány az egyedül lehetséges expedienshez folyamodjék. Ausztria közjogának szempontjából ez teljesen indokolt, sőt az alkotmány szellemével és betűjével megegyeztetendő tény.

Nem bocsátkozunk doktrinai fejtegetésekbe. Az osztrák alkotmány komolysági hiányát fedező eme tapasztalatnak sem keletkezését, sem alkalmazásának eseteit nem tárjuk fel részletesen. Bizonyos, hogy kezdettől fogva arra volt számítva, mikép ideiglenes segédeszközt képezzen az állam gépezetének parlamenti kerékkötőjével szemben. Harmincz év története pedig kétségtelenné teszi, hogy a nothparagrafus igen fontos, sőt elvi jelentőségű esetekben is alkalmazást nyert.

Három évtized eseteinek átvizsgálása után konstatálhatjuk, hogy a hirhedt paragrafus két ízben még a bank alapszabályainak megváltoztatására is alkalmazást nyert, s pedig 1870. július 28-án és 1873. május 13-án. Mi több, még a pénzbevitel határidejének kitolását is a császárparagrafus segítségével eszközölte az osztrák kormány mindjárt az alkotmányos éra kezdetén, 1870-ben.

Az abszolutizmus és önkény fügefalevele szükséges kiegészítője az oly alkotmányosságnak, mely tele van hátsógondolatokkal, képtelen és lebonyolíthatlan ellentétekkel. Nagyon természetes, hogy a magyar alkotmány számára hasonló szegyetakarót nem kérünk; de viszont tagadhatatlan, hogy a szükségparagrafus alkalmazása Ausztriában egészen törvényes és a közjog szempontjából egyáltalán nem kritizálható. A helyzet tehát az, hogy a jelenlegi gazdasági állapot Ausztriában a kormány a 14. paragrafus segítségével tartja fenn, Magyarországon pedig föntartja a törvényhozás, ha ugyan a függetlenségi párt megengedi. Részünkről az elvadások és képtelenségek e zürzavaros napjaiban is erősen hiszszük, hogy meg fogja engedni. Különben Magyarország sokkal hátrányosabb s megmérhetetlenül veszélyesebb helyzetbe kerülne, mint Ausztria. Itt, a parlamenti gépezet fennakadása után, letöri a kerékkötőt az állami gépezet szekeréről a 14-ik paragrafus fogantyújával operáló közjogi gondviselés; Magyarországon ellenben nincs semmi-

féle törvényes expediens, mely a feneketlen zürzavarból kisegítene, mint csak a salus republicae legfőbb törvénye. Tehát a legveszedelmesebb eszköz, az a kétélű kard, mely vághat előre és hátra, s mely megmentheti, de egyszersmind el is vesztheti úgy az államot, mint a szabadságot.

Ide akarná juttatni a szélsőbal hihetetlenül megfontolatlan szeszélye az országot? Sokkal rosszabb viszonyok és sokkal képtelenebb állapotok közé, mint hova a kigunyolt, a gögösen lenézett Ausztria jutott?

Nem, ez nem történhetik. Az az árnyék, mely fölvonul Lajthán túl a politikai látóhatárra, egyetértésre, vagy legalább békére kell hogy intse a magyar parlament pártjait s kiegyenlítésre a magyar közélet ellentéteit. Az árnyék ma még csak a nothparagrafus alakjában jelenik meg, de mindinkább ki fog az szélesedni. Nem kell álomlátás hozzá, sem pedig pesszimizmus és mégis mindenki biztosan megjósolhatja, hogy Ausztriában a mai alkotmány immár tartóhatatlan.

Nem az abszolutizmust és a zord kényvel uralkodó kormányzatot jelentjük be Ausztriát illetőleg. Erre még átmenetileg is alig kerül a sor. A nothparagrafus alkalmazása után a parlamentet még össze kell hívni és nem pusztán azért, mert az alkotmány parancsolja. Ennek szava rég nem talál meghallgatásra a mindent tulkiáltó pártszenvédelyek torzsalkodása közepett. A reichsrathot

Andrássy ellentelei.

Egy bécsi újságíró harmincz esztendő szenzációiról számol be mostanában. Három csillag alá rejtőző nevét jól ismerik azok, akik a kiegyezés óta, mind az öt külügyi miniszter alatt gyakrabban fordultak meg a Ballplatzon. Memoárjainak (Dreissig Jahre aus dem Leben eines Journalisten) harmadik kötete jelent meg ezen a héten. A szerző végigjárta az osztrák, meg az osztrák-magyar politika tüskés mezejét, még akkor, midőn ez a mező lenn virágos határok között végződött, a toskánai síkon. Pennáját (lapos és szürke sorokat ír ez a penna, de magot hint el közbe) Ausztria egy régi botránya mozgatta meg legelőször. Az ötvenkilenczedik háboru után az osztrák Panama tudósítói között van ő is. Mikor a nagy pénzügyi tönk szélére jutott a birodalom, két pisztyoldurranás vegyült az általános jajveszékelésbe. Agyonlőtte magát báró Eynatten, a sikkasztó veronai generális és utána szintén csak a halálba tudott menekülni Brück pénzügyminiszter a gyanúsítások elől. Azután ott van a szerző tudósítói asztalkája a zöld szalonnok masszív butorai között, midőn az idősebb Goluchovskit kiszorítja Schmerling, midőn Mennsdorffnak, a becsületes katonának, államművészetet szuggerral a „tárca nélküli” Esterházy, midőn Beustnak nincs a császáron kívül egyetlenegy barátja sem odaát. Végig látja az osztrák kulturküzdelmet, a magyar egyházpolitikának ezt a huszonöt évvel idősebb, de szakasztott

olyan testvérét és egy diplomata-újságíró tapintatával mindig akkor kérdez, mikor a kérdezett haragszik. Az államférfiak tudniillik szintén ilyen kedélyállapotban beszélnek leginkább, sikereik nem támogatják a hirszolgálatot. Az első prágai ostromállapot után is így veszi ki Auersperg Carlos miniszterelnökből, a monarkia legelső gavallérjának, mélységes gyűlöletét Beust iránt, mert azaz ő háta mögött egyezkedik Riegerekkel. Abban a pillanatban lepi meg, mikor a herczeg épp becsapja a királyi Hradsin ajtaját és bucsuzatlanul válik meg a legfelsőbb udvartartástól, hogy aztán esztendőig duzzogjon falusi hajlékában. Látja ez alkalommal a cseh békeszeretetet is; Prágában már harmincz esztendő előtt szokásban van a kétféjű sas bemázolása, a cseh újságok továbbá gyászkeretben adnak ki némely legfelsőbb kéziratot és épp mikor Prágában van a császár, lefoglalnak ilyen gyászkeretes újságlapot vagy ötvenezret. Szerzőnk tovább nézeget be a lefüggönyözött ablakokon; a polgárminiszterium bukása. Beust bukása, Hohenwart bukása, az első választási réform és egyéb politikai átalakulások még arra is időt adnak neki, hogy meglásson egy nevezetes okiratot, olyat, amely közönséges halandó szeme elől elrejtve szokott maradni: a leMBERG-czernovicz-jassy-i vasuti botránynak, az Ofenheim-pörnek tárgyalása után Giskrának, az exminiszternek, a titkos tanácsosnak, azt írja Larisch gróf, az udvari marsal: „Ezen ügy következtében megtiltatik Exzellenziádnak, hogy a legfelsőbb udvarnál ünnepl vagy bármely

más alkalommal, vagy kihallgatásokon is megjelenjék.” Ebben a harmadik kötetben végül elérkezik Andrássyhoz, kinek keleti politikáját, küzdelmeit és viselkedését hat évig nézi a Lajthán túl. És mennyire megnövekszik egy ilyen nagy történelmi alak, ha látni, hogy a nehéz kövek elhengergetésén kívül még apró, de szurós nyilatkat is ki kell tépnie a maga testéből a hősnék. Ezzel is foglalkozott Andrássy a Lajthán túl.

A napnak közjogi vitájában sem felejtetünk el egyet: azt, hogy Metternich óta olyan szenzációs külpolitikát egy kanczellár sem csinált a Habsburgoknak, mint Andrássy Gyula. Mi másért tartjuk őt még nagyobbnak, de Bécs és a további Európa nem ezzel foglalkozik. A névtelen újságíró könyvében is azt az Andrássyt látjuk, aki Metternich örökében ül. A lajthántuli Andrássy ez; génuszt visz magával a nagy íróasztal mellé, sokkal több génuszt, mint amennyit elődei vittek oda, de tudja, hogy ez mind csak füst és pára. A diplomatának nincsenek maradandó művei; aki betűk helyett emberekkel operál, az nem teremt halhatatlan eklogákat. És a nagy íróasztal melől nem lát ő talán a jövőbe, nem látja tán Bismarckot Friedrichruhében, midőn a vén herczegnék leghatalmasabb védője már csak egy harminczhatesztendő újságíró, Max Harden. Vissza azonban bizonyosan néz az új külügyminiszter és akkor megláthatja Metternichet 1851-ben. Az is a maga Friedrichruhájában van, a Rajna mellett, szőlőlevelek közé temer-

rövid, záros határidő alatt, még egyszer össze kell hívni, hogy az új osztrák kormányral az alkotmányos tárgyalás a végleges gazdasági kiegyezés iránt megindulhasson. Mikor aztán konstatació leendő, hogy a végleges alku még kevésbé vihető keresztül, mint a provizorium, akkor a reicherth, melyet a kiegyezés érája teremtett, többé nem fog működni. Előreláthatólag következni fog, nem a nyers abszolutizmus, hanem a tartománygyűlési decentralizáció. A mindinkább növekvő árnyék áthatlan feketeségével rá fog borulni az osztrák központi parlamentre, hogy fényhez jussanak a parlament eddigi holdjai: a tartománygyűlések.

Nem az fog tehát bekövetkezni, mint a szélsőbal politikai Falbjai, a kritikus napokban daskalkodva, reménylik és hirdetik, nem jó létre Ausztriában a végleges abszolutizmus, mely erős éket verne a monarchia két állama közé. Létrejő ránk nézve sokkal veszélyesebbé válható alakulás: a föderalizmus felé közeledés.

Ha tehát valamikor, úgy most van feltétlenül szükség a magyar nemzet egységére s a politikai pártok együttes működésére. Figyelő hadtestre van szükségünk, mely ellenőrizze folyton az osztrák alakulást. Ez a politikai értelemben vett figyelő sereg nem lehet más, mint a parlament, teljes egységében és fel nem bomlott belső egyetértésében.

Legyen szemünk azon az árnyékon, mely Ausztriában lépésről lépésre előnyomul. Különböző napsütétedést idéző elő nálunk is. Ha nem is maga az alkotmány, mindenesetre a nemzeti érdek napja szenvedhet fogyatkozást.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órakor ülése van.

„Egy tavalyi ujdonság.” Programmunkban irtuk, hogy tudva nem közlünk lapunkban valótlanságot s ha mégis becsuszik, nem is várjuk a dementit, magunktól reperáljuk. Ilyen sors éri a fenti cím alatt lapunk keddi számában megjelent politikai hirt, mely gróf

Eulenburg nagykövet és báró Bánffy egy állítólagos beszélgetéséről szól. A dolog nem bizonyult igaznak, bár egy közönségesen jól informált forrásból, rendes berlini tudósítónktól eredt, ki a kezünkben levő levél szerint még azt is hozzátette, hogy az ottani politikai körökben beszéltek, „éles szeműnek” magasztalva Eulenburgot.

Az osztrák delegációból. Az osztrák delegáció ma gróf Thun elnökle alatt ülést tartott. A tengerészet költségvetésénél *Kastan* delegátus felhozza, hogy tengerészetünk nagy reformokra szorul. Ezt a következő felszólaló báró *Spaun* altengernagy maga is beismerte. Hajóink régiek, elavultak. A költségvetés elfogadása után az 1895. évi zárszámadást tárgyalták. Itt *Kienmann* delegátus azt óhajtotta, hogy a boszniai zárszámadást is terjeszszék a delegációk elé, mire *Kállay* Béni közös pénzügyminiszter azt felelte, hogy a bosnyák zárszámadást csak a delegációk tájékoztatása végett terjeszti elő, de határozati joguk nincs a delegációknak e kérdésben. *Krieghammer* közös hadügyminiszter egy interpellációra válaszolva, azt mondta, hogy úgy a lisztet, mint egyéb élelmi szereket az államshelyeken szerzik be, *anélkül, hogy Magyarországnak kedveznének.* Ami a kétszersültöz való 25—30,000 métermázsa lisztet illeti, ehhez a budapesti lisztipust kívánják meg, mert nincs megfelelő típus Ausztriában. A Nobel-féle dinamit-részvénytársaság monopolja is indokolt, mert robbantó szereik a legkülönbek.

A konzuli illetékek. A képviselőház pénzügyi bizottsága *Tisza* Kálmán elnökle alatt tartott mai ülésében, melyen a kormány részéről báró *Bánffy* miniszterelnök, *Lukács* pénzügyminiszter és *Toepke* államtitkár volt jelen, tárgyalás alá vette a konzuli illetékek szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, amelyet *Neményi* Ambrus előadó ismertett, a hozzácsatolt új konzuli illetéktarifában foglalt emelések indokálva felemlítvén a konzulátusok számának folytonos szaporítását és kiadásainak emelkedését. A bizottság általánosságban minden vita nélkül s néhány stiláris módosítással részleteiben is elfogadta a törvényjavaslatot. Ezzel az ülés véget ért.

A főrendház bizottságai. A főrendház igazoló bizottsága, ma báró *Vay* Béla elnökle alatt ülést tartott. Ezen az ülésen felvették a főrendek jegyzékébe *Hetyey* Sámuel pécsi püspököt, továbbá gróf *Szapáry* Lászlót, mint főmei kormányzót, aki idáig képviselő lévén, nem gyakorolhatta főrendházi tagsági jogát. — Pénteken a főrendház gazdasági bizottsága ülésez.

Románok és szerbek. A komoly politikai helyzetet újabb fészkelődésekre felhasználó nemzetiségi igazgatásokról ma kétfelől is kapunk távirati értesítést.

Egyik szót a románokról. Ugyanis dr. *Ratin*, *Droe*, *Prala* ügyvéd és dr. *Calefar* a „Tribuna” legutóbbi számában a nagyszebeni, keresztyón-szigeti, szászsebesi, nagydisznódi és ujejházi választókerületek román választóit e hó 13-ára Nagy-Szebenbe gyűlésre hívta egybe, hogy tiltakozzanak a helynevek magyarosítása ellen.

A másik tudósítás szerb testvéreink felől regél s *Ujvidékről* a következőket újságolja:

A délmagyarországi szerb politikai körökben a legelőkelőbb figyelemmel kísérik az osztrák és magyar politikai eseményeket. *Gautsch* báró egyezkedési kísérletének végleges meghiusulásáról meglepéssel vesznek tudomást. A jövő képe és a szerbek magatartása az új közjogi helyzetben még nincs ugyan kirajzolódva, de a szerb vezetők egymással való sűrű érintkezése, úgy itt, mint az egykori Bánság több városában azt látszik bizonyítani, hogy a szinfalak között nagyobb dologra készülődnek. Beszélnek az 1895-ki nemzetiségi kongresszus határozatainak föléledéséről s igazat kezdenek adni *Miletics* programjának s hangsúlyozzák, hogy az Ausztriától elszakadt és független Magyarországnak a nemzetiségek inkább érvényesíthetik jogait, mint a dualisztikus viszonyban levő osztrák-magyar monarchiában. A *Zasztava* azt írta közelebről: „Ausztria inog s minél inkább megrendül: a perzonál-unio annál gyorsabban közeledik felénk s ez a helyes is. Ekkor talán megjő a béke és szeretet.” A szerbek tudják, hogy egy nemzetiségi mozgalmaktól meggyöngített s magára maradt Magyarországtól könnyebben elszakítható Bosznia és Hercegovina is. A román vezérek kibékülése és küszöbön álló akciója ez utóbbi napokban újabb lökést adott a szerb nemzetiségi mozgalmaknak is.

Ütközet előtt.

Pártkülönbség nélkül, minden gyakorlati politikus élénk érdeklődéssel tekintett a nemzeti párt mai konferenciájára elé, mely ennek a közjogi alapon álló ellenzéknek a betérjesztett új provizóriummal szemben való állásfoglalására nézve volt hivatva dönteni.

Az előzetesen szárnyaló hírek, melyek többé-kevésbé pozitív formában a párt éles nézetkülönbségét rebesgették, természetesen fokozták a közfigyelmet s arra indították az elnökséget, hogy gondoskodjék a fontos érte-

kezve, mint egy vén Faun és a Rajnán megáll egy kis gözös.

— En felmegyek hozzá. — mondja Bismarck.

— En meg lenn maradok — mondja Poroszország hercege, aki husz év előtt még kegyesen bókolt Kelemennek. Ha Kelemen megöregszik, nem érdemes érte hegyet mászni. A legnagyobb diplomatának is ez a perspektívája, az aranyozott íróasztal mellől és úgy látszik a miénk, magyaroké az igazság, ha *Andrássy* emlékezetében a kiegyezést tartjuk marandandóknak.

Azonban már ott van az új külügyminiszter a Ballplatzon; nézzük az apró nyilatkozat, melyeket a Lajthán tul feléje érgetnek.

Először is nincsen neki embere. Hol van mellőle a bizalmas tanácsos, a Gentz? Nem jutott melléje egy ilyen Gentz. Valamely kiváló német történész mondta a multkor Gentznek arczképe előtt: „Ime, itt van ez embernek egész jelentősége lerajzolva; az a harmadosztályú Lipót-rend a gomblyukában, az beszél. Harmadosztályú Lipót-rend, harmadosztályú jelentőség; ott evett a Metternich asztalánál, de a patkónak végén ült. En nem tudom, minek fujják fel az ilyen urakat, a hadiszállások ez egyszerű fogalmazó főnökeit?” Ugy van, a korhörtörténe csakugyan naiv a Gentz felbecsülésében. De próbáljon akár *Cartesius* is betoppanni egy hivatalba, ha még sohase iktatott. Ott csupa szürke atyafi ül, az iktatástól jobbára félős és elkényeseredett, talán korlátolt és lassu elméjű, de a

lángeszt mégis fölülmulja egyben: tud iktatni és tudja, melyik polcon állnak a mutatókönyvek. E szürke atyafiak közül aztán egyet választania kell a magas jövővénynek; ez körülvézetit és beavatja a porzórtatók titkaiba. Azzal rögtön meg is barátkozik és az aztán magától válik összekötő kapocsá a többi szürke atyafi felé. *Andrássy* kíváncsiságát nem bántották az iktatás rejtelméi, a szürke atyafi se kellett neki. Báró *Hoffmann* az első osztályfőnököt, *Beust* mindenesét, megtétette közös pénzügyminiszternek és a keserű diplomata mosolyogva kénytelen fogadni a gratulációkat. *Herbst* csak nemrégiben mondta — még czitálják az ötletét — hogy a közös pénzügyminiszteri tárczát tulajdonképpen meg kellene szüntetni; mert az csak olyan „birodalmi kontrvillor”, elég volna arra a helyre egy számtanácsos is. De *Hoffmann* báró azért kénytelen jó képet vágni.

— Előléptetésnek tekintem-e a dolgot? — szól az újságírónak. — persze, hogy annak tekintem, hiszen miniszter lettem — mondja *Gablentz* egykori adlátusa és nem csukorgatja a fogát, pedig a kinevezés napjáig fogalma se volt arról, hogy *Andrássy*, aki négy évig látszólag jó viszonyban volt vele, de tényleg minden hatáskörét elvette tőle, végre még át is helyezteti a monarchia főadályosába.

Hoffmann ez alkalmammal tehát szintén mérges. Ennélfogva leplezőllettül elmondja a véleményét *Andrássy*ról:

— A külügyminiszternek most nehéz napjai lesznek. Miután én eljöttem, nem tudom,

hogy a miniszterium urai közül ki fogja most fönn tartani a diplomáciával való személyes érintkezést, amire *Andrássy* nem ér rá. (Értsd: nem ért hozzá.) A külügyi levéltár is nagyon dezolatus állapotban van, mert senkisésem tartja rendben, a gróf meg mindig elhanyagja vagy a papirkosárba dobja az aktákat!

Ez a szürke atyafiak nyilveszseje. Ugy látszik a mérges *Hoffmann* az egész külügyi hivatal véleményét tolmácsolja arról a borzasztó grófról, aki elhanyagja az aktákat, sőt még a papirkosárba is bele dobja őket. Persze már arra a kérdésre, hogy Németország a keleti kérdésben Ausztria-Magyarországhoz áll-e majd közelebb vagy Oroszországhoz, *Hoffmann* éppen a megfordítottját válaszolja annak, ami történt. Ugyanis nem tud a dolgok lényegéről semmit sem a szegény. Mivel éppen ezt a nevezetes aktát már nem dobta a papirkosárba a borzasztó gróf, hanem elcsukta gondosan.

A keleti kérdés kapcsán egész légió nyil szurkálja meg a magyar minisztert. Ez az akció külső nyilvánulásaiban visszamegy egészen a velencei fejedelmi találkozásig, midőn *Viktor Emánuel* király és *Ferencz József* a lagunák városában mondják el nagyfontosságú pohárköszöntőiket. Nehéz volt a találkozás helyét proponálni: Rómát, Firenzét, Turint, Velencét (pláne) emlegetni se merte *Andrássy* végre a király maga jelentette ki, hogy Velencében akár találkozni *Viktor Emánuel*el. *Schweinitz* gróf, a bécsi német nagykövet, ekkoriban azt kérte *Andrássy*tól, hogy *Ferencz*

kezet lefolyásának szokatlanul terjedelmes kommunikében való ismertetéséről: melyből ne csak maga a párthatározat, hanem annak egész létrejövetele processzusa köztudatra jusson.

Kitetszik ebből a tudósításból, hogy a véleményeltérés s kezdetben heves összeütközés követi az a kérdés képezte: hogy a szóban forgó javaslat megszavazása az ország érdekeinek tett szolgálat-e, vagy a kormánynak nyújtott kedvezmény?

Dicséretére válik a nemzeti párt komoly vezérembereinek, hogy végezetül is az első, egyedül helyes és igaz álláspont került ki a mérkőzésből győzelmesen.

A nemzeti párt értekezlete.

A nemzeti párt ma este *Szentiványi* Árpád elnöklété alatt tartott értekezletén a vám- és bankügy ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot tárgyalta.

Elsőnek emelt szót Horánszky Nándor.

Beszéde elején a történet politikai eseményeket ismertet, egyfelől azért, hogy az értekezlet minden mozzanat felől tájékozva legyen, másfelől pedig, hogy a politikát és a párt érdekeit érintő minden lépésről hűségesen beszámoljon.

A delegáció tárgyalásai alatt közölte vele a miniszterelnök, hogy miután Ausztriában az ott fenforgó parlamenti viszonyok miatt a provizoriális törvény megalkotása teljesen bizonytalanná vált, a közgazdasági egyezmények lejáratának ideje pedig közeledik, tehát a magyar kormány utalva van arra, hogy újabb intézkedésekhez nyuljon és a törvényhozásnak közelebb elterjesztést tegyen. Vajjon tehát nem tartaná-e a nemzeti párt az ország érdekében állónak, hogy a közjogi alapon álló pártok egyetértő megállapodásra jussanak ama teendők iránt, melyeknek segítségével a végleges rendezésig szükséges ideiglenes intézkedések önálló törvényhozási rendelkezések útján megállapíthatók legyenek. Közölte egyszersmind azokat a törvényjavaslatokat is, melyeket e tárgyban a törvényhozás elé terjeszténi szándékozik.

Mellőzve ama beszélgetések tartalmát, melyek kizárólag felvilágosításokra szorítottak és csakis e tárgy körül forogtak, szóló a közleményt ad referendum vette és kijelentette, hogy a válasz megadásához szükségesnek tartja, hogy a párt vezérével, gróf Apponyi Alberttel értekezzen és ettől az értekezéstől tegye függővé ama nyilatkozat milyenségét, melyet a miniszterelnök kérdésére mielőbb tenni szándékozik.

Megbeszélvén gróf Apponyi Albert pártvezérrel a dolgot és annak minden részleteit — így foly-

tatta Horánszky — abban állapodtunk meg, hogy némely újabb felvilágosítások kérése és ezekre nyrendő kedvező értesülés mellett kijelenthetem, hogy a párt nevében *semmi nyilatkozatot nem tehetünk*, sőt ennek elhatározási jogát teljesen érintetlenül hagyjuk, a magunk részéről azonban eltekintve egyelőre a szerkezet netaláni hézagaitól vagy hiányainak az alaptételeket nem érintő kiegészítésétől, *hajlandók vagyunk a javaslatot a pártnak elfogadásra ajánlani*. Miután a javaslat most már előttünk fekszik, elérkezett az ideje annak, hogy azt a szövegen teendő módosítással, mely a törvényjavaslat alapeszméjével nem ellenkezik, de mely nagyobb jelentőségű félremagyarázásra adhatna okot, *elfogadásra ajánljuk*.

Ez a módosítás abban áll, hogy mondassék ki, hogy az a rendelet, mely arra az esetre lenne kibocsátandó, ha a jelenlegi állapot Ausztriában az egy évi provizorium ideje alatt is változást szenvedne, vagyis tehát a retorzionális rendelet a törvényhozásnak jóváhagyás végett záros határidő alatt bemutatassék és annak érvénye 1898. december 31-én túl szintén nem terjedhet.

Bővebben kifejtvén ezután a módosítás szükségét és jelentőségét, áttér a javaslat elfogadásának indokolására.

Felemlíti, hogy e törvényjavaslat tartalma lényegében ugyanaz, ami tartalma volt a megelőző provizoriális törvényjavaslatnak, eltérés csak kettőben van. Az egyik a kvótára vonatkozik, amennyiben a javaslat a kvótakérdést fel nem öleli, amint hogy nem is ölelheti fel, miután ez a javaslat az önrendelkezés alapján nyugszik, a kvótát pedig ez alapon megoldani nem lehet. A másik eltérés pedig a javaslat ama rendelkezéseiben áll, melyek a harmadik szakaszban vannak és melyek a végleges gazdasági kiegyezés tekintetében az ország érdekeinek megfelelő lényeges dispoziciókat tartalmaznak és épen ezért a megelőző provizoriális törvényvel szemben *jelentékeny előnyt tüntetnek fel*. Ha már most a megelőző provizoriális törvényt a párt elfogadta anélkül, hogy a bizalmi kérdést előtérbe tolt volna, *súlyos inkonzekvenzia nélkül nem veheti el a jelen törvényjavaslatot sem, mely határozott haladást mutat*.

Ajánlja a javaslat elfogadását azért is, mert ez a törvényjavaslat nem a végrendezéssel foglalkozik, és így ennek keretében sem az önálló vámterület, sem pedig a közös-vámterület alapján való rendelkezés tekintetében nem döntünk, de nem is dönthetünk, amennyiben ily előterjesztések a törvényhozás előtt nem is fekszenek. Miután pedig vannak, akik egy, az ország érdekeit kielé-

gitő közgazdasági egyezményt közös vámterület alapján is elfogadhatónak tartanak, és nem állanak a minden áron való önálló vámterület alapján, világos, hogy a szóban forgó fontos kérdés felett is csak akkor foghatnak döntenéni, ha az erre vonatkozó előterjesztések a ház előtt lesznek. Miután továbbá ez a törvényjavaslat csakis arról kíván gondoskodni, hogy a határidőhöz kötött végrendezés létesítésére elegendő idő adassék és ugyanezen idő alatt törvény alapján nyugvó módus vivendi álljon rendelkezésre — szövege egészen *logikusnak, indokoltnak és szükségesnek tartja a törvényjavaslat elfogadását*.

Áttér ezután annak fejtegetésére, hogy milyen lesz a helyzet és mi foghat következni, ha a törvényjavaslat el nem fogadtatik és oda konkludál, hogy *az ország érdekei súlyos hátrányt fognak szenvedni, még pedig, ha egyéb ok miatt nem, már csak azért is, mert ama köztötség nélkül, mely a harmadik szakaszban foglaltatik, a kormány keze szabadabb lesz és nem fogja őt törvény kötelezni sem a végleges kiegyezésnek május 1-ig leendő benyújtására, sem pedig ez idő eltelte után arra, hogy az önálló alapokon rendelkezésre vonatkozó javaslatokat haladéktalanul benyujtsa*. Mindazoktól a jelentéktelen előnyöktől ha az ország érdekeit megfosztanók, nagy kárt tennék vagy hibát követnének el.

Foglalkozik továbbá a párt feladataival és a közjogi alap iránt való hűségéből épen e nehéz viszonyok között reá háruló kötelességeivel, továbbá azzal a helyzettel, melyet Magyarország jelenlegi konszolidáltságánál fogva a monarhiában elfoglalt. Végül áttér a bizalom kérdésének megvilágítására és abban az erős hitben, hogy az ország meg fogja érteni, hogy a törvényjavaslatl szemben nem a jelenlegi kormány életét akarja a párt meghosszabbítani, *nem az ország érdekeinek kíván szolgálatot tenni, azt ajánlja, hogy a párt a javaslatot a jelenlegi kormányzat dacára is az ország érdekeinek szavazza meg*. (Élénk helyeslés.)

Sághy Gyula kijelenti, hogy *nem fogadja el a törvényjavaslatot*, mert a jelen kormány *hanem saavaz meg semmit* s a közérdek követeli, hogy ettől a kormánytól az ország megmeneküljön.

Szentiványi Árpád nem bocsátkozik a törvényjavaslat fejtegetésébe. Belátja, hogy ha e párt tagjai volnának kormányon, a beállott helyzetben ők sem tehetnének egyebet, mint ily javaslatot előterjeszténi. Ezt a kényszerhelyzetet azonban nem e párt tagjai teremtették, hanem a kormány, még pedig szóló meggyőződése szerint tudatosan és szándékosan. Hosszu idő óta, 1884-től kezdve, mindig kényszer-

József király „mint katolikus uralkodó”, birja rá Pius pápát, hogy a kulturharcz dolgában némileg engedékenyebb álláspontra helyezkedjék. A velencei ut előtt aztán Andrassy előterjesztette ezt a dolgot a felségnek.

— Jó — mondta a király — katolikus uralkodó gyanánt fogok eljárni. Ebből aztán egy kis balsikere következett Andrassynek, mert az uralkodó Olaszországban nem Németországot protegálta a pápa előtt, hanem ép a pápát ajánlta Viktor Emánuel figyelmébe. A nyilvánzó azonban nem ez, hanem másfelől repül, miként azt egykoru bécsi tudósítások írják: „Az idevaló arisztokrácia valósággal megborad Manin Dánielnek, az egykori diktátornak emlékéttől, melyet csak egy pár nap előtt ünnepeltek abban a városban, ahol most Andrassy és Robilant a fejedelmi találkozást rendezik. Egyes arisztokrata körök még azt a képmutató aggodalmat is kifejezték, hogy vajjon Velence, mely valaha jól érezte magát az osztrák uralom alatt, nem fog-e tulságosan melegen tüntetni Ferencz József mellett? ... Mindenesetre Andrassynek sok szemrehányást kell majd eltiennie az idevaló szalonokban és még egyéb támadásokban is részesülhet.”

A klerikális főnemességnek és a hozzá tartozó udvari löredéknek „egyéb” támadásai közül ime itt van egy:

Még az okkupáció előtt szerzőnek egy, az udvarhoz közel álló előkelő katonai személyiség átadott egy brosúrát, hogy azt az újságja segítségével „a közönség szélesebb rétegeinek

is tegye hozzáférhetővé”. A röpiratot *Junius junior* név alatt írta valaki, azzal a címmel, hogy „Nyílt levelek gróf Andrassy Gyulá”-hoz. Foglalatja az volt, hogy csak Ausztria-Magyarország, Németország és Oroszország között képzelhető hármasszövetség és csak ez a szövetség lehet hasznára a monarkának; Németországgal Oroszország nélkül szövetekezni, a keleti kérdésre való tekintettel nemcsak fölösleges, hanem valósággal ártalmas is, mivel Vilmos császár tudvalevőleg ugyis közelebb áll a csárhoz, mint Ferencz Józsefhez. Ne ingadozzék tehát Andrassy, hanem csatlakozzék a lehető leg-szorosabban Oroszországhoz. — Ezt a brosúrát írták az udvarhoz közel álló körökben, ezt akarták a zsurnalisztika útján „a közönség szélesebb rétegeinek” is hozzáférhetővé tenni. Háromnegyed tizenkettőkor azonban, abban a kritikus időpontban, mikor Hoffmann szavai szerint Andrassy mindig megleti a helyes nyomot, az illető magasrangú katonája meglette a helyes nyomot. Eljött és visszakérte az újságírótól a röpiratot, ami természetesen nem zárja ki azt, hogy Andrassy sem olvasta a könyvet. Ugy látszik, a hatással meg volt elégedve a szerző és az a csoport, mely mögötte állt tollbamondás végett.

A szalonok és a magasrangú katonák, az ő fényes udvari kuliszszáikkal, nem állanak elszigetelten a harczban. Együtt vannak velük a parlamentáris újságok is, különösen a német baloldal. Herbst, a német baloldal vezére — úgy mondanám, az utolsó osztrák — valószínűleg

szintén a német barátságon ütközik meg. Deravasz és nem meri mutatni, hogy épp úgy gyűlöli a Bismarck birodalmát, mint a hogy szereti Ausztriát. Ennélfogva az okkupációba köt belé és érdekes ma fölleveníteni, hogy husz év előtt volt utoljára fegyverbarátság a magyar közvélemény és valamely bécsi parlamenti párt között. Az első bizalmas tanácskozáson, amelyet Andrassy az okkupációról és a hatvan milliós hitelről tart, Herbst doktor, mikor hallja, hogy miről van szó, egyszerűen menni készül.

— Kérem — azt mondja Andrassy — sziveskedjék itt maradni, mert különösen fontos nekem az ön véleménye.

Herbst, a német tuskó, nem hallgat rá, hanem elmegy. Következnek az osztrák parlament nagy viharai és ősszel a delegációk Budapesten, ahol Herbst az osztrák németiség nevében ismét gorombáskodik Andrassyval. A külügyminiszter megint keresi a nem hivatalos érintkezést és Herbst most is ép oly merően utasítja vissza a közeledést, mint a Ballplatzon tartott konferencián. Ennek folytatása aztán a doktor Schaup külügyi jelentése az osztrák delegációban. Ilyen jelentést még nem olvastak föl a delegációkban azóta sem; ha Falk Miksa jelentéseit olvassuk, megszokjuk, hogy a külügyi jelentés egy külön műfaj, szigoruan megállapított szabály szerint. Ugyanis mindig logikusabb, szabadelvűbb és kidolgozottabb az exponál és egy nagy elmé ügyességével töri át a kommentálás szűk keretét, de a vége, a vége az, a szigoruan megállapított szabály szerint,

ORSZÁGGYÜLÉS.

Miután pedig a tegnapi napon a kalendárium is beleértotta magát a szélsőbal dolgaiba s a szent ünnep napját is az obstrukció javára könyvelte, Kossuthék ma hangosan, jó kedvvel köszöntöttek a Házba. A dolog világos. Az égiek kárpotolják a szent ügy lovagjait és ha már a nemzeti párt nem tudta magát rászánni, majd támogatja az obstrukciót a kalendárium. Ő sem utolsó hatalmasság. A havas decemberi hónapban rendelkezik egy pár pirosbötös nappal és odaajándékozza szélbaléknak: nesztek, annyit még én is tehetek az érdekekben, mint a szentesi követ.

Bántja ez az új konkurrenzia Sima Ferenczet. Vigye az ördög! Nem volt elég az a hunczut Lecher, akivel hetekig csipkedték a virtusát? Most még a kalendárium is beleköt.

— Majd megválik, ki bírja jobban?

Szalad a vitarendezőkhöz.

— Nem lehetne azt a Marjayt hazaküldeni?

— Már miért?

— Hát csak azért. Nagy kedvem volna megmutatni, hogy milyen kis idő az a négy óra.

Valahogy csitítani próbálják a fölébredt virtusát. Hogy Marjay Péter nagyon érdemes ember, ambátor tiszteletes ur. Aztán meg Polónyi Géza is szeretne beszélni, mert holnap már Galgócra utazik és ugyis mindig azt fogják rá, hogy rendesen egy kis dolga akad Galgócson, mikor a haza szólítja. Továbbad Barabás Béla is át szeretne esni a bajon, mivel hogy neki a haza csak a kalácsot adja, de a pecsenyéért Aradra kell fáradsnia. És végezetül, mégis csak eltelt már a hét és tanácsos volna legalább ezt a kis előjátékot befejezni, nehogy a hazának ott végződjék a türelme, ahol az igazi obstrukció még csak kezdődik.

Haragos árnyék huzódik a szentesi követ arczára. Hát minden ellene esküszik?

Ugy akad az utjába Marjay.

— Délig csak elsetálhatok még? — kérdezi tőle tapogatózva.

— Nono... hangzik a mélyértelmű felelet.

— De egy órácskára?

— Hát...

A többit csak úgy a feje mozgásával mondja Marjay. A szentesi követnek meg éppen ez kell. Fut a terembe s odajegyzi nevét a fekete táblára, mindjárt a Marjay uramé alá. Hiszen csak egy órácskát lop az időből! Még mindig marad három. S ha egyszer belefoghat a beszédébe, akkor iratkozhatnak a nyomába Polónyi, Barabás. Nem beszél itt ma más ember.

Kip-kop! Halkan kopog a szemes hó az ablakon. (Ugyan kit is akar figyelmeztetni?) Ahogy tülekednek, észre sem veszik, milyen fehér lett odakünn a világ, Piros képpel futkosnak erre-arra, de a legtöbben arra. Már a hol a nemzeti párt próbál értekezni a délutáni értekezlete előtt. Szélbalékat eszi a kíváncsiság és ott gyüröznek Apponyi körül, ha megtudhatnának valamit előre, hogy lesz-e szövetség, vagy sem? Ugy tetszik, hogy nem. De azért hosszú beszélgetésük van egymással: Apponyinak, Justhnak, ismerős és ismeretlen pároknak.

Mig egyszer a folyosón végighasít a vékony csengettyűszó. Akkor sietvést ürrül ki a folyosó és ömlik be az ember az üvegajtókon. Egy kicsit sötét van a teremben. Az első pillanatra bántó is a szürkesség, de lassankint megszokja a szem és a karzatról már kiválik néhány asszonyi sithouette, aztán a virágos kalapok alól csillogni kezdenek a tüzelő szemek

helyzeteket idéstek elő s valahányszor az történt, mindig a nemzeti párt hazafiságára hivatkoztak s azt mondták, hogy a hatvanhetedik kiegyezés veszélyben forog, meg kell azt menteni s ezt a nemzeti párt nem tagadhatja meg. A nemzeti párt hazafias szempontokból megvédelmezte a 67-es alapot és a kormányt is. A köszönet pedig az lett érte, hogy egyrészt a pártot a kormány tagjai gunynyal illeték, másrészt a viszonyok még rosszabbak lettek s a kormány folytatta alkotmányellenes működését. Mindennek dacára, tekintettel a párt elnöke által előadott tényállásra, nehogy a párt egyhangú elhatározását megzavarja, késznek nyilatkozik elfogadni a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés.)

Hódossy Imre: Azok, miket a párt elnöke mondott, döntök reá nézve abban az irányban, hogy a javaslatot elfogadja és azt hiszi a maga részéről is, hogy nem lesz a pártnak egy tagja sem, aki másként fog eljárni. Ezután részletes bírálat alá veszi a törvényjavaslatot, melyet sok irányban helytelenít. Kijelenti, hogy a kormány iránt semmiféle bizalom nyilvánítását nem tartja kívánatosnak. De, mint monda, az előterjesztettek után kész arra, hogy megszavazza a törvényjavaslatot. (Élénk helyeslés.)

Gróf Apponyi Albert arra kéri a párt tagjait, hogy elhatározásuknál ne a reá és a párt elnökére való tekintet, hanem az ügynek érdeme vezesse őket. A dolog érdemére nézve azt tartja, hogy a párt helyesen csak úgy járhat el a fenforgó viszonyok közt, mint azt Horánszky ajánlotta. A jelenlegi pillanat történelmi fontossággal bír az ország pozíciójának a monarkiaiban és az európai közvéleményben egy forduló pontjához jutottunk. Amit szóló és ez a párt eddig hirdetett, hogy Magyarország önállósága és alkotmányossága a monarkia épületének legszilárdabb támasza, azt kezdik belátni most oly körökben is, melyekre eddig a hagyományos ellenkező ítélet gyakorolt befolyást. Az országnak ezt az erkölcsi erő-gyapodását megzavarni nem szabad s e tekintetben igen sok függ ennek a pártnak a magatartásától, melynél sem a kormány érdeke, sem a függetlenségi párt közjogi álláspontjában foglalt köztűt utirányt nem befolyásolja. Az ország jogainak és érdekeinek feltétlen megóvása által szabott határok közt Magyarország érdeke az, hogy a monarkia rázkódtatásai közepett ő bizonyuljon a maga szilárd és egységes államiségében a megingathatlan támpontnak. Ez fontosabb, mint az a bizalmatlanság, melylyel a Bánffy-kormány s az ő kormányzati módszere iránt viseltetünk. Az igazi, a tulajdonképeni döntő: a közgazdasági kiegyezés

csak egy lehet: bizalom a külügyminiszternek. Doktor Schaup ellenben 1878-ban azt indítványozta, hogy az osztrák delegáció fejezze ki az Andrassy politikája iránt komoly rosszallását. A plénum ezt tudvaleg nem fogadta el, de megvan itt is a tiszurás: a jelentést magát, tehát a tulajdonképeni kritikát, elfogadták.

A megnyilazott Andrassynek most már csak az kellett, hogy a berlini kongresszuson engedjen egy jó sorozatot abból, amit még két évvel előbb Ignatieff utján Oroszországtól követelt; még csak ez kellett, hogy újra ellene forduljanak (és pedig most már több sikerrel) a brostírói magasrangú katonák, a klerikális arisztokrácia, az udvari demokráta és a bevezető rész meg volna a nagy ember visszavonulásának hiányos történetéből.

A könyvből nem veszünk ki ezt a históriát, a részletek tanulása más. Ime, egy fejezet belőle: A hármasszövetség már megszűlése óta állandóan kritika alatt van egyfelől és állandóan kényeztetetik másfelől. Sorsa hosszú időkre biztosítva van, de ez a kétféle nevelés nem tetszhetik annak, aki szereti az ifjút, mert így nem tudni, milyen ez az ifjú tulajdonképp. Mondjuk tehát, el él a korok legvégső határáig. A másik alkotása Andrassynek, az, amelyről nem ebből a bécsi könyvből olvasunk, hanem a nyitott Budapestből, az szívósabbnak, erősebbnek látszott mindig; tudjuk, hatalmas egy viador ez az ifjú. Miért ingadozik most mégis, miért került a doktorok közé ez az ifjú! Azért, mert a nagy férfiaknak szellemük az örökkévaló, de nem a cselekvéstük.

Papp Dániel.

esélyeinek szempontja, melyek igen kedvezőlenek, sőt az osztrák viszonyok tovább fejlődése esetén azt sem tartja kizártnak, hogy a kiegyezési törvények többi részei revízió alá kell, hogy kerüljenek. De erre nem Magyarországnak kell az impulzust megadni s ha a törvények revíziójának szüksége előáll, ennek a hatvanhetedik kiegyezés szellemében kell létesülnie. Ezekre a nagy feladatokra kívánja fentartani a párt erejét, melyet a most incidencióval felmerült dolognál elfecsérelni, nagy hiba volna. Ajánlja Horánszky indítványának elfogadását. (Zajos éljenzés.)

Gullner Gyula nem azért szavazza meg a törvényjavaslatot, mert a párt vezére és elnöke azt előzetesen helyeselték. Ha szóló mnggyöződésével ez az eljárás nem egyeznék meg, még az ő irántuk érzett tisztelete sem vinné őt arra, hogy amit nem tart az ország érdekében elfogadhatónak, azt csupán ezért elfogadja. De a jelen esetben meggyőződése az, hogy a nemzeti párt nem járhat el másképp, mint hogy elfogadja a törvényjavaslatot. Szükségesnek tartja azonban, hogy a felszólalók a házban adjanak kifejezést annak, hogy a provizóriumokkal való kormányzásnak végre-valahára meg kell szűnnie. Mellőzhetetlennek tartja továbbá, hogy a kibocsátandó rendelet hatályának végső határidejéül a jövő év utolsó napja tüzessék ki. A törvényjavaslat megszavazása a párt részéről nem a bizalom kérdése. És ha esetleg a tárgyalás során a kormány a szólásszabadság megszorítására erőszakos eszközökhöz akarna nyulni, ez ellen a párt a leghatározottabban állást fog foglalni.

Ivánka Oszkár szükségesnek tartja, hogy a törvényjavaslat tárgyalása alkalmával a felszólalók kifejtsek azokat az okokat, melyek miatt a kormány iránt való bizalomnyilvánításnak a törvényjavaslat megszavazása semmiképen nem tekinthető és épen azért a bizalmatlanság legnagyobb mérvének hangsúlyozását tartja helyén levőnek, midőn a párt az előadott okoknál fogva a törvényjavaslat elfogadására határozza el magát.

Gróf Károlyi István a maga részéről szintén nem akarja az összhangot zavarni és a beállott helyzetre való tekintettel, hozzájárul ahhoz, hogy a törvényjavaslat elfogadtassék. Ezt azonban csak egy módosítással teheti magáévá, még pedig úgy, hogy a törvényjavaslat harmadik szakaszában határozottan kimondatnék, hogy a kormány az 1867. 12. törvénycikk 68. §-ában fentartott jog alapján az ország önálló gazdasági életének berendezése iránt teendő állandó szabályozás tekintetében utasítassék javaslat beterjesztésére. Ezzel a módosítással elfogadja a javaslatot. (Helyeslés.)

Minthogy többé senki sem kívánt felszólalni, az elnök kimondta a határozatot, hogy a párt a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja.

A részletes tárgyalás céljából a párt holnap délután 6 órakor újabb értekezletet tart.

A néppárt értekezlete.

A néppárt szintén ma este tartott a provizórium kérdésében értekezletet. Az elnöklő Mócsy Antal ismertette a nagy számban megjelent tagok előtt a helyzetet. Többek közt ott voltak gróf Zichy Nándor és gróf Esterházy Miklós Mór. A párt legelőbb is a javaslat tárgyalási módjára nézve határozott és többek hozzájárulása után végre Rakovszky István indítványára elhatározták, hogy csatlakozni fognak Győry Elek határozati javaslatához, mely szerint a javaslat a pénzügyi és igazságügyi bizottsághoz utasítassék.

Ezután általánosságban vették tárgyalás alá a javaslatot, s ebben a vitában részt vettek: Zichy Nándor, Páder Rezső, Kubina József, Marsovszky Endre, Major Ferencz és gróf Zichy János. A párt programjának álláspontjára helyezkedett s a javaslatot általánosságban elfogadta, de a javaslat utolsó pontjára vonatkozólag egyhangulag kárhoztatták azt, hogy a kormány felhatalmazást kér az országgyűléstől rendeleti intézkedésre, amit csak törvény útján lehetne alkotmányos után elintézni.

A párt végül elhalározta, hogy e javaslattal szemben való végleges álláspontját csak a bizottsági tárgyalások után fogja kifejezni.

— és mondjanak akármit, még érdemes ebben a házban beszélni. Mig a szép-asszonyok meg nem unják, talán nem is forog olyan veszedelemben a parlament, mint ahogy Marjay tekintetes ur hiszi.

Mert Marjay ur a bibliából kölcsönöz képeket és profécziákat. És hirdeti, hogy terjed a ragály, és terjedvén, az osztrák katasztrófa átszarmazik e hazára is. Nem mulik el tőlünk a keserű pohár. És miként elpusztula az alkotmányosság odaát, megszámlálvák itt is a parlament napjai. Ám — és itt a tiszteletes ur, sajnos, a szélbali követnek engedi át a szót, mondván nem egészen a prédikátor hangján: — a függetlenségi párt őr fog állani és addig folytatja a harczt a pogányokkal, míg eljövend az az éjszaka, amelyen a kormánypárt nem tud többé dolgozni.

— Tiszteletes ur! — figyelmeztetik szende pirulással, de Marjay a biblia területéről immár véglegesen átszap a politikai rónaságra és hal-kan sutlogja el vallomását: én a Kossuth Ferencz határozati javaslatát pártolom.

— Éljen! — kiáltja Sima Ferencz, pedig csakhamar kiderül, hogy ő nem pártolja azt a határozati javaslatot. De élteti a tiszteletes urat, hiszen még azt az órácskát sem lopta el. Mennyi ideje marad még neki! Gyorsvonattal akár Szentesig utazhatnék azalatt s im ezt a szép időt ő fogja kibeszélhetni, egymaga. Ó gyönyörűség! Felragyog az arca és szeretettel rakosgatja maga elé a fóliánsokat, mint a torkos gyerek: Előbb ezt eszem meg, azután ezt és ujjé! még akkor is marad egy kis édesség.

Olyan szépen megcsinálja a tervét. Az első órában felolvassa a Tisza Kálmán beszédeit, a második órában —

Azaz hogy a második órában egyelőre ne ugorjunk tul.

Mert amikor a szentesi követ fölkapja az első fóliánst és cizálni akar a generális beszédéből, Szilágyi Dezső rácsönget. Zugás felel rá a völgyben. Mi az? Hát már felolvasni sem szabad? Az akadémiának is több szabadsága van, mint a parlamentnek? Ott szabad felolvasni? Itt nem? Hohó, ezt a mintát Kramarz teremtette! De nem türjük! soha!

Akármiylen furcsának tessék, Szilágyi mégis csak Simát akarja hallani. Nem kell neki Tisza. És a szentesi követ kénytelen a saját bölcsességének kutjából meríteni. Mintha ez a kut be volna rendezve az ilyen pazarlásra! Világos, hogy ebből baj lesz. De Sima mérsékli magát és nem bánja, Tiszát még csak feláldozza. A szomszédait is lecsittítja, hogy sebaj, azért kibeszéli ezt a kis ülést. És egész uj témába fog.

Perczeg, perczeg a mulató. Nagyon jól megy minden. Sima az osztrák botrányokról beszél. És hogyan beszél! (Ki merné elvitatni, hogy ezen a téren szakértő?) Meleg színek kerülnek ki az ecsetje alól és itt nem szorul senki ember fiára, akitől szavakat vagy színeket kellene kölcsönöznie. Ám egyszer mégis úgy érzi, hogy a Badeni rendeletének felolvasásával igen jeles munkát végezne. S a kezébe kapja.

Szilágyi Dezső már a szavába vág:

— Másodszor figyelmeztetem a képviselő urat, hogy eltér a tárgytól. A harmadik figyelmeztetéssel kénytelen leszek tőle a szót megvonni.

Keze a házszabályokra nehezedik, a szava is arra hivatkozik. A Sima Ferencz komlikán gyöngyözni kezd a verejték. Ezzel az emberrel nehéz lesz kikötni. Még egy órát se morzsolt le s már a második rendreutasítás. Emberi számítás szerint egy további félóra mulva pontosan megjön a harmadik is.

És akkor vége. A legszebb terv összeomlik ilyenformán, mert az elnök nem akar goromba lenni. (Hiszen csak akarna! Nem Sima beszélne akkor itt, hanem száz ember — egyszerűen!) De Szilágyinak még a homloka se gyűrődik ránczokba. hanem mosolyogva szól és csak a házszabályokkal legyint. Az is elég, hogy egy obstrukciós beszéd tervének kártyavárát halomra döntse.

S ha az ember már megérzi küzdelme hiábavalóságát, abba is hagyja. Sima még elhullajt egy szót, egy mondást, aztán megrántja a vállát: -eh, nincs arra törvény, hogy nekem a harmadik rendreutasítást is meg kell várnom! Egy határozati javaslatot olvas fel, éppen csak azt, hogy a kormány javaslatát vessék el, helyébe pedig utasítsák az önálló vámterület elkészítésére. És — csak dél van — de visszasesik a helyére. Sima már nem beszél.

A többség szivéről kő esik le. De föllélegzik Polónyi is. Áh, hát mégis beszélhet! Örömeben egyet huz a „tisztelet előtészolon”, akinck a határozati javaslata még a házszabályokkal is ellenkezik s aztán szélesen teregeti ki a maga tarka argumentumait, amelyeknek mind azt kell igazolniok, hogy a törvényjavaslat fontos, rettenetesen fontos, minélfogva elébe kell terjeszteni az osztályoknak és egész sor bizottságnak. A tarka argumentumok közül hol ezt, hol amazzt mutogatja, míg egyszer a szentséget felmutató pap áhitatával emeli magasra a legnagyobbat. Polónyi a szeméit is behunyja, mintha vakitaná az argumentum fényessége és mélységes foháskodással sutlogja: Államcsiny! Az. Államcsinyra készül a kormány és nincs más menekülés: keresztül kell szorítani a javaslatot minden elképzelhető parlamenti retorján. Csak akkor, de talán még akkor sem lesz jó. Sőt bizonyosan akkor sem lesz jó.

A szélsőbal tapsol, az idő fut — immár Polónyi a tapsból és az időből is eleget lefoglalt. Barabás Béla pedig reménykedve pillant fel hozzá. A szegény Barabás! — hiszen végre is, azoknak is lehet valamelyes joguk, akiknek Aradra kell utazniok! Galgócz már ki van elégitve, ám jusson Aradnak is. És rövidebbre fogván beszédét, Polónyi egy óra után szóhoz engedi jutni Barabás Bélát is, aki aztán addig beszél, amíg egy erőszakos szaváért Szilágyi Dezső erélyesen rendreutasítja.

(— Akik most még feláldoznák Magyarországot az osztrák érdekeknek, a *gyáva üzelmek* emberei — hangzott volt a Barabás szava.)

— Ezért a kifejezésért rendreutasítom! dörgött reá Szilágyi. Most mennydörgött s a völgyben még se kelt viszhangja.)

Mély csönd. Barabás sietve halad a befejezéshez. És ekkor Szilágyi Dezső már ismét nyugodt, mosolyog. Valami utánozhatatlan közömböséggel, amiben van egy csipetnyi guny is, azt mondja:

— Több szónok nincsen följegyezve.

És a táborok egy gomolyba verődve áradnak ki a folyosóra, amelyet megtölt az ő kiáltásuk, hogy az obstrukció előjátékára legördült a függöny. Az egyik obstrukció meghalt, éljen a másik obstrukció . . .

KÜLFÖLD.

A görög török békeszerződés. Végre megkötötték, annyi sok vizzály után. A porta már kiadta volt az utasítást a tesszáliai csapatoknak, hogy foglaljanak ott téli szállást. Ez annyit jelentett, hogy a török kormány végleg eltökölte magát arra, hogy ő nem bánja, ha a görög akármit csinál, ő nem bizik már abban, hogy a békeszerződés aláírásából még ez évben legyen valami. Hogy egész világosan

megértesse a görög kormánnyal a szándékát, hogy tovább nem alkuszik, kiadta a téli szállásra vonatkozó rendeletet. Ez hatott is. A görögök, akik addig mindenképen huzták vonták magukat a békekötés súlyos föltételei alól, most már maguk sürgették a kormányt, hogy gondoskodjék Tesszáliának a török katonaságtól való kiűréséről s a sajtó is most már követelte a tárgyalások befejezését. Tehát ezzel meg van adva a finálé a balkán legutóbbi kitöréséhez. Görögország pedig nyög, de reméli, hogy kiheveri a katasztrófát. A szerződés főbb pontjai ezek: Négy millió török font hadikárpótlás. — Tesszália kiűrésének megállapítása egyhavi időn belül. — A hadifoglyok kicserélése. — Teljes amnesztia a háboruban részt vett tesszáliaiaknak. — Mindkét fél alattvalóinak mindkét állam területén való szabad közlekedése. — Görögország 100.000 török fontot fizet aháboru által megkárosított magánosok kártalanítására. — A két szerződő fél három hónappal a békeszerződés ratifikálása után megállapodást köt a gonosztevők kiszolgáltatásáról és egy másikat a brigantaggio elfojtásáról. Addig is, amíg a hajózási és kereskedelmi szerződést megkötik, a szabad kereskedelmi és hajózási forgalom kölcsönösségi alapon ismét helyre áll. — A postaforgalom és a távirat-forgalom szabályozása. Mindkét állam kötelezi magát, hogy területeiken nem türnek olyan igazgatást, amely a másik állam biztonságát veszélyezteti. A tárgyalások során a két állam közt felmerült nézeteltérések a hatalmak konstantinápolyi képviselőiből alakított választott bíróság elé terjesztessenek.

Az osztrák válság.

Az osztrák ellenzék baloldali pártja ma feltűnést keltő kommunikét adott ki, amelyben legelőször a maga részéről is konstatálja azt, hogy a miniszterelnökkel folytatott tárgyalások *nem vezettek eredményre.*

Kijelenti azonban a pártvezetőség az egybehívott pártértekezlet nevében, hogy bárha tudomásul veszi a miniszterelnöknek azt a nyilatkozatát, hogy *ez időszert* befejezetteknek tekinti az egyezkedési kísérleteket, mégis *különös fontosságot tulajdonít annak, hogy a parlament mielőbb ismét felvehesse a rendes tárgyalások folyamát és sajnálatát fejezi ki a fölött, hogy épen az ez időszert fontos politikai és gazdasági kérdések között, amelyek előtt mint a monarchia egyik államfele állott, nem talált elegendő alapot a kívánt egyezkedés céljának elérésére.* Kijelenti azonban a pártvezetőség, hogy most is épuj, mint azelőtt, alkalmas alapon és *kellő időben* kész a tárgyalásokat a kormánnyal újból felvenni és a legnagyobb hangsúlyozza szándékát: akár törvényhozási, akár más uton közrehatni, a Csehország és Morvaországban felmerült differenciák megoldására.

Ama tárgyalásokról, amelyeket dr. Funke folytatott az osztrák miniszterelnökkel, parlamenti körökben azt beszélnek, hogy dr. Funke kijelentette, mikép a *németek* nincsenek abban a helyzetben, hogy a nyelvi kérdésben *elisméjék a csehek jogi álláspontját* s ők csak a tényleges gyakorlati szükség szerint hajlandók engedményeket tenni. *Funke* ezenkívül igen komolyan fejezte ki azon felfogását, hogy a *cseh tartománygyűlést* most egybe ne hívják, mert a német képviselők *személyes biztossága* van veszedelemben s ez irányban is kért intézkedést a kormányelnöktől.

Bécsi levelezőnk jelenti továbbá, hogy a német-nemzeti és a német-néppárt is ma értekezletet tartott a képviselőházban és a pártelnököknek odaadó és körültekintő működésükért, melylyel a német ügyet lényeges sikerekre vezették, köszönetüket fejezték ki. Az elnökségek viszont a tagok önfeláldozó kitartásáért mondtak köszönetet, mint amely egyedül tette lehetővé, hogy nevezetes vívmányokat tudtak elérni.

A német-szabadelvű párt a néphez kiáltványt fog intézni, melyet vasárnap fognak közölni. Ugyanezen a napon fog megjelenni a német néppárt manifesztuma is.

A többség pártjai ma délután szintén együttes ülést tartottak, de az iránt nem tudtak megegyezni, vajjon közös kiáltványban forduljanak-e a néphez, amit főleg az ifjúcsehek

Kivánnak. A többségi pártok értekezletét holnap folytatják.

Képviselői körökben hire jár, hogy a provizoriumnak a 14. §. alapján való életbe léptetésével addig fognak várni, míg a magyar országgyűlésnek e kérdésben való döntése nyilvánvaló lesz. A 14. §. alkalmazására azonban okvetlenül karácsony előtt kerül a sor. A kormány további akciójáról azt beszélnek, hogy először a tartománygyűléseket fogják egybehívni január hóban, úgy hogy a reichsrath üléseinek megkezdésére csak február végén kerül a sor, amikor, remélhetőleg, a pártok egymással megállapodtak.

A prágai helytartó most tart szemlét a prágai kravallok fennmaradt nyomai fölött. Meglátogatta a német egyetemet. majd az árva-házat, itt megbotránkozását fejezve ki afölött, hogy még ily emberbaráti intézményt sem kíméltek meg, pláne azt sem tekintve, hogy itt cseh növendékek éppúgy vannak, mint németek. Aztán számos nyilvános épületet nézett meg.

E hó elsején egy szakasz katonaságot az emeletéről forró vízzel öntöttek le. A hadparancsnokság arról már az ügyészségnek tett jelentést.

A bécsi német pártvezér, dr. *Funkenak*, a fia Prágában tanul az orvosi egyetemen. Tudomására hozták neki, hogy vele úgy fognak bánni, mint ahogy atyjával cselekednének, ha Prágában volna. A rendőrség értésére adta az ifjú *Funkenak*, hogy utazzék el Prágából.

Krakóban jövő vasárnapra nagy politikai tüntetésre készülnek, melyre cseh képviselők is jönnek. Szónokul az ismert *Stojalowsky* páter és egy másik *antiszemita* van kiszemelve.

E hó 18-án a lengyel nemességnek egy kétszáz tagból álló küldöttsége *Sapieha* herceg vezetésével *Badeni* volt miniszterelnök buski kastélyában tisztelegni fog, hogy iránta érzett nagyrabecsülésüknek kifejezést adjanak.

Karintiából, *Lemberg* város polgármesterehez a szlovén községek képviselői határozatot küldtek, melyben a német ellenzéknek a képviselőházban tanúsított magatartásáért *sajnálatauknak* s az elnökségnek áldozatkész, finomérzékű és hősiess viselkedéséért s végül az összes szlávok szolidáris összetartásáért örömlüknek adnak kifejezést.

A lengyeli lengyel nemzeti színházban tegnap cseh-lengyel tüntetések voltak. A zenekar nyílt színen eljátszotta a cseh nemzeti dalt, amire aztán a rendező fölvosta Podlipny prágai és a prerai polgármester, valamint Schubert, a prágai nemzeti színház igazgatójának táviratát. Podlipny dr. azt táviratozta: A lengyelek és csehek szolidaritása a csehek győzelmével fog végződni. Az előadás után a nemzeti kaszinó válaszolt a prágai nemzeti színház üdvözlő táviratára. Nevezetes, hogy a polgári lakosság igen hidegen fogadta a tüntetést s csak a nemesség vett abban részt.

Dreyfus vagy Esterházy?

A hadi törvényszék előtt a *Dreyfus* ellen lefolyt tárgyalásokra vonatkozólag ma igen érdekes részlet kerül nyilvánosságra, melynek közzétételét néhány izgató lap vádló közlésményei provokáltak.

Néhány lap ugyanis elmondja azt, hogy *Dreyfust* törbe ejtették és csak így bizonyították rá bűnösségét.

Dreyfus ugyanis — közlések szerint — a francia hadseregnek új mozgósítási tervét ismerte s röviddel azután Németország ezt a tervet megtudta és a német hadsereg körében megtették a kellő ellenintézkedéseket.

Ezt *Dreyfus*nak szemébe vetették s azt mondták neki:

— Senkisé ismerte ezt a tervezetet csakis én, *Boisdoffre* tábornok és *Mercier* hadügy-miniszter.

Dreyfus erre, állítólag, *dadogva* mondta, hogy ő erről nem tehet, de lehet, hogy a terről egyik barátjával beszélgetett.

Midőn ezt a barátot a törvényszék elé idézték, azt látták, hogy *Dreyfus* állításai tarthatatlannak.

Ezt az egész dolgot *Dreyfus* családja ma a *Temps*-ban kőhöltnak nyilvánítja és kife-

lelenti, hogy a vizsgálatból semmi sem derült ki, ami *Dreyfus* bűnösségét kimutatta volna és hogy csakis a bordereau alapján, amint azt maga a vádirat is mondja, lehetett őt bűnösnek nyilvánítani.

A mi az említett tiszt vallomását illeti, az az egész ügygel semmi összefüggésben nincsen, mert *Dreyfus* vele tényleg ilyenről nem beszélt, csakis *Henry* alezredes tett egy kis czélzást, azt mondván, „egy bizalmat érdemlő egyén kijelentette előttem, hogy a második vezérkari iroda egyik tisztje árulta el a tervet.”

Midőn *Dreyfust* védője és a bírák felszólították, hogy nevezze meg ezt a tisztet, az alezredes nem engedte és végre, mikor már nagyon szorították, kezével az asztalra ütött és azt mondta:

— Nem mondhatom meg. Különben is a katonatiszt sapkájának nem szabad tudni, hogy mi van a fejben.

A szenátusban lefolyt *Dreyfus*-tárgyalást még mindig erősen kommentálják. Azt, a többek közt, hogy a szenatus tagjainak a legnagyobb része rossz szemmel nézte elve is a *Dreyfus*-ügy szóbahőzetalát. Ezt az azal magyarázzák, hogy a szenatus, valamint a képviselőház tagjai nem mernék színt vallani *Dreyfus* érdekében egyrészt azért, mert a közhangulattól félnek, attól, hogy nem fog sikerülni *Dreyfus* ártatlanságát bebizonyítani és ez esetben blamirozva vannak. Másrészt a *Dreyfus*-áramlat ellen sem mernék állást foglalni, mert egyrészt *Scheurer-Kestner* hatalmas befolyású ember, másrészt pedig a *Figaro*, amely ez ügyben vezet, hatalom, amelyet nem akarnak maguk ellen fordítani.

Legfontosabbnak a hadügyminiszter és a miniszterelnöknek ama szavait tartják, hogy úgy nyilatkoztak, mikép *Dreyfus*-ügy „ebben a pillanatban” nincs. És ez korrekte „kifejezés is, mert amíg más bizonyíték eldöntve nincs, addig nem lehet *Dreyfus*-ügyről szó. Feltűnést keltett, hogy *Méline*, valamint *Billot* sem voltak ebben a kérdésben azok az energikus fellépésű emberek, mint amiknek őket általában ismerik. Azt a hatást tették, hogy ők *kényelmetlenül* érzik magukat és mint becsületes, tisztességes emberek, ki akarnak a kényelmetlen helyzetből szabadulni, de most még nem lehet.

*Scheurer-Kestner*nek volt, amint képzelhető is, a legnehezebb helyzete. Miután mindenki leleplezést várt és ez elmaradt. Keveselték azt, amit mondott. Ugy, hogy valahányszor a bordereaut említette, azt az agyoncsépett bordereaut, nevetés támadt. És ez a nevetés zavarta folyton *Scheurer-Kestner*é. Végül azonban mégis sikerült neki a nevetést elnémítani.

Dreyfus felesége a következő levelet küldte a pápának:

Szentséges atyám!

Dreyfus Lucia Eugénia, felesége egy századosnak, aki zsidó származású és a francia seregben fényes állást foglalt el, könyörögve kéri Szentséged közbenjárását az itt elmondandó körülmények közt:

Dreyfus Alfréd kötelességtudó katoná volt, akit hazug és frivol vádra egy rendkívüli katonai törvényszék a legnagyobb mértékben súlyosított életfogytiglan való deportálásra ítelt. A bűnösségében való kételkedés napról-napra növekszik és valóban keresztény módon gondolkodók attól kezdenek tartani, hogy ebben az ügyben antiszemita befolyások érvényesülnek.

Az irászakértők csak sajátásgos habozással mondtak véleményt. A tíkos törvényszék elé terjesztett okiratok nem voltak elégségesek. A borzító ítélet után rokonai közül senkit sem bocsátottak az elítélthez, akit családja köréből kegyetlenül kiragadtak és az Ördög-szigetre vittek, ahol borzító módon tengeti életét.

Dreyfus Lucia Eugénia Szentséged lábainál könyörögve kéri a katolikus egyház atyjának részvételét és érdeklődését. Férjem ártatlan és az igazságszolgáltatás tévedésének áldozata. Minthogy ő a többi emberiségű el van zárva, kéro levelét lesújtott felesége írta alá, aki könyves szemmel tekint fel Krisztus helytartójához, valamiképen egykoron Jeruzsálem leánya magára Krisztusra merészelt föltökíteni.

Dreyfus Lucia Eugénia.

Néhány diák ma délután a szenatus előtt tüntetést rendezett. Lármáztak és gyalázó kiáltásokat hallattak *Scheurer-Kestner* ellen. A rendőrség szétkergette a tüntetőket.

TÁVIRATOK.

A horvát országgyűlés.

Zágráb, december 9. Az országgyűlésben ma délelőtti az elnök bemutatta dr. Amrus és társai sürgős indítványát, a melyben a tartománygyűlést további intézkedésig elnapoló, szeptember 9-én kelt leiratot ad hoc bizottsághoz akarják utasítani, amely négy nap alatt kutassa ki e leirat okait és tegyen róluk jelentést. A költségvetési bizottság betérjeszti jelentését, amelyben elfogadásra ajánlja a kiegyezési provizoriumot. Ezután több interpelláció következett. Egyet *Potocnjak* nyújtott be, aki a vasárnap egy önkéntes és egy tiszt között egy itteni étteremben történt összekocczanás miatt interpellált. Interpellációjának megokolásában a leghevesebben támadta a magyarokat és németeket, akik, véleménye szerint, nem tartoznak a művelt nemzetekhez. A legközelebbi ülés hétfőn lesz. Napirend: A kiegyezési provizorium.

Az új olasz kormány.

Róma, december 9. A mai hírek szerint úgy látszik, hogy Visconti-Venosta a kabinetben marad. Még mindig biztosnak tartják a következők maradását: Rudini (elnökség és belügy), Brin (tengerészet), Lurzatti (pénzügy) és Codronchi (közoktatásügy), Zanardelli az igazságügyi tárczát vállalja el. Sanmarzano tábornok valószínűleg hadügyminiszter lesz. A többi tárczák átvételét illetőleg a tárgyalások még folynak, anélkül, hogy határozott eredményt értek volna el.

A német tengerészeti javaslat.

Berlin, december 9. A birodalmi gyűlés ma folytatta a tengerészeti javaslat tárgyalását. A szónokok nagyrészt a javaslat elfogadása mellett nyilatkoztak. Hosszabb vita után a javaslatot a költségvetési bizottság elé utasították.

A bukaresti zavargások.

Bukarest, december 9. Fontan orosz követ a diplomáciai testület megbízásából értesítette a román miniszterelnököt, hogy a külügyi hatalmak képviselői megfelelő kárpótlást fognak kérni ama alattvalók számára, kik a múlt vasárnapi zavarok alkalmával a rendőrség hiányos gondolkodása következtében megkárosultak.

Bukarest, december 9. Az antiszemita zavargások alkalmával elfogottak ellen a vizsgálatot folytatták. Összesen 93 embert tartóztattak le, akik közt van 26 olyan, akiknél a fosztogatáskor ellopott tárgyakat találtak. A kárt szenvedett kereskedők közül többen beszüntetik a fizetéseket. Sok zsidó kereskedő egészen kivándorol. Kilátásban van egy csomó kártérítési per a háztulajdonosok és bérlők között.

Kolozsvár, decz. 9. Az itteni egyetem román hallgatói táviratban üdvözölték a román ifjúságot a nemzeti ügy érdekében (?) kifejtett akció alkalmából.

Lemészárolt expedíció.

Berlin, december 9. A „Nordd. Allg. Ztg.” írja: Liwerpoolban a Nyuzat-Afrikából érkezett „Niger” nevű gőzös kapitánya azt a hírt terjesztette, hogy november hó elején egy 200 emberből és 6 úszóból álló német expedíciót a benszüllött Kameran belsejében lemészároltak. Kamerunból semmi olyan hír nem érkezett Berlinbe, mely ezt a borzalmas hírt megerősítené.

HIRESK.

— Erzsébet királyné Biarritzban. Erzsébet királyné, mint a N. Fr. Pressónek jelentik, kitünően érzi magát Biarritzben. A királyné, hacsak az idő engedi, hosszabb gyalogsátákat tesz, vagy pedig kikocsikázik. A tengeri klíma ez évben is nagyon jó hatással volt a királyné egészségi állapotára. Minthogy a királyné kirándulásokat ohajt tenni a tengeren, a *Miramare* yachtot Biarritzba rendeltek. Január közepe felé a genfi tó mellett levő Territetbe megy s két hónapig ott marad. A király február 15-én megfogja látogatni a királynét s az eddigi dispoziciók szerint 10—14 napig fogott tartózkodni.

— **Báró Sterneck halála.** A király, mint Bécsből táviratozzák, ma meglátogatta báró Sterneck tengernagy özvegyét s személyesen fejezte ki részvétét. — Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter is kifejezte a magyar királyi honvédség nevében részvétét úgy az elhunyt özvegyének, mint a császári és királyi tengerészeti parancsnokságnak és elrendelte, hogy egy magyar nemzetiszínű szalagokkal és „A m. kir. honvédség — a lissai hősnék” felírással ellátott koszorút tegyenek az elhunyt koporsójára.

— **Mária Valéria főhercegnő a gyermekek között.** A wallsee-i gyermekek bizonyára sohasem fogják elfeledni az idei Mikulás napját, amikor is Mária Valéria főhercegnő fényesen megvendégelte a kicsinyeket. Ő fensége Vécsey bárónéval 6-án délután a wallsee-i lányiskolába ment, s utána két nagy kocsi következett, megrakva mindenféle csemegével. Először az első osztályt látogatta meg és jelenlétében osztották ki az udvari inasok a sok jófelét. Nagy örömmel nézte a főhercegnő a kicsinyek élvezetét, amint jóízűen fogyasztották a süteményeket és néhány lánykával barátságosan beszédbe is ereszkedett. Aztán a második, majd a harmadik osztály került sorra és jó ötödfél óráig tartott, míg a kocsik tartalma elfogyott. Az egész városban nagy lelkesedéssel fogadták a jóságos főhercegnő szép cselekedetét.

— **Beteg főherceggasszony.** Erzsébet főherceggasszony, Frigyes főherceg, pozsonyi hadtestparancsnoknak az édesanyja, néhány nap óta beteg fekszik fiának bécsi palotájában. Állapota, mint Bécsből jelentik, ujabban egy kicsit megjavult. Frigyes főherceg, ki nejével, Izabella főhercegnővel Bécsben volt, tegnap Pozsonyba utazott, de ma ismét visszatért beteg anyjához.

— **Igazán legfelsőbb kitüntetés.** Ő fensége a családi alapok főigazgatójának, báró Chertek Emilnek, a vaskorona-rend első osztályát adományozta. Valódi legfelsőbb kitüntetéssé teszi a rendjeladományozást, hogy ő fensége sajátkezűleg tűzte fel a boldog Chertek bárónak az érdemjelt.

— **Királyunk jubileumi képei.** Ő fensége közelgő császári jubileuma alkalmára többféle állásban örökített meg magát Zasche festő által. Hetenkint három-négyszer egy órától kettőig ül a festőnek, aki már több képpel elkészült.

— **Estély párisi nagykövetségünkél.** Gróf Wolkenstein párisi osztrák-magyar nagykövet fényes estélyt adott, amelyen ott volt Páris diplomáciai, politikai és előkelő társadalmi köreiből majd minden notabilitás. Megjelentek Méline, Billot, Hanotaux és Lebon miniszterek, gróf Münster, báró Mohrenheim, Torielli, Munir bey nagykövetek és valamennyi követ. Nagyon sokan voltak a külügyminiszteriumból; az arisztokrácia hölgytagjai közül pedig Fürstenberg Dolly hercegnő, Andrássy Gabriella, Károlyi és Greffhule grófnők és Drankován hercegnő. Chlumeczyk báró, aki jelenleg Párisban idős, szintén ott volt a vendégek közt. A nagykövet neje, Wolkenstein grófné, szeretetreméltó módon teljesítette a honneuröket.

— **Az egyetemi rektor ünneplése.** Régi szokás az egyetemen, hogy a fiatalság minden tanévben lakomát ad a rektor tiszteletére. Rendszeren a tanév elején van ez, az idén azonban a különféle kérdések, amelyek a fiatalságot is s az egyetem előjáróságát is állandóan foglalkoztatták, egész mostanáig késleltették az összejevetelt. Ez a kis időbeli differenzia azonban talán még elevenebbé, népebbé tette a mulatságot. A diákasztal tágas nagytermében alig mozdulhattak, annyian voltak. Az asztalfőn ült Herczegh Mikály rektor, a menzaakadémika és az egyetemi kör elnökei között, Sággy Gyula országgyűlési képviselő, Schwarcz Gyula, Schwimmer Ernő, Schwarcz Gusztáv, Bita Dezső, Fröhlich Izidor, Czobor Béla és még több egyetemi tanár, Parcsetics László a menza akadémika alapítója, az egyetem és műegyetem ifjúsági köreinek az előjárói, a termet két oldalt végigfutó óriási asztal körül pedig valami harmadfélszáz diák. Este 8 órakor kezdődött a lakoma. Négyöt fogás jött egymásután. Evés közben persze megereőd a beszéd. Ortmann Albert, az egyetemi kör elnöke szólott először, Herczegh Mihály rektort áltelve.

Zachár Gyula, a menza elnöke állott fel ezután s poharát szintén a rektorért ültette. Herczegh Mihály rektor lendületes szavakkal mondott köszönetet a ragaszkodásért, amelyet az egyetemi fiatalság részéről tapasztalt s úgy köszöntötte fel az egyetemi polgárokat, mint a legliberálisabb, leghumánusabb patriótákat. Parcsetich László Szilágyi Dezsőt, a képviselőház elnökét, mint az első 1861-iki egyetemi mozgalom vezérét ültette. Herczegh Mihály a nemzetiségi ifjak kazafiaságára, Dimitrievics Brankó pedig a nemzetiségi és a magyar ifjuság testvéri szeretetére ültette poharát. Greszler Jenő, Tomcsányi Aladár, Dobránszky Péter, Schwarcz Gusztáv, Sággy Gyula, Genersich Antal, báró Malcomes Béla beszéltek ezután. A vig társaság még éjfélkor is együtt volt.

— **Lukács Béla Szegeden.** Azok az érdekes előadások, amelyeket Lukács Béla, az 1900. évi párisi világkiállítás magyar osztályának kormánybiztosa a székesfővárosban tartott, felkeltették az ügy iránt a vidéki kereskedelmi és iparkamarák érdeklődését is. Mindenfelől érkeznek már meghívások s Lukács Béla, amennyire teheti, iparkodik is azoknak eleget tenni. Így 12-én a szegedi kereskedelmi és iparkamara meghívására Szegedre utazik a kormánybiztos és a városháza nagytermében felolvasást fog tartani a párisi világkiállításban való résztvevő-sünkkel kapcsolatos kereskedelmi és közgazdasági érdekeinkről. A kormánybiztos fogadására nagy késületeket tesznek.

— **Tóth Vilmos állapota.** Tóth Vilmos főrendiházi elnök állapotában, mint Bécsből jelentik, lényeges javulás állott be. Az orvosok véleménye szerint kilátás van arra, hogy helyreáll az egészsége.

— **A bécsi udvar mulatsága.** Bécsből táviratozzák, hogy az idei udvari bál január 10-én lesz, a bál az udvarnál pedig január 19-én.

— **Fehér éjszaka.** Reggel óta csendesen, de állandóan hull a hó. A nemzetközi meteorológiai jelentések szerint még bőségesebb havazások is várhatók s így a karácsony szép fehér lesz. A főváros impozáns pénztáiraiból pedig lassan kigurulnak a szép koronák és ezüst forintok s szépen begurulnak sok-sok szegény munkás ember zsebébe, akik a hó lapátolgatásával jutnak véletlen keresethez. A míg azonban az ország legtöbb részében a hőmérő alig súlyyodt a nulla alá, addig a karszt vidékről siberiai hideget jelentenek. A bóra állandóan fúj s vízi a havat a vasutitöltésekre. Egyik nap meleg volt s a hó a fákon elolvadt. Arra aztán hirtelen nagy hideg következett s a megfagyott fák össze-vissza hasadoztak. Óriási tömeg fa pusztult el ily módon. Legborzasztóbb a pusztulás képe a Lics és Plase közt való vonalon.

— **Szemmelveisz-émlék.** Évekkel ezelőtt bizottság alakult, mely elhatározta, hogy a budapesti egyetem néhai világhírű orvostanárának: Szemmelveisznek a sirja fölé impozáns emlékkövet állít. A gyűjtésnek szép eredménye lett, mert 16,000 forint folyt be a bizottsághoz, amely összegből a jövő év elején már fel fogják állítani a Szemmelveisz emléket.

— **Le a frakkal.** A szárnvasok közül a frakk tudott nálunk legutoljára befészkelődni. És most alig hogy meghonosodott, már is kiadják ellene a jelszót: le a frakkal. A bécsi iparegylet termében Loos A. tartott értekezést a frakk tarthatatlanságáról. Alaposan megvilágította a multját, jelenét és jövőjét. A frakk eredetileg vadászruha volt, csak hosszas strébolás után sikerült annyira felküzdenie magát, hogy az elegáns világ szalonjaiban elfogadtatott. Mikor aztán megvetette a lábát, pöffeszkedő henczegéssel minden tisztességes polgári gunyát kinézett onnan. Egyetlen ur maradt a parketten. A többi kabát az utcára jutott vagy kénytelen volt a kávéházban, korcsmában menedéket keresni. Eme zsarnoki önkény ellen fel kell lázadni minden polgári szívrnek, mely csak közönséges kabát alatt dobog. Mi a frakk? kérdi méltán a mellőzött spencer aki magas családjára, a nagy Spencerre, méltán büszke. Mi a frakk? Egy közönséges férfi-divatczikk. A divat pedig az örökös Saturnus, aki a maga szülőitől felfalja. És csak épen a frakk kerülje ki a fátumot? Ez érjen a divatczikkok közt örök életet? Az nem lehet. Ez ellen föllázadna az ószeres kezére

került minden divatját multa régi kabátunk. És jaj akkor ennek a világnak, ha a zsvibvásár rejtelmel megmozdulnak. Százszor jaj, ha a saját lakásunkban tör ki a házi forradalom, mert lehetetlen, hogy a félredobott szalonkabát sokáig tűrje a mellőztetést. A frakk napjai meg vannak számlálva. Hogy mi jön azután, az még a legmerészebb szabó legelénkebb fantáziája előtt is titok. De jön valami. Más. Az a fő, hogy más legyen.

— **A piaristák ünnepe.** A piarista rendházak az egész országban sorban ünneplik a háromszázados évfordulóját annak, hogy Kalazanthi József, a rend alapítója, az első kegyesrendű iskolát létesítette Rómában. Az ünnepek fényét emeli az a körülmény, hogy a nagy közönség és a hatóságok is élénk részt vesznek a hazafias tanító-szerzet ünnepein, ami ékesen szóló bizonyítéka annak, hogy a derék piaristák nemcsak hivatott, de rokonszenves tényezői is a hazai közoktatásnak. — **Sátoralja-Újhelyen** tegnap a piaristák templomát a zsufolóság megtöltötte a közönség, melynek sorában képviselve voltak a megyei és városi hatóságok, az ügyvédi és az orvosi kar és a városban állomásozó honvédezed tisztük. Jelen voltak a többek közt Molnár István főispán, Matolay Etale alispán és Barthos József főszolgabíró is. A hálaadó istentiszteletet Kovács Endre kegyesrendi tanár czelebrálta fényes segédlettel. A mise után a közönség a gimnázium nagytermébe vonult, ahol a küldöttségek nevében Molnár István főispán mondott üdvözlő beszédet, melyre dr. Ormándy Miklós főgimnáziumi igazgató felelt hazafias és lendületes beszéddel. Ezután zenei előadások, szavallatok és felolvasások következtek. — **A kis-szebeni kegyesrendi gimnázium** is 8-án tartotta a jubiláris ünnepet. Délelőtt a városi dalárda közreműködésével ünnepélyes Te Deum volt a templomban s azután a gimnázium dísztermében énekelőadások és felolvasások.

— **Az új budai szerb püspök.** Karlóczáról jelentik, hogy a szerb püspöki zsinat, Bogdanovits Luciánt egyhangulag megválasztotta budai püspöknek.

— **Páholyban.** Egy gazdag gyáros a téli szezonra páholyi bérelt az operában. Mivel üzleti ügyekben el kellett utaznia, neje a múlt hónap végén a páholyt eladta. A ház egyik barátja, egy fiatal ügyvéd, mit sem tudott az eladásról és egy nap elhatározta, hogy azon az estén kényelmesen nézi végig a balletet és ellátogatott barátja páholyába. Belépve, észreveszi, hogy egy idegen ur és egy idegen hölgy ülnek ottan; meg is hívják barátságosan, hogy foglaljon helyet a páholyban. Alig néhány perc múlva ismét nyílik az ajtó. A gyáros feleségének egy barátja jött a férjével a színházba, persze hasonlóképp nem sejtve azt, hogy a páholy gazdát cserélt. Ketten lerakják kabátjukat, illetőleg a nő a csipkekendőt, plüsgallért és a többit. Ismét csodálkozó tekintetek és mentegetőzések! A házaspár nagyon messziről, valami külvárosból, jött fiakkereken a színházba, tehát ott marasztalják őket. A felvonásközben megérkezik egy katonatiszt, a gyáros barátja, aki addig cseveg, míg őt sem eresztik el. Ekkor már hatan voltak a kis páholyban. Kezdődik a következő felvonás. Alig észrevehető módon kinyitja két ur az ajtót és leül a sötét háttérben, nehogy zavarjanak. A sötétségben lehetetlen egymást felismerni. Mikor a függöny legördül, kiderül, hogy a jövevények közül az egyik a gyáros, aki hazajött nagy utjából és nem tudván, hogy a páholy immár nem az ő tulajdona, meg akarta lépni az asszonykát a színházban; magával hozta egy régi jó barátját is. Tehát már nyolcan voltak. Ezt az állapotot végre megsokálja a páholy új gazdája és nejével és a katonatiszttel ajánlja magát. A gyáros is haza megy, hogy otthon köszöntse feleségét. Barátja elkíséri. Most a távollakó házaspár bucsuzik, nehogy tulságosan későn érjen haza. Az ügyvéd marad és föllelékzik. A dalműnek vége, de legalább a bellethez hozzájuthat teljes kényelemmel. Ez az apró történet — Bécsben esett meg.

— **Halálos kocsikázás.** Stefán Károly verpéleti korcsmáros tegnap Egerből hazafelé tartott a kocsiján. Hármán ültek a döcögős szekren és vidáman beszélgettek. Az eger-szalóki uton lévő kőhidnál egyszerre megugrottak a lovak s belerántották a kocsit a mély gödörbe. Stefán oly szerencsétlenül esett a fejére, hogy szörnyet halt, a másik két ember csak könnyű sérüléseket szenvedett.

— **Veszedelemes csavargó.** Kajós István kovácslegény gyakori vendége volt a rendőrség börtönének. Lopásért, betörésért, utonállásért állt már a rendőrség előtt, és ha épen nem volt a börtönben, biztosan körözték valami új bűnéért. A múlt év végén is többrendbeli lopás miatt elzárták, ekkor azonban olyan ügyesen szimulálta az örültséget, hogy a rendőrség megfigyelés végett a tébolydába küldte. Onnan májusban megszökött s azóta Ujpest és Rákos-Palota táján csavargott, amit eléggé bizonyítanak a gyakori lopások, betörések is, melyek azóta ezen a vidéken történtek. Tegnap végre sikerült kézrekeríteni a veszedelemes embert. A palotai határban ugyanis egy rendőrjrárat ráakadt a csavargóra, aki látva, hogy másképp meg nem menekülhet, revolvert rántott elő s az egyik rendőrnek ellőtte a fülét, egy másiknak pedig a térdébe lött. A többi három rendőr erre rávetette magát és hosszú küzdelem után földre teperte. Mikor az ujbpesti kapitányságnál megmotazták, még három töltött pisztolyt találtak a zsebében. A megsebesült rendőröket, akiknek sebe nem veszedelemes, a rendőrségi kórházba vitték. A lövöldöző csavargó ellen pedig megindították a vizsgálatot.

— **Szociálista mozgalmak.** A szabolcsmegyei szociálista zavargásokat egyelőre elfojtotta a csendőrség. Mikecz János alispán a főszolgabírók útján kiáltványt intézett a megye lakosságához, a melyben figyelmezteti őket, hogy ne hallgasson a szociálista agitátorok lázító beszédjeire és irataira; egyben figyelmezteti a lakosságot, hogy az esetleges zavargásokkal szemben a legszigorubb rendszabályokat fogja alkalmazni. Ha Szabolcsban csendesség is van egyelőre, van másutt mozgalom elég. Így például *Egerben*, mint tudósítónk írja, ahol néhány évvel ezelőtt a szocialista agitátorok által összehívott gyűlésben alig néhány ember vett részt, rohamosan terjed a szocializmus. Tegnap gyűlést tartottak, amelyben már nagy számmal vettek részt mindenféle munkások, iparosok, sőt földművesek is. Szóval: érik a mérges gyümölcs, amelyet csendőrszuronyval nem lehet a föld színéről elpusztítani.

— **Felolvasás a tuberkulózisról.** *Pozsonyból* írják: dr. Pávai Vajna Gábor állami kórházi főorvos és az országos közegészségügyi tanács tagja e héten a pozsonyi városháza nagytermében két igen érdekes előadást tartott a tuberkulózisról (gümőkór) és az ellene való védekezésről. A tudós orvos a statisztika adataiból kimutatta, hogy ez a rettenetes betegség Magyarországon évenként hatvanezer emberéletnél többet olt ki. Be van bizonyítva, hogy a tuberkulózis fertőző és ragadós betegség, amelyet egyik ember könnyen elkaphat a másiktól s amely évenként egymaga több áldozatot követel, mint a többi fertőző betegség együtt vére. Érdekesen ismertette előadó a tüdővész gyógyításának a különböző módjait, s élesen kikelt a fűzőviselés ellen, melynek eltorzító hatását modelleken mutatta be. Második előadásában a tüdővész ellen való védekezés módjait ismertette. A tudós orvos a szépszámu közönség lelkesen megéljenzte.

— **Rejtélyes haláleset.** A László-féle gimnázium internátusában ma reggel halva találták az ágyában Partovich Zoltánt, az intézet egyik tanulóját. A 18 éves erőteljes fiatal ember tegnap este látogatóban volt egyik rokonánál s este jókedvűen tért vissza az intézetbe. Egyik iskolatársának azonban feltűnt, hogy Partovich, jókedve dacára, nagyon halvány s megkérdezte tőle, hogy mi a baja? Mire Partovich erőltetett mosollyal azt válaszolta, hogy: — *Sebaj, legfeljebb meghalok.*

Ma reggel észrevették, hogy mozdulatlanul fekszik az ágyában. Költögetni kezdtek s ekkor kint, hogy a fiatal ember meg van halva. Azonnal a mentőkért telefonoztak s azok konstátálták, hogy a fiatal ember még a hajnali órákban halhatott meg, mert a teste már egészen hideg volt. Elszállították a morgue-ba, ahol föl fogják bontani, hogy a halál okát kiderítsék. Gyanússá teszi az egész esetet az, hogy a rendőrség titokban tartja. Partovich Zoltán egy gyéresi (aranyos-tordamegyei) földbirtokosnak a fia s a gimnázium nyolczadik osztályának volt tanulója.

— **A szokás áldozata.** *Kolozsvári* tudósítónk táviratozza: Kovács Albert kolozsvári kereskedő ma éjjel lefeküdvén az ágyba, szokása szerint, rágyújtott szivarra. Később elnyomta az álmot s az égő szivar ráesett a takaróra, amely tüzet fogott. A takarótól meggyulladt a többi ágynemű is és a szerencsétlen embert, akit első álmából még az égő ágynemű sem tudott felébreszteni, megfojtotta a füst.

Napirend.

Naptár: Péntek, december 10. — Róm. kath. Melkiades. — Prot. Judit. — Görög-orosz (nov. 28.) Uj István. — Zsidó: Kislev 15. — Nap kel: 7 óra 22 perc. — Nyugszik: 3 óra 52 perc. — Hold kel: 4 óra 48 perc délután. — Nyugszik: 8 óra 34 perc reggel.

A miniszterelnök fogad délután 4 órától 5-ig.
A belügyminiszter fogad délután fél 4 órától 5-ig.
A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10 óráig.

A főváros középítési bizottságának ülése délután 5 órakor az új városházban.

Carreno Teréz hangversenye a Royal-szállóban, esti fél 8 órakor.

Téli kiállítás a műcsarnokban, nyitva 9 órától 4-ig. Belépő díj 50 kr.

Akadémiai könyvtár nyitva 8—8 óráig.

Meggyilkolt földbirtokos.

Kégl István alsó-pakonyi nagybérlet és megyei bizottsági tagot súlyos csapás érte. Fiát, Kégl György tartalékos hadnagyot, egy vadászó tegnapelőtt az alsó-pakonyi puszta határában agyonlőtte.

Kégl Istvánnak Alsó-Pakonyon körülbelül hatezer holdas nagybérlete van, amelyen a széles körben köztiszteletnek és szeretetnek örvendő öreg ur néhány év óta fiával, Kégl Györggyel közösen gazdálkodott.

Az alsó-pakonyi régi nemesi kuria sok vig napot látott, mert a környékbeli birtokosok s a család budapesti ismerősei is sokszor felkeresték a vendégszerető Pista bácsit, aki fényes vadászatok rendezett vendégei tiszteletére. A fiatal Kégl György maga is szenvedélyes vadász volt, aki sokat törődött a vadállományval, amelyet a környékbeli, különösen a rossz hírű ócsai vadászok rendszeresen megdézsmáltak. Az utóbbi években fázánokat is tenyésztett a fiatal Kégl, akit állandóan bosszantott az, hogy a lesi puskások a fázánokra is szorgalmasan rájártak.

Tegnapelőtt Kégl György épen ki akart lovagolni, mikor a tanyájától nem messze lövést hallott. Azonnal tisztában volt vele, hogy a lövés vadászának a fegyveréből jött s a hang irányába elvágtatott. A tanyától mintegy két kilométernyi távolságban, a Madas-féle birtok határánál reá is akadt a vadászóra, egy 15—16 éves parasztsuhancra, aki rövid csövű puskáját a ruhája alá dugta.

Kégl György odalovagolt a vadászhoz: — *Végre megcsiptelek! Gyere csak velem!*

A suhanc ellenszegült és futásnak eredt. Kégl löhátán utána.

— *Az istennek se megyek!* rivallt reá a suhanc s vakmerően ellentállott. Közben kikapta a ruhája alól a puskát s ráfogta Kéglre.

— *Hagyjon békében az ur, mert keresztüllövöm!*

Kégl György látva azt, hogy egy mindenre kész, vakmerő gazemberrel van dolga, akit különben is ismert, mert a gazdaságukbeli tehenesnek a sógora volt, megfordította a lovat s elvágtatott a tanya irányában.

Alig mehetett azonban vagy husz métert, a vadászó utána lött s az egész töltés hátban találta Kégl Györgyöt.

A ló megvadult, de Kégl még tudta tartani magát a nyeregben, de nem sokáig, mert ereje elhagyta s vagy száz méterrel tovább lebukott a vágató lóról.

A ló visszazáguldott a tanyára, egyenesen be az istállóba, ahol a kocsis azonnal észrevette, hogy baj van, mert sehol sem látta a fiatal gazdát. Azonnal rákapott a tajtékzó paripára s Kégl György keresésére indult.

Utközben lövést hallott. A vérben fekvő Kégl György sütötte el revolverét, hogy a tanya-beliakat figyelmeztesse. A kocsis nemsokára rátalált szerencsétlen gazdájára, feltette a ló hátára s lassan bebállagott vele a házba, ahol a vérvesztéstől eszméletlen fiatal embert azonnal ágyba fektették s úpolás alá vették.

Az öreg Kégl Istvánra mint a villámcsapás, úgy hatott a végzetes eset. Zokogva borult az ágyra, mert gyanította, hogy az egyetlen fia számára már nincsen segítség.

Az orvos nemsokára eljött, még aznap megérkezett Budapestről a táviratilag meghívott sebész-professzor is, de együttesen sem segíthettek a fiatal ember állapotán.

A gyilkos vadászó puskája nagyobb fajta söréttel volt töltve, s az ölmögöbcsék össze-

viszátépték a szerencsétlen áldozat tüdejét és a beleit.

A rendkívül izmos fiatal ember perczről-perczre gyengült, s a katasztrófának gyors követkevése előre látható volt.

Kégl György, mikor haza hozta a kocsis, megnevezte a gyilkosát s az ócsai csendőrség csakhamar el is fogta az elvetemedett suhancot, akit Juhász Jánosnak hívnak s aki ösmert vadászó.

A vizsgálóbíró rendeletére behozták Juhász Jánost a pakonyi urilakba és szembesítették a halállal tusázó áldozattal. Aztán megvasalták s az ócsai járásbíróság börtönébe vitték.

A fiatal ember életereje folyvást csökkent, végre beállott az agónia s 27 éves, izmos, életvidám ember szerdán délután 6 órakor meghalt.

A gyászos esetről táviratilag értesítették a család tagjait, akik azonnal kiutaztak Pakonyra, hogy támogassák az egészen megtört ősz apát.

A gyászba borult családhoz tömegesen érkeznek a részvételek és táviratok.

A temetés holnap délelőtt 10 órakor lesz.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Jókai új drámája.** A *Levente*, Jókai Mór történelmi színműve, a szcenikai utasításokkal felszerelve már készen áll a nemzeti színház dramaturgi hivatalában. Legközelebb már kiosztják a szerepeket és meglesz belőle az első olvasópróba.

* **Zarzuela a népszínházban.** Porzolt Kálmán igazgató a népszínháznak mostanság oly érdekes és friss műsorát a szezon folyamán még egy kedves pikantériával fogja élnikíteni. A híres spanyol zarzuela-, vagyis operette-irodalomból, amely nálunk teljesen ismeretlen, lefordított egy vonzó, szellemes darabot. Címe: *El rey qui pabio*, magyarul „Az unatkozó király.” Zenéjét Chapi, a legnépszerűbb spanyol zeneszerzők egyike, írta; a szöveget dr. Szalai Emil fordítja magyarra. Az első zarzuela, amely magyar színpadra kerül, a közönségnél nagy érdeklődésre számíthat.

* **Liszt Ferenczeneművészkiör.** Januárban nagyérdékű hangverseny lesz. A Liszt Ferenczeneművészkiör rendező, bemutatva azokat a műveket, amelyek a *királydjakra* pályáztak és részint jutalomban, részint dicséretben részesültek. Közülük vannak: Szabados Béla quartette, Horváth Attila szonátája, Szendy Árpád magyar rapszódája, Dohnány Ernő sextette és Juhász Aladár rapszódája. Február közepe táján a kör táncmulatsággal egybekötött tréfás estélyt rendez a Vigadó nagytermében.

* **Szmrecsányi szabadságon.** Szmrecsányi Miklós osztálytanácsos ellen, aki a kultuszminisztériumban a művészeti ügyek előadója, az utóbbi időben sokféle támadást intéztek. Különösen néhány fiatalabb festő panaszkodik amiatt, hogy a képzőművészet hivatalos intézői elnyomják őket és hogy a képzőművészeti tanácsban és társulatban bizonyos klikk-szellem kapott lábra. Szmrecsányinak különben is rongált egészségi állapotát e támadások még súlyosították és most hosszabb szabadságra megy.

* **Zacconi mint szavaló.** Elmondhatjuk, hogy a Zacconi-kultusz napjait éljük. Ez a fenomenális művész teljesen meghódította közönségünket, s ha elmegy körünkől, talán bizonyos vacuum is támad nyomában. Ma is, a *Becstelének* előadásán, aki csak ott volt a színházban, az mind eltelt lelkesültséggel Zacconi iránt. Hogy hányszor hívták ki, azt csak valami számláló-gép mondhatná meg, mert akik a tapsviharban résztvettek — és kicsoda vonhatta volna ki magát a művész varázslata alól? — azok nem gondoltak az összeadás műtétére. A mai est piéce de resistance-a azonban nem a *Becstelének* volt és ezért nem is bocsátkozunk a Zacconi Morretti Carlojának méltatásába, amit ugyis megcselkedtünk már. Valódi művészi gourmandise ékesítette a mai estét. Zacconi Dante elszavalta Isteni színjátékának XXI-ik énekét. Amennyire remek ez az alkotás, olyan tökéletes mód tárta elénk Zacconi az alakító művészet legmesterjebb eszközeivel.

Talán ma is elfogta ugyanaz az ihlet, mint akkor, amikor hirnevét alapította meg vele, mert belelehelte egész művészi lelkét, egész hatalmas tudását, Taps-orkán követte, a közönség pedig csak

akkor oszladozott, mikor már jó sokszor megjelent a lámpák előtt.

Zacconi holnap, pénteken, bucsuzik el közönségünkől. Ez alkalommal a „Gringoire”-ben, a „Lélek jogai”-ban és a „Pietro Caruso”-ban játszik. Mind a háromban kitünő szerepe van. Az előadás kivételképen már hét órakor kezdődik.

* **Hangverseny Pozsonyban.** Dohnányi Ernő zongoraművész, miután Berlinben és Bécsben nagy sikerrel hangversenyzett s ez utóbbi helyen egy második önálló koncertet is ad, most ellátogatott szülővárosába, Pozsonyba. A város tanácstermében játszott fényes közönség előtt. Ott voltak Frigyes főherceg leányai: Krisztina, Henriette, Marianne és Natália főhercegnők is.

* **Saint-Saens új balletje.** Milánóban, Sonzogno új színházában bemutatták Saint-Saens „Javotte” szimfónikus balletjét, amely a zeneköltő francia hazájának megkerülésevel olasz földön pillantotta meg először a lámpavilágot. Mikor a színház első táncosnője, Carlotta Brianza Párisban járt, Saint-Saens megígérte neki, hogy ír számára egy balletet. És megírta. Az újdonságnak nagy sikere volt. Milánóban különben most Sonzogno új színházára sugárzik a Scala egykori dicsősége.

FŐVÁROS.

(A hó.) Valóságos áldás volt eddig a fuvarosok egy részére. Némelyik annyit keresett a téli hónapokban a hőeltakarítással, hogy akár egész esztendőben nyugodtan alhatott ezután. A tanács, a deficitre való tekintettel, itt is le akarja szállítani a költségeket s most megpróbáltatja, vajjon legalább a nagy köruton nem lehetne-e a havat egyenest a nagy csatornába söpörtetni.

(A Kossuth-mauzóleum.) Kossuth Lajosnak a kerepesi temetőben levő sírja nem alkalmas arra, hogy föléje mauzóleumot emeljenek. Ezt tárgyalta ma délelőtt a tanács s abban állapodott meg, hogy helyszíni szemlét tartat s a temetőben más pontot jelöl ki a síremlék felállítására.

(Villamos karamból.) A közuti villamos vasutak keresztezési pontjait olyan szerkezettel látják el, amely teljesen megakadályozza két különböző irányból robotó villamos kocsi összeütközését. He-lyes, de sokkal szükségesebb volna ennél a kocsiknak valami oly készülékkel való felszerelése, amely a villamos elgázolásoknak veszi elejét.

(Ingatlanok teherbevallása.) A székesfőváros tanácsa felhívja a telek- és háztulajdonosokat, hogy az adószámviteli hivatalokban kapható blankettákon január 31-ikéig jelentsék be az ingatlanukat netán terhelő bekebelezett kölcsönök kamatait, az általános jövedelmi pótdadó helyes kivétele s a törvényben biztosított kedvezményeik elnyerése czéljából. Ez a bevallás arra való, hogy ezen a révén az általános jövedelmi pótdadót helyesen lehessen kivetni s hogy az érdekeltek a törvényben biztosított kedvezményeket elnyerhessék.

VIDÉK.

* (A tápió-szentmártoni zendülés.) **Kubinyi** Lajos tápió-szentmártoni földbirtokos a minapában jászladányi emberekkel akart nádat vágatni, mivel a szentmártoni munkásokkal a bére nézve meg-egyezni nem tudott. A mellőzött falu népe — mint akkoriban megirtuk — nagy haragra lobbant, rá-lesett Kubinyira, agyon akarta verni s a nádásban foglalatoskodó munkásokat is elkergette. A féke-vesztett tömeget a gazdatisztek zavarták szét fegyverrel. Pest vármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt tartott ülésének ez az eset megvitatása volt a főtárgya. **Földváry Mihály** országgyűlési képviselő hozta szóba, azt kérdezve **Geguss Gusztáv** pestvidéki királyi ügyésztől: megindította-e ebben az ügyben a vizsgálatot. Nem közönséges tüntetésről, kisebb fajta bünesetről van itt szó, hanem egy nagyon is aggasztó jelenségről, amelynek ismétlődését okvetlenül meg kell a hatóságnak akadályoznia. **Bellágh Imre** tisztí főügyész szerint nem a bíróság feladata ez, hanem a közigazgatási hatóság. **Froisinger Lajos** is ebben a véleményben van. **Beniczky Lajos** alispán szólott ezután. A község és a járás jelentéseit mind megkapta s ezek szerint a tápió-szentmártoni zendülés a nemzetközi szociáldemokrata munkáspárt igazgatásának az első fellobbanása volt a vármegye területén. Kéri is az ügyészséget, a legszigorubbán járjon végére a dolognak, hogy többé elő ne forduljon. Mert itt nem közönséges büntet-

ről van szó, hanem a társadalom egyik legveszedel-
mesebb rákfénéjéről. **Geguss Gusztáv** királyi ügyész megígérte, hogy a vizsgálatra nagy súlyt fektet s ebben a bizottság meg is nyugodott.

* (Fiume.) A reprezentanza lemondott képviselői tegnap este ismét gyűlést tartottak. A konferencián, melyet dr. **Mayländer** hívott össze, harmincznyolczan jelentek meg. Szükségesnek tartotta pediglen a po-
deszta ezt azért, hogy beszámoljon minapi bécsi ut-
járól, amelyről a városban sok mindent suttogtak, sőt abban némelyek árulást, intrikát is lát-
tak. Az értekezleten **Mayländer** elmondta, hogy őt egy parlamenti notabilitás hívta Bécsbe, hogy ott találkozzék báró **Bánffy Dezső** mi-
niszterelnökkel, akinek adja át a fiumeiek irásban foglalt kívánságait és sérelmeit. Találkozott is a miniszterelnökkel, mondá a podeszta, de nem ad-
hatta át neki ezeket a megírott kívánságokat, mivel erre nem volt meghatalmazása. Megígérte azonban a miniszterelnöknek, hogy visszatérve Fiuméba, ta-
nácskozást hív össze és megtudakolja, hogy haj-
landók-e irásban benyújtani a panaszait. A jelen voltak erre kimondták, hogy ők nem intézkedhetnek ez ügyben, mivel az a jövő városi képviselőtestület elé tartozik s így nekik nincs joguk — hogy lemondásuk után — Fiume város nevében eljárjanak. Végezetül kimondták, hogy a legközelebbi választásokra teljes szolidaritást vállalnak. **Gelletich Miklós** és **Gerbaz Hermann** ma bejelentették **Gaál Tibor** kormányzó-helyettesnek, hogy a választási elnöki tisztséget nem fogad-
ják el.

A reprezentanza választás 20-án lesz. Össze-
sen 994 szavazó van. A választás alkalmával meg-
lehetősen nagy nehézséget fog okozni az a körülmény, hogy a le nem mondott képviselők közül egyik sem akarja a választási elnöki tisztséget el-
vállalni. Ilyen körülmények között a választáson minden valószínűség szerint a kormánybiztos fog elnökölni.

* (Kilenczszáz kisczarda veszedelme.) Egy budapesti és néhány kubini gabonakereskedő tavaly előre megvette 900 kubini kisczardától az idei termést. 4—5 forintjával egyeztek meg métermázsán-
kint s a gazdák biztosításul kitöltetlen váltót adtak, a fölvetett pénzről pedig kötelezvényt. A termés azonban rossz is volt, meg kevés is s most a kikötött mennviséget nem szállíthatják. A kereskedők métermázsánkint 12 forintot kérnek, pört indítottak valamennyiök ellen, s már a végrehajtás is ki van tűzve. A gazdák a törvényszékhez fordul-
tak s uzsora miatt jelentették föl a kereskedőket. Egy-
uttal bejelentették az ügyet a vármegye közigazgatási bizottságának is, tegyen lépéseket az igazságügy-
miniszternél, hogy ezt az uzsorát hivatalból üldöz-
tesse s az elrendelt árveréseket függesse föl. A bizottság ma tárgyalta az ügyet s a panaszos gazdák érdekében **sürgős felterjesztést intézett az igazságügyminiszterhez.**

* (Közgyűlés Szentesen.) Ezzel tulajdonképen el is mondottunk mindent, mert ez a vidéki köz-
igazgatás magyarázó szótárában annyit jelent, hogy bottrány esett. A minapi városi összeszólalkozáson ezt akarták, hogy mivel a tanács valami szórakozó helyet rendeztetett be, csukják be a polgármestert, meg egyik-másik tanácsnokot. Ma azt indítványoz-
ták, hogy tekintettel a hideg időjárásra, ne zárjanak be senkit, hanem fizetessék meg a mulatóhely építési költségeit a polgármesterrel és a gazda-
sági tanácsokkal. A közgyűlés verekedés és ha-
tározat nélkül oszlott szét.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **Tíz esztendő pör.** Vétkes bukás miatt egy hónapi fogházra ítélte a törvényszék **Galb Lipót**, volt budapesti szabót, aki még **tíz esztendővel ezelőtt mondott kridát**, de korábban nem vonhatták felelőségre, mert a vagyonbukott Amerikába vitorlázott, ahol két évig tartózkodott. Maga a bűnvádi vizsgálat pedig kerek hét esztendőn át húzódott. **Galb Lipót** tehát épen akkor ítélték el, midőn bukásának tizedik évfordulóját ünnepelte. Vajh élnek-e még azok a megkárosított szegény hitelezők?

Egy gyilkossági per prológusa.

Ifjabb **Gárdos Lajost** tanuként hallgatta ki ma délelőtt a büntető járásbíró **Detsinyi Frigyes** droguista kihágási ügyében.

A felsőbbíróság kegyelméből elküldötték **Detsinyi** ügyét a gyilkossági bűnpertől, azzal az ok-
adással, hogy társadalmilag megbélyegző lenne a droguistára nevezve, ha kihágás miatt ott ülne a vád-
lottak padján — a gyilkos mellett. Ilyen erkölcsi büntetéssel a bíróságok senkit sem sújthatnak. Nos, ez az intézkedés precedens, amely precedenssel a felsőbbíróságok igazán kegyelmet gyakoroltak és meg-
mutatták, hogy nem ragaszkodnak görcsösen a tör-
vény rideg betűihez, hanem humanusan, nemesen gondolkoznak és ha a méltányosság úgy kívánja, precedens is alkotnak a vádlott érdekében.

Detsinyi Frigyes azzal vádolják, hogy az ő révén jutott **Gárdos Lajos** ahhoz a mérgehez, amely-
lyel hitvesét meggyilkolta. Tizenkét-féle, gyilkosnál gyilkosabb mérget adott el a droguista — kerülő uton — **Gárdosnak**, s a mérgek közt annyi czián-
kálium volt, hogy — mint a tárgyaláson hallottuk, — azzal **Budapest főváros felét meglehetősen volna mérgezni.** **Detsinyi Frigyesnek** ez az eljá-
rása a kihágási büntető törvény 108-ik szakaszába ütközik, s ezért helyezték vád alá.

Gárdos Lajost tanuként idézték be — a fog-
házból.

Nyulánk termetű, intelligens külsejű fiatal ember. Olyan szelid arca van, olyan könnyen el-
lányul, pityereg, hogy bizony senki sem gyanítaná benne a gyilkost.

Alázatosan meghajol, majd hirtelen kiegyene-
sedik és vallomásra készen várja **Baumann** bíró kérdéseit.

— Az igazat vallja, **Gárdos!** — figyelmezteti a bíró, mire ő szívére teszi a bal kezét, jobbját esküre emeli, aztán szilárd hangon feleli:

— Az igazat fogom mondani. Isten engem úgy segéljen!

És felel a kérdésekre, miközben idegesen ha-
donáz és úgy szeretné, ha vallomása kielégítené a bírót és mindenkit, aki benn van a tárgyaló terem-
ben. Beszédközben százszor is hocsánatot kér, hogy kissé körülményesebb a kelletnél s ha bőbeszédű-
ségét már ő maga is megsokalja, elkezdí a fejét csóválni, hogy hát milyen csúdar természete van. Majd egyszerre azon veszi magát észre, hogy erő-
sen gesztikulál és menten rendreutasítja önmagát:

— Ej, ej, hogy nem tudok leszokni erről az ostoba gesztikulálásról.

Megpihen egy keveset, aztán színészi pózba helyezkedik és folytatja vallomását. Arra törekszik, hogy választékosan fejezze ki magát. Időnkint szóba kerül a felesége. Ilyenkor egyszerre megváltozik... Nagyokat sóhajt, melle zihál, eltakarja arcát és sirni kezd. Hirtelen észreveszi magát s mintha meg-
bánta volna, hogy ellágyult, letörtli könyvét és be-
szél tovább.

Azt a benyomást kelti az emberben, hogy ha nem is örült, de mindenesetre **hóbortos.**

Azt jól tudja, hogy vallomását a gyilkossági bűnperben is mérlegelni fogják és bár nem vádol-
ják, védekezik, elég ügyetlenül, elég rosszul.

Feleségéről a legnagyobb gyöngödséggel be-
szél; úgy nevezi őt, mint réges-régen nevezte, a mikor becézgette a holdogultat. El akarta hitetni, hogy imádkozta a feleségét; magával vitte őt min-
denüvé. És különösen hangsúlyozza, hogy a mérget is épen a felesége vitte haza attól az állatorvostól, akinek czimére azt a droguista elküldötte. **Gárdos Lajos** ebből a körülményből bizonyára azt a kon-
kluziót akarja levonni, hogy ha csakugyan meg akarja mérgezni a feleségét, csak nem küldi őt magát a mérgeért! A hallgató pedig ennél a val-
lomásnál arra gondol, hogy „micsoda lelketlenség, mily nagymértékű elvetemültség kell ahhoz, hogy a felesége által hozassa haza azt a mérget, amelylyel azt a szelid, jó asszonyt elpusztítani akarja!”

Gyilkos-e **Gárdos Lajos**, vagy sem: azt a ja-
nuár elejére kitzított végtárgyalás fogja kideríteni, az azonban bizonyos, hogy **Detsinyi Frigyes**, akitől a mérget — mérgekrágn — vásárolta, bűnös. Védője, dr. **Darvai Fülöp** ugyasem érvelt ugyan a

tárgyalásra meg nem jelent droguista mellett, a járásbíró az azonban kimondta a vétkeiséget és elítélte Detsinyit.

Az érdekes tárgyalásról egyébiránt a következő tudósítással számolunk be:

Holéczy József állatorvos tanuként hallgatván ki, azt vallja, hogy Gárdos Lajos unszólására ő mutatta be a mérnököt Detsinyinek, s kérte őt, hogy szolgáltassa ki azokat a mérgeket, amiket Gárdos kér. Detsinyi ki is adta a szereket és kiszámította, hogy tizenkét forintba kerülnek, amit Gárdos tüstént ki is fizetett. A szereket Detsinyi az ő lakására küldte.

Gárdos azt mondta neki, hogy nagybátyjától egy homöopátiikus gyógyszerátör örökölt, és az abból hiányzó orvosságokat akarja megszerezni a tanu révén. Az arsenikumra és sztrichninre vonatkozólag azt hozta fel, hogy Szent-Endrén levő birtokán a fákat akarja méreggel bekenni, mert a szarvasok és a nyulak nagyon megrágnák a fák kérget. A megvásárolt szereket Detsinyi egy ládában az ő lakására küldte, ahonnan Gárdos felesége vitte haza a mérgeket tartalmazó ládát.

Mintán még Holéczy Józsefné mindenben megerősítette férje vallomását, Gárdos Lajost hallgatták ki. Egy fogházör kíséretében lépett a bíró elé.

Az általános kérdésekre vallja, hogy csókai születésű, harminczhat esztendő, szigorú mérnök.

A bíró: Ön most gyilkosság miatt van vizsgálati fogságban?

A tanu (sóhajt.)

A bíró: Figyelmeztetem, hogy az igazat vallja!

A tanu: A tiszta igazat fogom mondani. Isten engem úgy segéljen!

A bíró: Ön Holéczy révén különféle mérgeket vásárolt Detsinyinél. Beszélje el, hogy történt ez a dolog?

Gárdos: Részint házi gyógyszerátör kiegészítésére, részint gyűjtési szenvedélyem kielégítésére gyógyítószereket akartam vásárolni s fölkértem Holéczy barátomat, hogy szerezze meg nekem ezeket a szereket.

— És föl is sorolta neki ezeket a szereket?

— Egyiket-másikat megneveztem.

— Melyiket nevezte meg?

— Kértem tőle, erre emlékszem, sztrichnint, aztán valamelyik morfiumot, egyszer pedig ő ajánlott nekem egy szert, a digitaliszt, a szivbajom ellen.

— És ő megszerezte önnek ezeket a mérgeket?

— Azt mondta, hogy majd beszélni fog Detsinyivel, hogy adja ki nehem ezeket a szereket. Egy alkalommal Holéczy és a felesége meglátogattak. Ekkor megmutattam neki a házi gyógyszerátöröm, melyet néhai nagybátyámnak egy volt cselédjétől örökölttem. Akkor említettem neki, hogy mintán a fiam köhög, talán jó volna neki a belladonna. Később a házmestertől hallottam, hogy sok a házban a patkány. Ekkor jutott eszembe, hogy azért is kellene beszerezni. Voltak aztán olyan szerek, melyeket furcsaságból akartam beszerezni. Geiger barátom említett két szert, melyek az emlékezőtehetséget előmozdítják. (Sirva.) Két gyermekem volt, eszembe jutott, hogy jó volna már egyszer befejezni a vizsgálatomat s mivelhogy az emlékezőtehetségem kissé meggyöngyült, hát fölkértem Holéczy barátomat, hogy szerezze meg ezt a két szert is. A szereket, melyeket meg akartam venni, ráírtam egy darab papirosra s átadtam Detsinyinek.

— Hát Holéczy látta a jegyzéket?

— Látta, de hogy elolvasta-e, azt nem tudom. Valószínű, hogy elolvasta, mert amikor a kávéházban megmutattam neki a jegyzéket, azt mondta:

— Hallod-e, sok bolond szer van közte.

A kávéházból elmentünk Detsinyihez. Holéczy hátrament az üzlethe, hogy beszéljen Detsinyivel. Ezalatt én az illatszereket nézegettem. Eszembe jutott, hogy szegény feleségem (sirva fakad) említette, hogy szereti a Japán-téle illatszert s a fenyő-illatot, hát vettem neki egy-egy üveggel. Eközben visszajött Holéczy barátom, s azt mondta, hogy a mérgeket csak úgy kaphatom meg, ha azt mondom, hogy madarakkal való experimantálásra kell. Hogy mondtam-e ezt, vagy mást mondtam-e, azt nem tudom. Elég az hozzá, hogy Detsinyi kiadta a szereket. S épen ez hozott bele a szerencsétlenségbe, mert ebből azt következtették, hogy titkolni akartam a szereket. Megjegyzem, Detsinyi kijelentette, hogy nekem nem adja ki a szereket, hanem elküldi Holéczynek, hogy ő mit fog vele tenni, azzal nem törődik. Pár nap mulva elmentem Holéczyhoz, de akkor Detsinyi még nem küldte el a szereket; másnap a feleségem ment el érte s akkor már ott volt a doboz.

— Fölbontotta?

— Igen. A feleségemmel együtt bontottuk föl.

— Mi volt benne?

— Volt benne *csiankali*, *akovid*, *atropin*, *arsén*, *opium*, *morfium*, *morfiumhidroklor*,

belladonna, *cocain*, *kantaridin*, *digatatin* és *sztrichnin*.

Dr. Darvai: Ért a kémiához?

Gárdos: Kitűnő voltam az egyetemen.

Dr. Darvai: Meggyőződött-e arról, hogy az üvegekben csak azok a mérgek voltak, amelyeket ön megrendelt?

Gárdos: Nem győződtem meg teljesen. A morfiumra és az opiumra azonban a szagáról ráismertem.

A bíró (Holéczyhez): Hallotta, hogy Gárdos azt vallotta, hogy megmutatta önnek a jegyzéket s hogy ön adta neki a tanácsot, hogy experimantálásra kérje a szereket?

Holéczy: Nem volt a kezemben a jegyzék s én nem adtam neki semmiféle tanácsot.

Gárdos (a tanhoz): Kérlek, emlékezzél csak vissza. Azt mondtad, hogy *minek nekem annyi csiankali*, hiszen azzal a fél várost meg lehetne mérgezni. Az anyósomnak is elmondtad ezt s ő még szemrehányást tett nekem, hogy minek veszek annyi mérget.

A védő ellenzi a tanu meghiteltetését. Gárdos hitvesgyilkosságért jogerősen vád alá van helyezve, tehát aggályos és érdekelt tanu. Aggályos tanuk Holéczy és felesége is.

A bíró Holéczyt és a feleségét meghitelteti.

Ezután a védő röviden elmondta, hogy nem látja bebizonyítva, hogy Gárdos a mérgeket Detsinyinél vásárolta. Kéri ennélfogva a vádlott fölmentését.

A bíróság a közegészség ellen való kihágásban vétkeket talála a vádlottat s *nyolcz napi elzárásra és száz forint pénzbüntetésre ítélte*. A védő föllebbezett.

KÖZGAZDASÁG.

Drákói törvényjavaslat.

(p-d.) Így, drákói törvényjavaslatnak nevezte el ma megjelent cikkében egy — elismerjük — kiváló jogtudósunk a mezei munkások és munkaadók viszonyának szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, amelynek tárgyalását alkalmasint holnap kezdi el a Ház. Így nevezte el azért, mert a javaslat bünteti a szerződészegést; mert tulságosan szigorú büntetésekkel sujt olyan tényeket, amelyekben nincs „kriminalisztikai elem.” Hozzáteszi a cikk írója még azt is, hogy e javaslatnak törvényerőre emelkedése után a munkábaállás azonos lesz a rabzolgasággal.

Kétségtelen, hogy ha a felhozott vádak igazak, akkor Darányi javaslatának nem szabad törvénynyé válnia, akkor nem akadhat magyar képviselő, aki arra ráadja a szavazatát. Nos hát keressük meg, van-e valami igazság azokban a vádakban?

Hát bizony nincs azokban egy szemernyi igazság sem, amint azt pontról-pontra be fogjuk bizonyítani.

Mert először is abban téved — még pedig igen nagyot — a cikk írója, amikor azt hiszi, hogy a czopfos büntetőjogi elvek alapján szocziálpolitikai törvényeket lehet alkotni. Hiszen maga a „szocziális törvény” fogalma valami újat, valami eltérést jelent az orthodox jogrendtől, a római jog talaján fejlődött jogi elvektől. Micsoda jogi alapon kényszeríthető a munkaadó például arra, hogy munkását betegség esetére biztosítsa? Csak a szocziális szükségesség alapján. Aki a régi jogi sablonokkal dolgozik, az nem helyeselheti a betegpénztári törvényt, vagy a vállalatoknak a munkások érdekében történő hatósági felügyeletét sem.

Aki ezekkel az ócska, szocziális szempontból teljességgel hasznavehetetlen sablonokkal dolgozik, az okvetetlenül olyan abszurdításokra vezet, mint azon cikk írója, midőn azt állítja, hogy a javaslat olyan cselekményeket is büntet, amelyekben nincs „kriminalisztikai elem.” Hát ha valaki öt hatost ellop, vagy elikkaszt, abban van kriminalisztikai elem, de ha valaki, vagy ha szervezett csoportok Magyarország egyévi termését, az ország

gazdasági életének alapját teszik koczára, abban nincs „kriminalisztikai elem?” Azt a szerződészegést, azt a törvényteleniséget, amelynek ily óriás nagy a hordereje, ezt derék békeséges cselekedetnek tekintjük és csak azt vegyük a közrend hallatlan sérelmének, ha valami szegény ördög ennyivalót lop magának és családjának?

Ime idevezetnek az ócska sablonok; idevezet az, ha valaki csupán azok alapján, az élet ismerete nélkül mond itéletet. Mert sohse szabad összekonfundálni a mezei munkás helyzetét és feladatát az aratás körül az ipari munkáséval, az arató sztrájkot a lakatosok sztrájkjával. Egy gyárnak, vagy akár egy egész iparágak egy időn keresztül való szünetelése még nem szükségkép nemzeti szerencsétlenség; de ha az arató sztrájkol, ha a kalász szeme kipereg: a nemzeti vagyonnak ebből eredő veszteségét sohasem lehet többé kipótolni. Ezért más a mezei munkás, ezért nem lehet vele szemben az ipari munka törvényeit, vagy a régi jogi sablonokat alkalmazni, se a sztrájk, se a sztrájkra való csábítás tekintetében.

Különbö tessenek megnézni a legliberálisabb, az angol munkásügyi törvényhozást; ott is megtalálhatja a cikk írója, hogy közérdekű műveknél alkalmazott munkások sztrájkja, vagy sztrájkra való összebeszélése nagyon is súlyosan büntetetik. Már pedig ha van a világon közérdekű mű, akkor Magyarországon az aratás bizonyosan az. Nem hisz szólva arról, hogy a javaslat, amikor a szerződészegést bünteti, nem valami új elemet visz bele törvényhozásunkba, mert hiszen a cseléd-törvény 110. §-a is ismeri és követeli ily esetben a büntetést.

Avagy tekintsük a kérdés másik oldalát. Azt hiszi *Edvi Illés* Károly, hogy a szerződészegésből eredő magánjogi kárpótlásra való igény eléggé megvédi az országnak az aratás körül csoportosuló nagy érdekeit? Ha pedig ezt ő sem hiszi, hát akkor mivel gondolja ő ezeket az érdekeket megvédehetőnek, mivel mással, mint előzetes intézkedésekkel és büntetésekkel? Mert abban, azt hiszem, egyetért mindenki, hogy az ország termését védelem nélkül hagyni — régi jogi sémák kedvéért nem lehet.

De vegyük most sorra az egyes kifogásokat, hogy hát miért is oly drákói az a javaslat?

Az első vád, hogy különbséget tesz munkás és munkaadó közt, mert az utóbbit sohasem sujtja elzárással. Hát ez tévedés. Az 58. §. igenis megszab elzárást a munkaadó ellen is.

Második kifogás, hogy a büntetéseket akkor is alkalmazni kell majd, ha a munkás gondatlanságból követi el valamelyik kihágást. Aki elolvassa a javaslatot, láthatja, hogy ez merőben ellenkezik annak szellemével, mely csak a renitens törvényzegést akarja büntetni, a renitenciát, amelyben gonosz szándék van.

Harmadik vád, hogy a javaslat büntetni akarja azt, aki összebeszélések, egyezmények létesítése céljából a munkásoknak helyiséget ad, pénzt gyűjt, velük összejöveleteket tart. Azt kérdi a cikk írója, mióta nincs megengedve szabad embereknek, hogy jobb sorsra törekedjenek? Meg volt engedve és jövőben is meg lesz engedve. Csakhogy *Edvi Illés* nem olvasta el jól a szakaszt, mert az csak azokat akarja büntetni, akik *már szerződött* munkásokat bírnak rá ily egyezményekre, arra, hogy már meglevő szerződésüket megszegjék.

Ami pedig végül a rabzolgaságot illeti, hát abban nagyon igaza lenne *Edvi Illés*nek, ha a javaslat

szerződésre kényszerítene valakit, ha arra kényszerítene, hogy bizonyos áron okvetlenül munkába kell állani. De az vajjon mióta rabszolgaság, ha a szerződés, a saját szabad elhatározásból vállalt szerződés betartását követelik az embertől? kivált amikor a javaslat arról is gondoskodik a minimum meghatározásának kötelezővé tétele által, hogy a szerződés a munkást meg ne ronghassa.

Ha a cikk írója oly aggódással kereste a drákóiságokat, hát miért nem találta meg azt a sok beneficiumot is, amelyet a javaslat a munkások javára állapít meg? Nyugodtan lehet báró Illés Károly, a javaslat egyforma igazsággal mér munkásnak, munkaadónak. És nyugodt lehet afelől is, hogy az igenis nagy mértékben hozzá fog járulni az agrárszociális mozgalom lecsillapításához.

Mert nem drákói, hanem emberséges, igazságos szociális törvényjavaslat az.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, december 9. Az osztrák alpesi bányatársaság Hell, eddigi vezérigazgató-helyettesét választotta meg Palmer helyébe vezérigazgatóvá s Kerpelyt, a Poldi-kohó volt igazgatóját, vezérigazgató helyettesé és forgalmi igazgatóvá. Palmer megmarad az igazgatótanácsban.

Berlin, december 9. A tőzsde szilárd irányzattal indult, később azonban gyengült. Osztrák hitelrészvény 220.—, Disconto-társaság 200.30, Darmstadti bank 157, Deutsche bank 207.12, Drezdai bank 159.37, Handelsgesellschaft 174.87, Nationalbank 150.15, Osztrák-magyar államvasutak 142.—, Déli vasut 83.90, Gotthard vasut 149.10, Olasz déli vasut 137.—, Olasz közepetengeri vasut 99.50, Olasz járadék 95.10, Török sorsjegy 113.50, Mexikói kölcsön 96.75, Laurakohó 179.75, Dortmundi 97.40, Bochumi 202.50, Gelsenkircheni 187.75, Harpeni 189.75, Hibernia 205.—, Magán kamatláb 4 1/2%.

Páris, decz. 9. 3%-os francia járadék 103.87, 3%-os törlesztéses járadék 102.37, 3 1/2% járadék 106.80, Francia bank 3775, Credit Foncier 657, Szeuici csatorna részvény 3270, Egyiptomi kölcsön —, Spanyol külföldi kölcsön 61 1/16, Magyar aranyjáradék 103.50, Olasz járadék 96.47, Orosz kölcsön 102.75, Új orosz konzol 97.50, Portugál kölcsön 20 1/16, Ottománbank —, Osztrák Länderbank 487.—, Osztrák-magyar államvasut 722, Déli vasut —, Rio Tinto. 628.

Páris, decz. 9. Bankkimutatás. A pénzforgalom aránya az érczkészlethez 85.81 : 100. Kamatok és leszámítolás jövedelme 529.000 frk. Érczkészlet (ozüst) — 260.000 frk. Váltótárca — 10.886.000 frk. Államkincstári követ. — 20.403.000. Magánkövetelések — 15.285.000 frk. Érczkészlet (arany) + 4.130.000 frk. Előlegek aranyrudakra — 7.002.000 frk. Jegyforgalom — 34.729.000 frk.

New-York, december 9. (C. T. B.)

	decz. 9. cents	decz. 8. cents
Buza decemberre	98 3/8	96 1/2
" januárra	98 5/8	96 1/4
" májusra	94 3/4	92 5/8
Tengeri májusra	34	33 5/8

Chicago, december 9. (C. T. B.)

	decz. 9. cents	decz. 8. cents
Buza májusra	92 3/8	89 5/8
Tengeri májusra	28 3/4	28 3/8

Ipar és kereskedelem.

A hazálás megszerítése. Az ipartörvény 50-ik §-ának módosítása tárgyában készült törvénytervezetet, amely tudvaleg a megrendelések gyűjtésére való jognak korlátozását célozza, ma este tárgyalta az Országos Iparegyesület közmunkai, gyáripari és ipartestületi szakosztályainak együttes ülése. A javaslatot nagy ellenszenvvel fogadták. Ráth Károly előadó ugyan a javaslatot, lényeges átdolgozás mellett, a részletes tárgyalás alapjául elfogadhatónak vélte, a teljes ülése azonban Weisz Berthold, Schnierer Gyula, Szontagh Pál, Bossányi Endre, Thék Endre s többek felszólalása után elhatározta, hogy a javaslat ellen egész erejével állást foglal és véleményében a törvénytervezet elejtését fogja javasolni. Elhatározta továbbá, hogy a kormányhoz fel-

terjesztést intéznek a vándoripar gyakorlását végleg szabályozó törvénynek megalkotása iránt.

A budapesti kereskedelmi kikötő. A budapesti kereskedelmi kikötő részletes terveinek elkészítésére 20.000 forintot irányoz elő költségvetésében a kereskedelmiügyi miniszter. Már a múlt évi költségvetés előterjesztésekor indokolta a miniszter annak a szükségét, hogy Budapesten a folyton fokozódó vízi forgalom s örvendéses fejlődő kereskedelmünk fokozott igényeinek megfelelő kikötő létesítése iránt az intézkedések mielőbb megtörténjenek. Az előmunkálatokat megindította s ezek elkészültével azok eredményét az érdekelt körökből összeállítandó ankét elé szándékozik terjeszteni. Ezen ankét alapján fog aztán a miniszter határozni a kikötőnek mely helyen, mily terjedelemben és mily berendezéssel leendő létesítése iránt. Ennek megfelelőleg lesznek a kikötő részletes építési tervei elkészítendő, mely tervezés ki fog terjeszkedni a kikötő és ezzel kapcsolatos vasúti állomás, a kikötői és vasúti rak-tárak, be- és kirakodás céljaira szolgáló műszaki berendezések stb. tervezésére, mindezen létesítmények költségeinek részletes előirányzására, valamint a kikötő üzemben tartása módjainak részletes kidolgozására.

Az ipari tulajdon védelme. Az ipari tulajdon nemzetközi védelmére egybegyűlt brüsszeli konferencia mai ülésében a megfelelő bizottságokhoz utasította a következő javaslatokat: Ausztria abbeli javaslatát, hogy a külföldi védjegyek a belajstromozásból ki zárathassanak, ha azok a hazai törvény szerint védjegyek kritériumaival nem bírnak vagy védjegyeknek már nem tekinthetők (pl. Freizeichen), mert külföldiek nem élvezhetnek nagyobb jogot, mint a bonosak. Ezzel kapcsolatos Anglia javaslata, mely szorosán körülírni akarja a kizárási eseteket, főleg a leíró jellegű védjegyeket. Franciaország a jelenleg érvényes rendelkezés fentartását óhajtja, mely szerint a védjegy oly alakban nyerhet érvényt, mint ahogy az otthon belajstromoztatott. A konferencia ugyancsak albizottsághoz utasította Magyarország azon javaslatát, hogy a párisi egyezmény 6. §-a akkép értelmeztesék, mikép az állami czimer jogos használata a védjegyben, a külföldön is oltalomban részesíttessék, illetőleg egy védjegy azért, mert az állami vagy közhatalosi czimer is magában foglalja, a belajstromozásból a külföldön ki ne zárathassék. Amagyar kormány képviselője ezen javaslatát azzal indokolta, hogy Magyarországnak van törvénye, mely az országos czimer használatának jogát részletesen körülírja. Ha tehát egy magyar honos ezen törvény alapján jogot nyert a czimer használatára és ily czimerrel ellátott védjegye Magyarországon belajstromoztatott, ezen védjegy azért, mert köz- és nyilvános czimerrel foglal magában, ki ne zárathassék a külföldön, már csak azért sem, mert előbb-utóbb helyet kell engedni „kollektív” védjegyek belajstromozásának is, mely szerint bizonyos vidékek terményei (házi ipar vagy borok) közös védjegy, illetőleg ismertető jel alatt lennének forgalomba hozhatók. Bizonyos termények nagyobb hitelre számíthatnak, ha védjegyükben az országos czimer is feltüntethetik. A szabadalmi bizottságban nagyobb vitát idéz elő Németország azon javaslata, hogy a szabadalom gyakorlatba vételének kötelezettsége elejtessék, vagyis, hogy a szabadalom, valamely országban gyakorlatba vétel hiányából meg ne semmisíthetessék.

Uj iparágak támogatása. A kereskedelmiügyi miniszter a nagyipar céljaira az 1898-ki budgetben 146.500 frtot, vagyis 26.000 frttal többet vett fel, mind az előző évben. A többletet néhány új iparágat művelő gyár támogatása eredményezi. Ez összegből kerekén 108.000 forint erejéig már előző években kilátásba helyezett kölcsönök és segélyek czimén: két pamutfonó és szövő, egy porcellán, egy fehérítő, egy gyógyszerészeti czélokra szolgáló üveg-, egy szőnyegszövő és egy kőgyár nyerne támogatást. A fennmaradó 38.000 frtot pedig egyes válságba jutott — de nagy munkáltszámmal bíró gyárak megmentése — és új iparágat meghonosító gyárak létesítése érdekében kívánja felhasználni. Uj gyárak alakulását főleg a tőke nehéz megszerzése hátráltatván, a miniszter azt az eljárást követte, hogy államkölcsön adása helyett, a mi eddig történt, a magánpénzüntézetől felvett kölcsön kamatainak fedezésére biztosít az illető gyárnak néhány évre mérsékelt 5—6.000 forint állami segélyt. Ily módon az állam csokélyebb megterhelése mellett sikerült egy óragyár létesítése, egy riczinusolajgyár alapítása a délvideken és megegyezésre jutott a miniszter külföldi czégekkel egy esernyő- és diszpaszománygyár létrehozatala iránt. Legujabban pedig egy fűsülyárnak a felvidéken — és egy gyapjukendő-gyárnak a Dunántul, egy nemezárnyárnak ugyancsak a Dunántul, egy nyakkendőgyárnak Budapesten leendő létesítése iránt

folymat tárgyalást. Ezenkívül egy szövőgyár, egy válságba jutott felvidéki vasgyár és egy kefégyár nyer az említett összeg terhére támogatást.

Kőbányai sertésplaccz, decz. 9. Magyar elsőrendű: Fiala nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 51—52 1/2 krajczárig. Közép (páronkint 251—320 klgrig terjedő sulyban) 52—53 kr. Könnyű (páronk. 250 klgrig terjedő sulyban) 52 1/2—53 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 klgr. felüli sulyban) 48—51 krajczárig, közép (páronkint 230—260 kilogramm sulyban) 47—49 krajczárig. Könnyű (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 46—48 krajczárig. Sertéslelészám: december 7. napján volt készlet 21.021 db., decz. 8-dik napján felhajtott 158 drb., decz. hó 8-dik napján elszállított 613 drb., decz. hó 9-ikére maradt készletben 20.566 darab. A hizott sertés üzletirányzata lanya.

Budapesti konzum-sertés vásár, december 9. A ferencvárosi konzum-sertés vásárra december 8-án érkezett 756 drb. Ebből készlet december 7-ikéről 449 drb. Összes felhajtás 1205 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 281 darab, maradt elszállítatlán 424 darab. Napi árak: 120—180 klgr. sulyban 47—49 kr., 220—280 klgr. sulyban 47—49 kr., 320—380 klgr. sulyban 47—49 kr. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi szurómarhavásár, decz. 9. A mai vásárra felhoztak: 3489 drb borjut, 1877 drb élő sertést, 2622 levágott sertést, 460 drb levágott juhot és 540 drb bárányt. Az üzlet ugy a borju, mint a sertésvásáron lanya volt és előbbi 2—4 krajczárral, utóbbi 2 krajczárral olcsóbbodott kilónkint. — Eladott: Levágott borju 30—42 krajczár. elsőrendű 44—52 krajczár, igen finom minőségű 59—58 krajczár. Fiala sertés 32—42 krajczár, levágott nehéz sertés 46—51 krajczár, elsőrendű süldő 40—50 krajczár. Levágott juh 28—38 krajczár kilogrammonkint. Bárány 4—12 forint páronkint.

Pénzügy.

Az adóhivatalok szaporítása. A pénzügyminiszter a jövő évben az eddigi első osztályu adóhivataloknak 26-al leendő szaporítását és 8 új adóhivatal felállítását tervezi. Az I. osztályu adóhivatalok szaporítása az illető adóhivatalok forgalma, feladata, jelentősége és helyi viszonyai teszik indokoltá, az adóhivatalok számának szaporítását pedig egyfelől az adózó közönség érdeke, másfelől a szolgálat igényei kívánják meg, a minek folytán egyszersmind az adóhivatalok számának a járás- és szolgabiro-ságokkal czélba vett összhangbahozatala is előmozdítottatik.

BUDAPESTI GABONATŐZSDE.

Budapest, decz. 9.

Reggel óta sűrű pelyhekben esik a hó és az ország legtöbb vidékéről vesszük a hírt, hogy a földet immár meleg téli takaró borítja. E fehér lepedő egyuttal szemfödtele a haussziák reményeinek, mert akarmit mondanak is a gabonapiacz statisztikáj helyzetéről, mégis csak a jövő évi termés esélyei képezik a spekuláció bázisát. Elvégre a decemberi hónap, jóllehet még csak első felében vagyunk, az üzletre nézve nem számít, mivel a fogyasztók mostanában ugyszólván kezelési okokból nem vásárolnak és a mennyi aztán a jövő év első felében a megszorított üzem mellett a gyáraknak okvetlenül kell, annyi csak elő fog kerülni valahogyan — azt tartják — a magtárak rejtkeiből. Ez ma a spekuláció nézete, amelytől semmi más körülmény el nem tántoríthatja, sőt még az amerikai jelzések sem képesek reá befolyást gyakorolni. Tény, hogy Newyork tegnap egy czentnyi árjavulást jelentett és ma ráduplázott még 3/4 czentnyi emelkedéssel és mindezt nem vették figyelembe.

Es e mellett a tengerentuli szilárdságnak magvan a komoly háttere. A Bradstreets jelentése szerint a világ látható készlete 447.000 bushellel apadt, holott mostanra gyarapodást vártak; a kivi-tel januári szállításra óriási tételeket vásárolt össze: Az ohioi gazdasági hivatal jelentette, hogy a téli vetések állása, tekintettel az elkésett vetésekre, kedvezőtlen; kitudódott, hogy a baisssepart kötelezettsége tizenegy millió bushelle rug. Fiaczunkon mindez meg nem változtathatta azt a véleményt, amely oda irányul, hogy az árak gyengülni fognak. Hogy vajjon ez e löffögés helyes-e, az majd megvállik.

Délután London 3—6 penny, Liverpool 3/4 penny, Páris 10—15 szantim emelkedést jelentett. Mindez hatás nélkül maradt.

Buza.

Készárnyalat buzában. Három malom képviselte ma a keresletet és csak az áruba hozott kocsirakományokat minden erőlködés nélkül 5 krrel olcsóbb áron vásárolták össze. Az üzlet vége felé elhelyeződött egy néhány nagyobb tétel danai és oltai származék változatlan áron, mi által a forgalom összege 12.000 mmázsra rugott s 12 frt 90 kr volt a mai árak legmagasabb rekordja.

Előfordult eladások búzában.

Table with columns: Mennyiség mázsaiban, ó vagy új, származás, minőség megjelölés, átadási hely, ár netto 100 kg-ért, készp. vagy 8 óra.

Hivatalos jegyzések búzában.

Table with columns: F A J, Minős. súly hektol., 100 kilogr. árá, Minős. súly hektol., 100 kilogr. árá.

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 152.200 métermáza buza és 93.400 métermáza liszt; a Silosban 64.250 métermáza buza, a nyugati pályaudvaron 81.033 métermáza buza és 5096 mmáza liszt.

Határidő-üzlet búzában. Lanyha irányzat mellett az árak lemorzsolódtak.

Előfordult kötések búzában.

Table with columns: Határidő, Délelőtti és déli tőzsde, Délutáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Table with columns: Határidő, Déli tőzsde zárata, Leszámoló árfolyamok.

Rozs.

Készárúüzlet rozszban: Az árak csak 5 krajczárral gyengültek. Elkelt 2 vagon.

Előfordult eladások rozszban.

Table with columns: mennyiség mázsaiban, ó vagy új, származás, minőség megjelölés, átadási hely, ár netto 100 Kgr-kint, Készp. vagy 8 óra.

Hivatalos jegyzések rozszban.

Table with columns: ó vagy új, faj, hektoliterenkinti súly kilogrammban, 100 kilogramm készpénz ára.

Raktárállomány rozszban: a fővárosi közraktárakban 53.500 métermáza; a nyugati pályaudvaron 18.036 métermáza.

Határidő-üzlet rozszban. 2000 métermáza tavaszi rozs volt forgalomban.

Előfordult kötések rozszban.

Table with columns: Határidő, Délelőtti és déli tőzsde, Délutáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Table with columns: Határidő, Déli tőzsde zárata, Leszámoló árfolyamok.

Takarmányfélék.

Készárúüzlet takarmányfélékben. Takarmányárpat nagyon keresnek és a kőbányai sertésüzletnek prima árúért 6 forint 75 krajczárig terjedő árakat kínálnak.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns: Mennyiség mázsaiban, ó vagy új, faj, minőség megjelölés, átadási hely, ár netto 100 kg-ért, készp. vagy 8 óra.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Áru, ó vagy új, Faj, Hektoliterenkinti súly kg.-ban, 100 kg. készp. árá.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárakban 82.600 métermáza árpa, 17.000 métermáza zab, 125.600 métermáza tengeri. A Silosban 2000 métermáza zab, 23.100 métermáza tengeri, a nyugati pályaudvarban 2550 métermáza árpa és 706 métermáza zab.

Határidő-üzlet takarmányfélékben: Zab teljesen üzletelen, az árak névlegesek. Tengeri lanyha irányzatú volt.

Előfordult kötések takarmányfélékben.

Table with columns: Áru, Határidő, Délelőtti és déli tőzsde, Délutáni tőzsde.

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: Áru, határidő, déli tőzsde zárata, Leszámoló árfolyamok.

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, december 9.

A bécsi dolgok rendbejövetele iránt létezett optimizmus végső erősségei is szétfoszlottak. Az osztrák miniszterelnök utolsó kijelentése, mely a megegyezés minden reményét elejté, megnyitották az üzlet embereinek szeméit és egyszerűsített a vasszekrényeket is, melyekben a féltékenyen őrzött értékpapírok voltak elhelyezve.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 385.—386.50. Leszámitolóbank 250.— Osztrák hitelrészvény 354.—355.30. Osztr.-magyar államvasutak 336.25—337.25. Közúti vaspálya 392.50—396.—. Villamos vasut 281.75—283.50 Rimamurányi 246.50—247.50. frton kötetett.

Délelőtti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 354.50. Magyar hitelrészvény 385.30. Aranyjárdék 121.75. Koronajárdék 99.45. Leszámitoló bank 250.—. Jelzálogbank 277.50. Rimamurányi 246.50. Osztr.-magyar államv. 336.50. Ipar és kereskedelmi bank 101.—. Déli vasut 79.—. Villamos vasut 281.75. Közúti vasut 392.50.

A délitőzsdén előfordult kötések: koronajárdék 99.40—99.45, földterhermentesítési kötvények 97.80, 4%-os budapesti kölcsön 98.10, 4%-os földhitelintézeti záloglevél 97.80, hazai bank 105.—, kereskedelmi bank 1425.—, egyesült fővárosi takarékpénztár 1200.—, salgótarjáni 598—601, mezőgazdasági gépgyár 190, cukoripar 150, magyar államvasutak 141, közúti vasut 393—390.25, villamos vasut 281.50—280.50, magyar hitelrészvény 385.25—384.75, ipar- és kereskedelmi bank 101, jelzálog

bank 276.50—275.50, leszámitoló bank 250, rimamurányi 246.—245.25, osztrák hitelrészvény 354.20 353.30, osztr.-magyar államvasut 336.25.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.—2.50 frt; 8 napra 5.50—6.— frt. december utoljára 14.—16.— frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar hitelrészvény, Magyar ipar és keresk. bank, Magyar jelzálogbank, Magyar leszámitoló bank, Rimamurányi vasmű, Osztrák hitelrészvény, Déli vasut, Osztr.-magyar államvasut, Közúti vaspálya, Villamos vasut.

Az utótőzsdén jegyeztetett: Osztrák hitelrészvény 353.50—352.10, Magyar hitelrészvény 385.—384.—, 4%-os aranyjárdék 121.—, Rimamurányi 246.—245.25, Osztrák-magyar államvasut 335.75—334.50, Villamos vasut 281.—280.25, Közúti vasut 390.—388.50 frton kötetett.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns: Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák-magy. államvasut, Leszámitoló bank, Jelzálogbank, Rimamurányi vasmű, Közúti vaspálya, Villamos vasut, Ipar és keresk. bank, Déli vasut.

TERMÉNY- ÉS ARUTŐZSDEK.

Budapest, december 9. A zsiradéküzletben lanyha irányzat mellett csekély forgalom volt. A szilvaüzletben szintén jelentéktelen volt a forgalom lanyha irányzat mellett, minek folytán az árak gyengültek.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: Faj, Ar 100 kilogrammonként, Pénz, Áru.

Budapesti vásároknak.

Budapest, decz. 9. A mai vásár irányzata nagyban forgalomban és az egyes czikknekél a következő volt: Husnál forgalom élénk, árak szilárdak. — Baromlinál élénk, árak szilárdak. — Halban csendes, árak szilárdak. — Tej és tejtermékek nál élénk. — Tojásnál csendes, árak szilárdak. — Zöldségnél csendes. — Gyümölcsnél csendes. — Fűszereknél csendes. — Időjárás havas, hideg. A központi vásároknokban nagyban eladott élelmi czikkek hivatalos árjegyzése a következő: Hus. Marhahus hátulja I. 48—56 frt, II. 42—54 frt. Birkahus hátulja I. 30—36 frt, II. 28—34 frt. Borjúhús hátulja I. 60—66 frt, II. 50—62 frt. Sertéslihus elsőrendű 50—50° frt, vidéki 42—48 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60—72 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 545—545 frt (100 kilonként). — Baromif (66). Tyuk 1 pár I.—130 frt. Csirke 1 pár 060—070 frt. Lud hízott kilonként 044—052 frt. — Különfélék. Tojás 1 láda (1440 drb) 425—440 frt. Sárgarépa 100 kötes 2—4.00 frt. Petrezselem 100 kötes 3.00—5.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 6—14 frt. Paprika I. 100 kiló 35—52 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonként 85—100 frt. Vaj téa kilonként 1.10—1.40 frt. Burgonya róza 100 kiló 2.00—2.50 frt.

Burgonya sárga 100 kiló 2.30—3.00 frt. — Halak. Harcsa (élő) 0.50—1.20 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.40—1.— frt 1 kiló. Ponty dunai 0.30—0.65 frt.

Szesz.

Budapest, decz 9. Az irányzat változatlan. Finomított szesz nagyban 55.75—56.— forint, kicsinyben 56.25—56.50 forint. Élesztőszesz nagyban 55.50—55.75 forint, kicsinyben 56.—56.50 forint. Nyersszesz adózva nagyban 54.75—55.— forint, kicsinyben 55.25—55.50 forint. Nyersszesz adózatlan (exknt.) 14.50—15.— frt. Denaturált szesz nagyban 19.—19.50 frt, kicsinyben 19.50—19.75 frt. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, decz. 9. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra 18.20—18.50 frt-ig kelt el nagyban.

Prága, decz. 9. Adózott tripló-szesz 53.5/5 —53.75 frt nagyban, azonnali szállításra.

Triest, decz. 9. Kivitel szesz tartályokban szállítva 90/0 hektoliterenként nagyban 10 1/2 frt azonnali és 10 1/4 frt január-juniusi szállításra.

Berlin, decz. 9. Szesz helyben 37.90 márka = 22.38 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenként a 10,000 liter-százálek. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.05 frt.

Stettin, decz. 9. Szesz 70 márka fogyasztási adóval 36.80 márka = 21.73 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.05 frt.

Boroszló, decz. 9. Szesz (50-es) pr. december 56.— márka = 33.50 frt; szesz (70-es) pr. december 38.50 márka = 21.56 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.05 frt.

Hamburg, decz. 9. Szesz decz.—jan. 21.75 márka = 12.84 frt; jan.—febr. 21.25 márka = 12.55 frt; febr.—márcz. 20.75 márka = 12.25 frt. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.05 forint.

Páris, decz. 9. Szesz folyó óra 45.25 frk = 23.94 frt; januárra 44.75 frk = 23.66 frt; négy első óra 44.50 frk = 23.54 frt; májustól 4 óra 43.50 frk = 23.01 frt. Az árak 10,000 liter-százálekönként 1/4% leszámítással értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.70.

Cukor.

Prága, decz. 9. Nyerscukor 88% cukortartalom alapján franco Aussig, decemberi szállításra 12.17 1/3 frt.

Hamburg, decz. 9. Nyerscukor f. o. b. Hamburg decemberi szállításra 9.05 márka, januári szállításra 9.17 márka, februári szállításra 9.22 márka, májusi szállításra 9.47.

Páris, decz. 9. Nyerscukor (88 fok) kész árú 27.75—28.25 frk, fehércukor decemberre 30.50 frk, januárra 30.75 frk, 4 első óra 31.50 frk, 4 óra májustól 31 1/3 frk. Finomított készárú 99.—99.50 frk.

London, decz. 9. Jávacsukor 10.75 sh. ártartó.

Olajok.

Páris, decz. 9. Repceolaj folyó óra 58.— frk (= 27.40 frt); januárra 58.25 frk (= 27.52 frt); négy első óra 58.25 frk (= 27.52 frt); négy óra májustól 37.— frk (= 26.92 frt). Árak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.70 frt.

Hamburg, decz. 9. Repceolaj helyben 57.— márka (= 33.66 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.05 frt.

Köln, decz. 9. Repceolaj májusra (hordóval) 61.— márka (= 36.02 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.05 frt.

Petroleum.

Hamburg, decz. 9. Petroleum helyben 4.75 márka = 2.80 frt.

Antwerpen, decz. 9. Petroleum fin. helyben 14.75 frank = 7.03 frt.

Brema, decz. 9. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.92 frt.

Newyork, decz. 9. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphianban 5.35 cents; United Ripe Line Certificate decemberre 65.; Nyers petroleum decemberre 5.95.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, december 9. A magasabb new-yorki jegyzések nem gyakoroltak hatást, főleg azért, mivel orosz búzát bőségesen kínálnak. Kötöttett: buza tavaszra 11.87—11.85—11.86 frton, tengeri május-juniusra 5.74—5.75 forinton.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza tavaszra 11.85—11.86, rozs tavaszra 8.80—8.82, tengeri máj.-jun. 5.75—5.76, zab tavaszra 6.78—6.80, repce jan.-febr. 14.05—14.15 frton.

Boroszló, decz. 9. Buza helyben 19.— márka (= 11.22 frt) sárga. Buza helyben 18.90 márka (= 11.16 frt). Rozs helyben 15.— márka (= 8.86 frt). Zab helyben 13.80 márka (= 8.15 frt.) Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.94 frt.). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.05 frt.

Hamburg, decz. 9. Buza holsteini 180—190

márka (= 10.63—11.22 frt). Rozs meklenburgi 140—152 márka (= 8.26—8.98 frt). Rozs orosz 108—109 márka (= 8.37—8.43 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.05 frt.

Páris, decz. 9. (Megnýtás.) Buza folyó óra 30.60 frank (= 14.60 frt). Buza januárra 30.10 frank (= 14.36 frt). Buza 4 első óra 29.60 frank (= 14.12 frt). Buza 4 óra májustól 28.90 frank (= 13.78 frt). Rozs folyó óra 18.50 frank (= 8.82 frt). Rozs decemberre óra 18.60 frank (= 8.87 frt). Rozs 4 első óra 18.75 frank (= 8.94 frt). Rozs 4 óra májustól 19.— frank (= 9.06 frt) minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, decz. 9. (Zárlat.) Buza folyó óra 30.50 frank (= 14.55 frt). Buza decemberre 30.— frank (= 14.31 frt). Buza 4 első óra 29.50 frank (= 14.07 frt). Buza 4 óra májustól 28.75 frank (= 13.71 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, december 8. A mai tőzsdén a helypolitikai helyzet dominált, a melynek nyomában árhanváltás járt majdnem minden téren. Erős esőkkenés állott be járadékpapirokban, továbbá kulisszapapirokban általában, mivel nem volt vevő. Hitelrészvények kevésbé gyengültek, mivel budapesti számlára fedezési vásárlásokat eszközöltek.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 354.75—353.75. Länderbank 221.90—221.—. Union-bank 294.25—292.—. Bankverein 256.75. Magyar hitelrészvény 386.75—386.25. Osztrák magyar államvasut 337.50—336.12. Déli vasut 79.50—79.25. Dux-bodenbachi vasut 72.50—72.75. Alpési bánya 132.40—131.40. Rimamurányi 247.—. Brixli bánya 288.—. Osztrák villamossági 294.—. Magyar koronajáradék 99.55—99.40. Török sorsjegy 60.80—60.30. Német márka 59.10 frton köttetett.

Délelőtti 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 353.75. Magyar hitelrészvény 385.50. Länderbank 221.50. Union-bank 292.—. Bankverein 255.50. Osztrák-magyar államvasut 336.—. Déli vasut 79.—. Alpési bánya 131.40. Májusi járadék 101.75. Török sorsjegy 60.40.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 353.87. Magyar hitelrészvény 386.—. Länderbank 221.25. Unionbank 291.50. Anglo bank 162.—. Bankverein 255.50. Osztrák magyar államvasut 335.87. Déli vasut 79.25. Elbevolgyi vasut 260.—. Északnyugoti vasut 246.50. Alpési bánya 131.40. Rimamurányi 246.50. Prágai vasipar 690. Májusi járadék 101.60. Magyar koronajáradék 99.40. Török sorsjegy 60.—. Német márka 59.10. frton köttetett.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjáradék 120.95. Magyar koronajáradék 99.40. Tiszai kölcsönsorsjegy 138.—. Magyar földtehermentesítési kötvény 97.30. Magyar hitelrészvény 384.50. Magyar nyeresémmékölcson sorsjegy 152.50. Kassa-oderbergi vasut 190.—. Magyar kereskedelmi bank 1422.—. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.45. Magyar keleti vasut államkötvények 121.—. Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 249.—. Rimamurányi vasrészvénytársaság 245.50. 4.2%-os papírjáradék 101.35. 4.2%-os ezüstjáradék 101.30. Osztrák aranyjáradék 121.—. Osztrák koronajáradék 101.65. 1860. évi sorsjegyek 143.50. 1864. évi sorsjegyek 188.—. Osztrák hitelsorsjegyek 201.75. Osztrák hitelrészvény 353.13. Angol-osztrákbank 160.50. Unionbank 291.50. Bécsi bankverein 254.—. Osztrák Länderbank 221.—. Osztrák-magyar bank 948.—. Osztrák-magyar államvasut 335.50. Déli vasut 9.—. Elbevolgyi vasut 260.—. Dunagőzhajózási részvények 442.—. Alpési bányarészvény 130.60. Dohányrészvény 150.75. 20 frankos 9.56 1/2. Cs. kir. vert arany 5.89. Londoni váltóár 120.50. Német bankváltó 459.10.

Bécs, decz. 9. (Utótőzsdé.) Jegyzések: Osztrák hitelrészvény 352.75. Magyar hitelrészvény 385.—. Angol-bank 160.50. Bankverein 253.60. Union-bank 292.—. Länderbank 221.—. Osztrák-magyar államvasut 335.—. Déli vasut 78.87. Elbevolgyi vasut 260.—. Észak-nyugoti vasut. 246.—. Dohányjövődék 151.—. Rimamurányi vasmű 246.—. Alpési bányarészvény 130.50. Májusi járadék 101.35. Magyar koronajáradék 99.25. Töröksorsjegy 60.—. Német birodalmi márka 59.13.

Berlin, decz. 9. (Zárlat) 4.2% papírjáradék 100.50, 4.2% ezüstjáradék 101.20, 4.0% osztrák aranyjáradék 102.90, 4% magy. aranyj. 102.80, Elbevolgyi vasut —, osztrák hitelrészvény 220.70, magyar koronajáradék 99.— déli vasut 34.20, osztr.-magyar államvasut 142.10, Károly Lajos-vasut —, orosz bankjegy 216.60, bécsi váltóár 168.70, 4% új orosz kölcsön 66.90, Magyar beruházási kölcsön 102.80, olasz járadék 95.10. Az irányzat szilárd.

Berlin, decz. 9. (Utótőzsdé.) Osztrák hitelrészvény 220.40, Magyar koronajáradék —, déli vasut 34.10, osztr.-magyar államvasut 142.10. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, decz. 9. (Zárlat) 4.2% papírjáradék 85.80, 4.2% ezüstjáradék 85.50, 4% osztrák aranyjáradék 102.80, 4% magy. aranyjár. 102.40, magy. korona járadék 99.20, osztrák hitelrészvény 298.25, osztrák-

magyar bank 799.—, osztrák-magyar államvasut 288.—, déli vasut 70.—, bécsi váltóár 169.02, londoni váltóár 20.772, párisi váltóár 80.716, bécsi Bankver. 216.50, Uniobank 249.— villamos részvény 137.50, alpési bányarészvény 111.—, 3% magy. aranykölcsön 91.20. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, decz. 9. (Utótőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 297.50, osztrák-magyar államvasut 282.50, Déli vasut 70.—.

Hamburg, decz. 9. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 85.10, osztr. hitelrészv. 296.75, 1860. sorsjegy —, osztr.-magyar államvasut 708.—, déli vasut 165.—, olasz járadék 95.—, 4% osztr. aranyj. 103.20, 4%-os magy. aranyj. 102.50. Az irányzat lanyha.

Páris, decz. 9. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.85, 3 1/2% francia jár. 106.80, olasz járadék 96.47, osztr. földhitelrészvény 1255.—, osztr. m. államv. 722.—, Francia törl. jár. 102.37, 4% osztr. aranyjáradék 102.30, 4% magy. aranyjáradék 103.50, ottomanbank 560.50, dohányrészvény 323.50, párisi bankrészvény 880.—, osztrák Länderbank 485.—, alpési bányarészvény 290.—. Az irányzat gyenge.

London, decz. 8. (Zárlat.) Angol consolok 113.1/2, déli vasut 7.25, spanyol járadék 60.7/8, olasz járadék 94.7/8, 4% magy. aranyjáradék 103.—, 4 1/4 osztrák aranyjáradék —, 4% rupia 61.1/8, canada pacific vasut 82.7/8, leszámítási kamattal 3%, ezüst 27.3/8. Az irányzat ártartó.

New-York, decz. 9. ezüst 59.25.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. december 9-én reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Legnagyobb szélsebesség, A hőmérséklet Celsiusban, Felhőzet, Állomások, Legnagyobb szélsebesség, A hőmérséklet Celsiusban, Felhőzet. Lists various weather stations and their conditions.

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, 5 = csó, * = hó, ** = köd, ** = zivatar.

A szokatlan mély depresszió centruma ma a norvég parton van. Egruttal egy másodlagos depresszió fejlődött Föld-Ölaszországban, míg a magas nyomás megnövekedt Keleten. Az európai időjárás általában csapadékos felteget állott, száraz idő csakis Törökországban volt. A hőmérséklet, elsősorban olyan, mint amilyen megszokott volt. A szélnek sok helyütt viharosnak. Hazánkban az ég teljesen borult. Délnyugaton ma reggel megindult a lecsapódás, mely néhol hó, néhol eső vagy havas eső alakjában terjedt az országban. A hőmérséklet kissé emelkedett, erős fagy nem volt sehol. Borús, szeles, csapadékos (hó, havas eső) idő várható, fagy-pont körül hőmérséklettel.

VIZÁLLÁS.

— Deczember 9-én.

Table with columns: Folyó, Vízmerés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás, Folyó, Vízmerés, Vizállás reggel, Áradás v. apadás. Lists river levels and measurements.

Felelős szerkesztő: Liposy Ádám.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1897. december 9-én.

Main table containing market data for various categories: I. Államadósság (Government Debt), II. Más közkölcsönök (Other Public Loans), III. Záloglevelek és kölcsönkötvények (Mortgage Bonds and Loans), IV. Elsőbbségi kötvények (Preferred Bonds), V. Bankok részvényei (Bank Stocks), VI. Takarékp. részvényei (Savings Bank Stocks), VII. Biztosító-társ részv. (Insurance Company Stocks), VIII. Gőzmalomok részv. (Steam Mill Stocks), IX. Bányák és téglagy. r. (Mines and Brick Works), X. Vasművek és gépgy. r. (Iron Works and Machinery), XI. Könyvnyomdák r. (Printing Houses), XII. Különb.féle vált. részv. (Various Exchange Stocks), XIII. Közleked. vált. részv. (Transportation Exchange Stocks), XIV. Sorsjegyek (Lottery Tickets), XV. Pénznekem. (Monetary), XVI. Váltók árfolyamai (Exchange Rates), XVII. Határidőre kötött értékp. (Terminals of Valuable Securities). Each section lists item names, prices, and other financial details.

A felmért értékpapiroknál, melyek üzleti ére nem esik össze a napi árral, az osztalék az utolsó üzletnapra vonatkozólag értendő.

SZINHÁZAK.

Budapest, péntek, 1897. december 10-én.

NEMZETI SZINHÁZ.

Evi bérlet 218. Havi bérlet 8.

A kis szórakozott.

Vigjáték 3 felvonásban. — Irtá: Barriéro és Gondinet.

Személyek:

Champanet Vizvári
Grizoline Ujházi
Jules Carpiquel Zilahi
Don Stephano Gyenes
Joseph Faludi
Céleste Csillag T.
Cécilia Ligotti J.
Elmire Palotai P.
Olympia Keczeri I.
Juliette Vásárhelyi
Justine Meszlányi

Kezdete 7 óraker.

VIGSZINHÁZ.

583. szám. 588. szám.

Zacconi és társulata utolsó előtti vendégszerzéséről:

I Spettri.
(A kísértetek).

Dramma in 3 Acti di E. Ibsen.

Személyek:

Osváldo pittore E. Zacconi
Elena Alving E. A. Piri
Manders V. Piri
Giacobbe E. Piamonti
Regina E. Varini

Kezdete fél 8 óraker.

VÁRSZINHÁZ.

Nagy bérlet 29. Havi bérlet 5.

A varázsfuvola.

Nagy dalmól 2 felv. Zenéjét szerzte Mozart A. Szövegét írta Schikaneder M. Ford. Béhm G.

Személyek:

Sarastro Ney D.
Tamino Arányi
Az éj királynéja Blätterbauer
Pamina M. Rottler G.
Papageno Hegedűs
Papagena Abrányiné
Monsztratos Dalnok

Kezdete 7 óraker.

Színházi műsorok a 19. oldalon.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Zárva.

NÉPSZINHÁZ.

Tiszturak a zárdában,

Operett 3 felvonásban. Irták: Paul Ferrer és Jules Prevel. Fordították Evva Lajos és Fáj J. B. Zenéjét szerzte L. Varney.

Személyek:

Pont ourlet Kiss M.
Luiza Küry Klára
Mari Bárdi Gabi
Gontran Kencsich
Narcis Vidor
Bridaine abbé Kassai
Rigobert Szerdahelyi
Bichon Ujházi
Simone Hegyi A.
Jaqueline Gröngyösi I.
Janneton Makkos E.
Claudine Erdei A.
Margot Baan M.
Apacza Siposné
Opportuna Csatal Zs.
Felicitas Galambos
Veronika Vedress G.
Hildegarda Saács K.
Agata Vasvári
Labella Kárpáti

Kezdete 7 óraker.

MAGYAR SZINHÁZ.

A titok.

Eredeti népszínmű 3 felvonásban. Irtá: Z. Kallós Ilona. Zenéjét szerzte: Dankó István.

Személyek:

Üzv. Fodorné Borowsky
Lajos fia Szoutmiklóssy
Erdős Zsófi Vlád G.
Erdős Sándor Fűredy
Mihály Boross
Feri Irányi
Tini Szilassy
Hiró Szilágyi
Kovács Gábor Mátrai
Zsuzsa Láng Etel
Postás fia Torkos A.

Kezdete 7 óraker.

Rum, finom likőrök

bárki házihasználatra hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat. **Dugók, gumí tömlők.**

Kezelési könyv és árlap ingyen.

WATTERICH A., BUDAPEST,

5. Dohány-utca 5.

Alapítatott 1869. Alapítottotta 1869.

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére.

Ó cs. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Fiu gyermekek legelőnyösebb ellátása

katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagykorúság idejére. Bővebb felvilágosítással szivesen szolgálunk.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

7162. esc. 1897. sz.

Árverezési hirdetmény.

Alulírott erdőigazgatóságnál a következő öt évi fahozamok fognak f. évi december 28-án d. e. 11 óraker, írásbeli ajánlatok alapján árverésre bocsáttatni.

Folyó szám	Erdőgondnokság	Ezen öt évi fahozamból esik:		Érték.	
		jegenye és luczfenyő	bükk	m ²	
				nyers fatömeg	frt.
1.	Fuzsine	34.955	45.153	129.552	—
2.	Novi-Kriviput	42.212	165.648	153.162	—
3.	Mrkopalj	56.042	87.423	149.473	—
4.	Jaszenak	140.394	87.025	245.093	—
5.	Ogulin	69.351	99.803	154.252	—

Az államerdészet a következő kiszállítási utakat fogja saját költségén kiépíttetni:

- a fuzsina kir. erdőgondnokság kerületében a Lichtenberg-utól Lics községig terjedő utat.
- a novii kir. erdőgondnokság kerületében egy utat Dulba-ut végétől a II. vágássorozat 9. és 10. tagján a Zenggre vezető utig és egy másodikat a zenggi-utig a II. vágássorozat 6. tagján át a III. vágássorozat határáig;
- a rownagorai kir. erdőgondnokság kerületében a Dumanics-utnak meghosszabbítását, a mrkopalji erdőgondnokság I. vágássorozatán át az állami vasut felé;
- a jaszenák-szelői-utnak meghosszabbítását a jaszenáki V. és VI. vágássorozatán át a begovoradzolyei határ felé és a tisztovacz-javorova-dragai utnak meghosszabbítását a jaszenáki VII. vágássorozatán át a jaszenák-tepinei utig.

Az általános árverési és részletes szerződési feltételek megtekinthetők alulírott kir. erdőigazgatóságnál és az illető kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt s kívánatra meg is küldetnek.

A zágrábi kir. erdőigazgatóság.

Graham-kenyér,

Karlsbadi kétszeresült, gyermek kétszeresült, pozsonyi kétszeresült, naponta friss minőségben kapható. (212)

MAYER FERENCZ fényüzési sütődéje és cukrászdájában
Budapest, IV., Hajó-utca 3.

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Polzer C. és Társa

cs. és kir. udvari szállítók.

Budapest, Gizella-tér 5.

a Haas-palota átellenében. (187)

Ajánlja

tűzbiztos és betörésmentes pénzszekrényeit,

pánczélteteit, pánczélszekrényeit, pánczéltressorjait a legújabb szisztéma szerint, valamint ékszerállványokat berendezéssel, kazettákat, másolópréseket a legutányosabb árákon.

Arjegyzékek ingyen.

Saját készítményű

Hinták, torna-eszközök

és mindennemű hálók.

Gazdasági kötésláruk és ruhaterítők fehér kenderből. Valódi orosz sárcipő és társasjátékok. Az egyesült szineg és kenderfonók közp. raktárában.

SEFFER ANTAL Budapest,

IV., (Károly-kaszárnya) Károly-utca 12. szám. Képes árjegyzéket, cseleg tomaternekre költségvetést kívánatra.

Dr. LASZKY LAJOS,

Belégzési-intézete;

mell-, gége-, torok- és orrbetegeknek, asztmikusoknak.

Rendel 11-1-ig és 2-4-ig. (140)

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

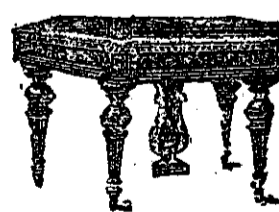
Belégzési Intézet

újoman átalakítva és nagyobbítva. (72)

Dr. ZIFFER E., gleichenbergi fürdőorvos vezetése alatt.

József-körút 10. szám.

stikus kurák. Mellással külön fülkékben. Fenyőfű-belégzés és pneumo-sztoporlasztia gége, garat, orrbetegségek. Nyitva egész nap.

Legelőnyösebb bevásárlási forrás
mindennemű hang-szerek és hurokban

Reményi Mihály

műhasznoszerésnél,

Budapest, Király-utca 44.

Javítások jótállás mellett, képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (218)

8283. esc. 1897. sz.

Bükk-, jegenye- és lucz-fenyő törzsek eladása.

Alulírott kir. erdőigazgatóságnál 1897. év december hó 28-án d. e. 10 óraker a jaszenáki kir. erdőgondnokság I. és II. vágássorozatában, valamint II. vágássorozata 3. tagjában található s mintegy 89.890 m³ bükk és 90.000 m³ jegenyefenyő fatömeget kitevő 10 évi hozamnak eladása iránt, mely az 1898-tól 1907-ig terjedő időszak alatt kihasználandó és az 1908. év végéig az erdőből teljesen kiszállítandó, írásbeli ajánlatok alapján versenytárgyalás fog tartatni.

Az erdőben tövön mért fatömeg köbméterenkénti kikialtási ára a tüleveltelknél 100 kr a hasznofára alkalmas bükknél 65 kr. a kizárólag tűzfára alkalmas bükknél pedig 35 kr. míg az összevételár megközelítőleg 130.000 frtra tehető. (220)

Az általános árverési és részletes szerződési feltételek a zágrábi kir. erdőigazgatóságnál és a jaszenáki kir. erdőgondnokságnál betekintethetők s kívánatra meg is küldetnek.

Zágrábi kir. erdőigazgatóság.

5905/97. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott erdőigazgatóság irndojában folyó évi december hó 18-án déli-oltt 12 óraker írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

1.) a dubesti II. vágás sorozatbeli 1896—1900. évi 184-9 holdas vágások tájának 25.100 frt.

2.) a dubesti III. vágás sorozatbeli 1896—1900. évi 125-9 holdas vágások tájának 17.800 frt kikialtási ár alapul vétele mellett való eladása iránt.

Az ajánlatok az egész fatömegre, avagy külön-külön az egyes vágássorozatok fatömegére nyújthatók be. Csak azok a szabályszerűen felszerelt ajánlatok fogadhatnak el a tárgyalás alapjául, melyet a fenti időig alulírott erdőigazgatóságnál benyújthatnak. A szerződési feltételektől eltérő kikötéseket tartalmazó és később boérkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árverési és szerződési feltételek alulírott erdőgondnokságnál és Facseten székelő padurányi erdőgondnokságnál betekintethetők, hol az ajánlatok szerkesztése ügyében is felvilágosítás adatik.

Lugoson, 1897. évi november hó 20-án. (226)

Magy. kir. erdőigazgatóság.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ postarendelettel kéri, akkor minden közlés után még 80 krajczár kincstári bélyeggeléssel is fizetendő. — Csélszerű az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szövegére írni; esetleg kéziratos levélben is lehet a közlést a kiadóhivataltól beküldeni. Mindenképp könnyen kiszámítható az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Levelezni óhajt fiatal, életont hírlapíró, ki ezután akarja idegelt ismét rendezni munkáját. Nem földi vagy égi gyönyörűség, mi igaz boldogságot ad, mi főleg a lélekre hat, csupán az ad nyugalmat. Levelek „Nyugalom” jelge alatt a kiadóhivatalban. 620-1

Leichenberg. Most igazán lélek magától, amiért tegnap (ha ugyan ott volt) farszólottam. Ne haragudjék rám edes. Össze teszem kezimet és úgy kérom, hogy bocsásson meg Mariottájának. Legközelebb azonban befogom váltani ígéretemet és legközelebbi levelemben meghatározott napon ott leszek azon a helyen. Úgye elfog jönni edes kis öregem? 674-1

Felső leány. Kedvem volna most is felkacagni, ill. a . . . a hol o sorokat írom, ha eszembe jut, hogy mennyire rászédtem én magát tegnap este. Tudja mi újság? Férjem véleghű-jelölt, elakarja venni őt. De még az aranybadságát nem nyerte vissza egészen, sem ő, sem én. Tetszik még egy rébusz? Nem jön be holnap értem az iskolába? Lipót-utczába van. Reménytelen, kapok hasonló értesítést e helyen? Elevev örög. 688-1

Nemzeti színház tegnapi előadásán, jelen volt fiatal, szemérvényes urat, kéri azon széke asszonyka, kinek a színházban való részvételét meg kellene vizsgálni a kiadóhivatalba. Vénus! jelge alatt. 678-1

Magyar-utczában egy I. emeleti utcai lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 666-1

Szórákozás az előző, művelt fiatal emberrel óhajt levelezni egy fűs kedves modorú barna asszonyka. Leveleket „Doktorom” jelge alatt a kiadóhivatalba küldve. 570-1

Előkelő fiatal embert keresek, ki öngem megtanítana jól kereső üzletre, én ennek ellenében ígérem, hogy kollémessé fogom tenni reá néve azon órákat, melyeket farszólásomban írt. Kérek e rovatban értesítést „Erika” névre. 614-1

Abbazia. Jóléte érzéssel olvastam drága soraidat, te edes jó lélek, tudom, értem, hogy szeretsz, hiszen csak ez tartja meg a lelket gyöngyö törökény testomban. Igen betegnek érzem magam, testem, lelkem fáradt és ha te nem volnál edes egyetlen mindennem, nem is kívánnék már semmi egyébét, mint pihenni, pihenni. . . . Ne íjedd meg azért edes kicsikém, hogy ilyen keserűen írok, de ma nem tudok másként, olyan melankolikus hangulat vesz rajtam erőt, lehet, hogy az utazás fáradalmi vagy a te edes közelséged nélkülözése teszi ezt. Legközelebb igyekszem vidámabban írni. Jenő. 676-1

Minerva jelge alatt levél van a kiadóhivatalban. 143-1

Édes doktorka! roccipéje hatott, az este kitűnően mulattam annak következtében, de mind amellet hárgyszom magára és nem is fogom a tegnapi meghocsátani mindaddig, míg azt — meg nem ismétli. 684-1

Mókuskám edesem! Elváltásunk óta érzem csak igazán, mi az, hogy szereln. Gondolatom szüntelen, magácskánál. Fájós szívemre enyhülést, csak pöntek találkozása fog adni. Addig is ezerszer csókolja E. 139-1

Pistike. Mindhárom csomagot megkaptam, értéke 26 forint 24 krajczár. Gyanúsítasz, hogy másállatorom agyam, pedig alig várom a porcelot, hogy örömeimem szívcsokéd dobogását és ezen reményben csókollak vendéglátómmal. 141-1

Magácskának. Hallgatása valóban meglep. Hogy minék tulajdó namszok, azt nem tudom. Hát reá szolgálatom haragjára? Tudtommal nem. Epedve várom avanyos kacsoit vonásait, amelyek, meggyőznek arról, hogy nem vagyok haragjára érdemes, de sokat, nagyon sokat írjon az éhben és magácskáról álmodozó K. jének 682-1

HÁZASSÁG.

Férjhez óhajtom adni, 18 éves kitűnő nevelésben részesült, telmes vagyonnal rendelkező hűgómát, előkelő nemesi családból származó, biztos állású vidéki földbirtokos — városi tisztviselőhöz. Csakis komoly ajánlatok „Amor” jelge alatt kérhetnek a kiadóhivatalba. 678-2

Jsmeretség hiányában ez uton óhajtunk házasság céljából megismerkedni, intelligens vidéki kereskedő leányval. — Színtén jobb családból származó 28 éves kereskedő vagyok, meggyőző külsővel és körülbelül 6—8000 ft vagyonnal, amely házasságom esetére biztosított. Komoly, esetleg fényképpel ellátott non anonym levelek „Boldogok leszünk” jelge alatt a kiadóhivatalba intézendők. 588-2

ALLÁST KERES.

Egy magánhivatalnok esti foglalkozást keres. Elvállal mindennemű írásbeli munkákat, másolatokat, fordításokat német és török nyelvből. Gyors és pontos munkás. R. A. czimén kér levelet e lap kiadóhivatalába. 624-3

Egy magánhivatalnok esti foglalkozást keres. Elvállal mindennemű írásbeli munkákat, másolatokat, fordításokat német és török nyelvből. Gyors és pontos munkás. R. A. czimén kér levelet e lap kiadóhivatalába. 624-3

Nyugalmazott honvédfőhadnagy, ki a Ludovika Akadémiát végzett, komptuarista állást keres. Czimé megtudható a kiadóhivatalban. 573-3

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatal ember, ki mint könyvvizsgáló bankban hosszabb ideig volt alkalmazva, megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 574-3

Kereskedelmi szakképzettséggel bíró fiatal ember, ki az összes írodai teendőket járta és egy a magyar mint a német nyelvet szóban és írásban bírja, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 588-3

Könyvelő magyar, német és román levelező, állást keres a fővárosban vagy vidéken. Ajánlatok „K. G.” szám alatt az Országos Hírlap fiók kiadóhivatalába kérhetnek. 568-3

Irodai teendőket járta joghallgató szerény feltételek mellett alkalmazást keres ügyvédi irodába. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 588-3

Vidékre novellákra ajánlkozik e téren jártas egyetemi hallgató. Czim a kiadóhivatalban megtudható. 588-3

Nevelő több évi gyakorlattal, jó bizonyítványokkal sürögősen állást keres. Szíves megkereséseket „Szorgalmas” jelge alatt a kiadóhivatalba küldve. 583-3

ALLÁST KAPHAT.

Utazó ügyvédök, óvndékkal állandó jó koresztre tohetnek szert. Ajánlatokat „Intelligens ügyök” jelge alatt a kiadóhivatalba kérhetnek. 588-4

Ügyvédök kerestetnek egy új készítmény eladásához, amelyek egy a városi, mint a vidéki gazdaságban nélkülözhetetlen. Blindenki, akinek ismeretsége van magánosoknál, mint melük kereset ügyvédek. Magas jutalék, vagy fix fizetés biztosított. Ajánlatok német nyelven „P. F.” jelge alatt a kiadóhivatalba küldendők. 588-4

Irodai gyakoronok, ki már ily minőségben alkalmazva volt, fizetéstől azonnal felvételt. Ajánlatok „Gyakorok” czim alatt a kiadóhivatalba. 466-4

Tanoneczul jóvalaké sin, nyomdába felvették. Czim a kiadóhivatalban. 514-4

OKTATÁS.

Nevelő, ki már tanítás terén 20 évi gyakorlattal bír, keres magántanulók mellé állást. Elvállal magán órákat a gimnázium összes tantárgyaiból, előkészít magánvizsgákra. Könnyű kipróbált gyakorlati tanmod. Leveleket K. A. czimén a kiadóhivatalba. 624-5

Nevelő, ki már a tanítás terén 20 évi gyakorlattal bír, keres magántanulók mellé állást. Elvállal magán órákat a gimnázium összes tantárgyaiból, előkészít magánvizsgákra. Könnyű kipróbált gyakorlati tanmod. Leveleket K. A. czimén a kiadóhivatalba. 624-5

Regező-tanító meg egy-két tanítványt elfogad mérsékelt díjazásért. Szíves ajánlatokat az Országos Hírlap fiók kiadóhivatalába kér „Alapos” jelge alatt. 586-5

Intelligens leány, ki a magyar, német és francia nyelvet tanítja, még néhány órával rendelkezik. Czimé megtudható a kiadóhivatalban. 458-5

Fröhlich-féle szepiro iskolában, hol 8-10 óra alatt a szepiro irást el lehet sajátítani, az esti tanfolyam feltevék részére megkezdődött. Hölgyek külön tanítanak. Czim a kiadóhivatalban. 510-5

Egy művelt kisasszony. Keresek egy lársnót, kivel zongorán úgy kére játszhatok. 450-5

Oktatás. Egy disztiguit kisasszony zongora órákat óhajt adni. Czim a kiadóhivatalban. 452-5

Une française instruits, cherche une leçon trois à quatre fois une heure par semaine. Adresser à l'expedition aux initiales „Le cons” 466-5

Szabadkézi, nemkülönböztetn mértani rajzolásban kezdőknek oktatást adok szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 440-5

Jpárművészeti iskolai növendék, elemi iskolai tanulók mellé korreptilornak ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban. 418-5

Correpetitori állást keres egy VIII. reáliskolai tanuló. Szíves megkereséseket e lap kiadóhivatalába kérhetnek „Correpetitor” jelge alatt, hol az illető czime is megtudható. 80-5

Oktatás. Jo chercho une jeune française qui m'instruirait la langue française, par conversation agréable. Lettres sous „Medicine” à l'expedition de ce journal. 78-5

BIRTOK ELADÁS.

Bérbeadó birtok. Borsodmegyében egy 2000 holdon felüli birtok, melyből a szántóteret 1000 hold az 1898-ik évtől kezdve 12, esetleg 15 évre bérbe adatik. Évi bérösszeg 7000 ft. A feltételek a megbízottnál tudhatók meg. Czim a kiadóhivatalban. 124-6

Birtok 12500 hold területű nagy vadászterülettel, őserdővel, melyben mindennemű vad található, ritka szép emeletes kastélyval teljesen beburorozva, iparvállalattal, 650.000 forint adó. Venni szándékozók a Vadászterület czimén küldjék be ajánlatukat e lap kiadóhivatalába. 140-6

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Körut közelében egy 3 emeletes bérház még 12 évig adómentes, kedvező feltételek mellett eladó. Szükséges 40.000 ft. Ajánlatokat „1000” jelge alatt a kiadóhivatalba küldve. 820-7

Ház eladás. Vidéki nagyobb városba egy emeletes sarokház 40 000 ft. fölöttelen nagyon masszív építve, haláleset miatt eladó. Czim a kiadóhivatalban. 882-7

ELADÁS.

Egy aquarium, egy díszes virágasztal, phönix és legyező pállékkal, mákkal több rendbeli dísznövény eladó. Leveleket „Aquarium” jelge alatt a kiadóhivatalba. 630-8

Surányi Szalonczukorka leginombb minőségben 1 kg. 2 ft. 2 kg. 3 ft. 50 kr., 4 kg. 6 ft. bórmentve, utánvételek mellett Surányi cukorkagyár Nagyszurány. 127-8

Természettudományi közlöny 25 évfolyama 125 ft. helyett, 70 forint eladó. A kötetek fizetésekn vannak, ép tiszta állapotban. Ajánlatokat „Természettudományi Közöly” jelge alatt a kiadóhivatalba. 644-8

Egy aquarium, egy díszes virágasztal, phönix és legyező pállékkal, mákkal több rendbeli dísznövény eladó. Leveleket „Aquarium” jelge alatt a kiadóhivatalba. 630-8

Gyógyszertár. Reáljogi gyógyszerár egy vidéki városban, megye székhelyén 30000 forint felüli forgalommal 90000 forint eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 182-8

Eladó telkek. Budán, a Góllérthegy legeszebb helyén, a főút mellett, két szép telök villának igen alkalmas, szabványos eladó. Ajánlatokat „H. K.” jelge alatt e lap kiadóhivatalba. 628-8

VÉTEL.

Telket vásárlók Budapestben vagy környékén. Írásbeli ajánlatok „Közép” jelge alatt a kiadóhivatalba. 500-9

Tisztviselőtelepen lakást vagy házat keresek bérbe, mely 2-3-4 utcai szobából és tartozékaiból áll, május 1-ére. Ajánlatot kérek B. M. 75 czim alatt a kiadóhivatalban. 518-9

Veszek fővárosi házakat, legelőleg kevés toronrral vagy anélkül a Margit-híd tájékán. Ügynekök közvetítőse kizárva. Leveleket „Birtokos” czim alatt kérhetnek e lap kiadóhivatalába. 448-9

KIADÓ SZOBÁK.

Külön bejáratu szépen burorított 2 ablakos utcai szoba (előszobából nyíló) gyermektelen családnál egy urnak kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 672-10

Dohány-utczában egy külön bejáratu 2 ablakos udvari szoba havi 14 forintért azonnal kiadó. 670-10

Egy elegánsan burorított külön bejáratu szoba a bolvárosban azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 840-10

Damjanich-utczában egy tiszta burorított szoba 12 forintért azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 582-10

Butorozott utcai szoba fűdőszoba használattal az Hűtő uton, azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 584-10

Külön bejáratu burorított szoba a Szendy-utczában, azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 590-10

Rottenbiller-utczában egy tiszta csendes utcai szoba, külön bejárattal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 580-10

Csinos kis udvari szoba, uri családnál kiadó a klmka közepében. Czim a kiadóhivatalban. 582-10

Kiadó szoba. Csinosan burorított, két ablakos utcai honapbuzorozott szoba kiadó. Villanvassal megállóhely a közelben. Czim a kiadóhivatalban. 520-10

Nagymező-utczában egy I. emeleti, különbejáratu szoba kiadó. 522-10

1-ső kerület. A Fortuna-utczában, földszint, 2 utcai szoba szépen burorozva, 1-2 urnak azonnal kiadó. 472-10

2-ik kerületben a Hattyu-utczában I szoba, előszoba 15 forintért azonnal kiadó. 474-10

SZOBA KERESTETIK.

Butorozott szobát keresek az Országos Hírlap társaságában. Ajánlatok a kiadóhivatalba. Czim a kiadóhivatalba. 526-10

Lakást keresek május 1-ére József-körutban vagy annak közelében, mely 2-3-4 utcai szobából és hozzá tartozékaiból áll. Ajánlatot kérek R. V. 57 alatt a kiadóhivatalba. 516-10

KIADÓ LAKASOK.

1-ső kerületben Attila- és Roham-utca sarkán a fővárosi nyári lakás kiadó, mely áll 3 utcai, cseled-, fűdő- és előszobából. 476-13

4-ik kerület. Bc. városban egy III. ik emeleti lakás kaja, mely áll 1 kétablakos utcai szobából, 1 udvari, előszoba és előkamrából. Bővebbet a kiadóhivatalban. 482-13

4-ik ker. Vánház-köruton 2 utcai, elő, cseledszoba, konyha, kamra, azonnal kiadó. 480-13

Krisztina-köruton egy 3 utcai elő, fűdő- és cseledszobából álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 488-13

6-ik kerület. A Váci-köruton egy 3 bejáratu lakás kiadó, mely áll 5 utcai-, 2 elő-, cseledszoba és konyha. 486-18

6-ik kerület. Vörösmarty-utczába, 2 udvari, előszoba, konyha, kamra azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 484-18

7-ik ker., mely áll 2 kerti szobából, konyha, kamra stb. Bővebb czime megtudható a kiadóhivatalban. 172-13

2-ik kerület. A Bimbó-utczában egy I. emeleti lakás kiadó, 4 nagy és 1 kis szoba, nagy elő-, fűdő- és cseledszoba, veranda, konyha, előkamra stb. 478-18

KÖNYVEK.

Ajánlatok különösen alkalmas. A Háztartás a magyar háziasszonyok egyetlen, kitűnő és minden rendezett háztartásban nélkülözhetetlen könyve, mely újkorok IV. évfolyamára lép. Szerkesztő: Kurtyi Emil, a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdaszónyainak szíves közreműködésével. A Háztartás több mint 100 rovatban tárgyalja az összes, a háziasszonyok mintakörébe tartozó ágakat és évenként több ezer receptet közöl: Aszalás. — Aquarium. — Aratás. — Baromfiudvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cseled- és előszoba. — Díszkert. — Dísznövény. — Elbűdös. — Egység. — Egylőtli étel. — Éskészek. — Előszoba. — Étlapok. — Étkek. (Lovesek, lováshevalók, előételek, főzelékek, tészták, mártások, halak, sütek, sütemények, torták, krómok, fagyfakók.) Evencsés. — Ezernél több recept. — Foltosítás. — Fűdőszoba. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyűjtemény. — Halászat. — Hálószoba. — Hasznos tudnivalók. — Házi ipar és művészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvét. — Társasjáték. — Iróasztal. — Irodalom. — Italok. — Jótékonyság. — Karácsony. Kártyakony állatok. — Kezdenceink. — Kenyérkészítés. — Kézművészet. — Kortészet. — Kézmunka. — Konyha. — Konyhakert. — Konyhanyelvészet. — Lábball. — Lakás. — Lakomák. — Lovaink. — Maradékok felhasználása. — Művés. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nők nagy és munkájára. — Nőkről a nőnek. — Nőpszokások. — Pecsétkészítés. — Pincze. — Rejtvények. — Selyemnyésztés. — Sertésink. — Sport. — Szabás és varrás. — Szappanfőzés. — Szarvasmarhák. — Szepirdudlón. — Szépség ápolása. — Színészet. — Szobakészítés. — Szőlőművelés. — Társszellet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene. A Háztartás szépirodalmi részében érdekes regényfolytatások és elbeszélések közöl. A Háztartás 10 oldalon, elegáns részszinborítékkal minden 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg. A Háztartás apró hirdetéseit minden előfizető ingyen veheti igénybe. A Háztartás előfizetési ára: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyedévre 1 ft 50 kr. A Háztartás kiadóhivatala: Budapest, VIII. József-körut 65. sz. Mutatószámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal a Háztartás díszes és tartalmas karácsonyi albumát a deczemberben buló új előfizető is megkapja. 492-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Nagy sarok bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 1800 ft. Czim a kiadóhivatalban. 312-17.

Kis bolthelyiség a József-köruton azonnal kiadó. Evi bér 1000 ft. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 314-17

KÜLÖNFÉLE.

Gyámok figyelmébe. Nevelésbe elfogadok két kis fiúcska mellő póztöltése remé bizatnék, illő díjért. Leveleket Mentor czimén a kiadóhivatalba küldve. 622-18

Forgolást, esetleg más könnyűbb kézimunkát elvállalok esti foglalkozásul a lehető legkezebb áron. Czim a kiadóhivatalban. 522-18

Állatok kitömésére vállalkozik Karona Mihály az orsz. múzeum és könyvtár biz. preparatorának nyilvános alkalmos laboratoriuma. Budapest, József-körut 21. Emléskék és madarak természetben a legújabb módszerrel (modulirozás) készíthetnek; szobban, jobban, olcsóbban mint bármely hasonló intézetben. Számtalan elismerés szób és olcsó preparatumokkal. 128-18

Külföldön elsajátított szakismertető és hosszú gyakorlat alapján köztekek modern stílusban körpilos- és díszítési munkákat. Függetlenk díszítés, terem-díszítések ill. kiváló díszítési eszközökkel. Magam a n. é. közönség kegyes pártfogásába ajánlva, maradtam kitűnő tiszteltetl. S. Nagy Zsigmond, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Kortész-utca sarkán.) 494-1

Majd ha fagy, csak egy kevés fagyviszkoteg-ot óroz. A Rózsa-féle fagyhidat. Ezen ismert és évök óta bevált szor minden fagyos teoretiszt legérdekelőbb illő mulva gyógyít, friss baji már 2 nap mulva. Egy üveg I. korona. Fő- és szőlőkészítő kaktár. Radta R., Apostol-egységértára, Budapest, József-körut 65. sz. 110-18

Csak fiatal embereket érdekelhet tudni az, hogy a dr. Dohány-utca 65. sz. József-körut 65. sz. már néhány napi használat után elmulasztja még a legérdekelőbb foglalkozást is. Fölösleges tehát Szent-Andráj utca 21. sz. József-körut 21. sz. közönség kegyes pártfogásába ajánlva, maradtam kitűnő tiszteltetl. S. Nagy Zsigmond, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Kortész-utca sarkán.) 494-1

Csak fiatal embereket érdekelhet tudni az, hogy a dr. Dohány-utca 65. sz. József-körut 65. sz. már néhány napi használat után elmulasztja még a legérdekelőbb foglalkozást is. Fölösleges tehát Szent-Andráj utca 21. sz. József-körut 21. sz. közönség kegyes pártfogásába ajánlva, maradtam kitűnő tiszteltetl. S. Nagy Zsigmond, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Kortész-utca sarkán.) 494-1

Csak fiatal embereket érdekelhet tudni az, hogy a dr. Dohány-utca 65. sz. József-körut 65. sz. már néhány napi használat után elmulasztja még a legérdekelőbb foglalkozást is. Fölösleges tehát Szent-Andráj utca 21. sz. József-körut 21. sz. közönség kegyes pártfogásába ajánlva, maradtam kitűnő tiszteltetl. S. Nagy Zsigmond, kárpitos és díszítő. Budapest, VII., Dohány-utca 68. (Kortész-utca sarkán.) 494-1

A közönséghez.

Az „Országos Hirlap“ pártoktól, kormánytól, egyéni és üzleti érdekektől, czéloktól független, szabadelvű politikai napilap.

Erős, de nem durva hang; bátor, de nem személyeskedő kritika; minden irányban való tisztesség a mi újságírásunk sarkalatos hitágazata.

Az „Országos Hirlap“ rendületlen hiva a szabadelvűségnek, mert ez a legbiztosabb módja a *magyarság faji erősödésének*.

Az „Országos Hirlap“ jól értesültségéről, magas irodalmi színvonaláról tanuskodják napról-napra maga a lap.

Mikszáth Kálmán főszerkesztő a lap minden számában fog valamely rovatban írni.

Az „Országos Hirlap“ sűrűn fogja közölni „A t. házból“ című országgyűlési karcolatokat, természetesen régi mesterük, Mikszáth Kálmán tollából. Nemkülönböztetve megjelenik koronkint a léha képviselő *Kathághy* Menyhért is, nevéhez írott vidám leveleivel.

„A Rókautat“, *Sudermann* költői szép regényét, mely az újabb romantika igaz gyöngyei közé tartozik, nyomon fogja követni Mikszáth Kálmának

„Az új Zrinyiász“

című hosszabb satirikus politikai rajza.

Az „Országos Hirlap“ a rendelkezésére álló összes, jelentékeny szellemi és anyagi erőt arra fogja felhasználni, hogy becsületos, komoly, értékes munkával, minden ízében kifogástalan, jó magyar lappal hálálja meg azt a példátlanul s igazán megható érdeklődést, melyet, nagylelkűen előlegezett bizalom gyanánt, a magyar közönség iránta, tulajdonképeni megjelenése előtt is már hatalmasan tanusított.

Az „Országos Hirlap“ előfizetési ára:

egy évre: 14 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr.
félévre: 7 frt, egy hónapra: 1 frt 20 kr.

Az „Országos Hirlap“ szerkesztősége és kiadóhivatala: Budapest, VIII., József-körút 65.

MINDENFÉLE.

Mi a képviselő legfőbb gondja? Alfred Capus kimeríthetetlen. Alig van nap, hogy hiányoznék az ő humora a *Figaro* hasábjairól. Most a képviselő ellen irányítja satirájának nyilait a következőkben:

Képviselő (gondolatokba merülve): Hej... haj... bizony baj!

A felesége (résztvevően közeledik feléje): Ugyan! hát mi bajod van édesem?

Képviselő (ügyet sem vetve rá): Baj... baj... sokszor csak egyetlen egy szavazaton mulik...

A felesége (a férje vállára teszi a kezét) Nos? nem is veszel észre?

Képviselő (mintegy álomból felocsudva): Ah! te vagy?... bocsáss meg... annyira el voltam merülve...

A felesége: Semmi... semmi édesem... hisz értelek, tudom jól, mennyi gondod van.

Képviselő: Ugy-e?

A felesége: Bizony nehéz helyzet!

Képviselő: Haj... haj...

A felesége: Milyen zürzavar van minden téren!

Képviselő: Megvallom, hogy meglehetősen kényelmentlenül érzem magam.

A felesége: Persze, persze... hisz mindjárt magában az a titokzatos ügy...

Képviselő (megütődve): Melyik titokzatos ügy?... Vagy úgy... a Dreyfus-ügy... Istenemre rá sem gondoltam!

A felesége (csodálkozva): Akkor hát ugyan mi aggaszthat? — talán a külügyek?

Képviselő (durezásan): Törődöm is én a külügyekkel!

A felesége: Vagy úgy!... a szociális kérdés!

Képviselő: Ellehet tőlem nyugodtan!... nem, nem affélek nyomásztanak, ... inkább az, hogy Méchu apó halálán van!

A felesége: Méchu... Méchu?... igaz, a falusi szomszédunk!

Képviselő: Ó... ó... ó, aki mindig rám szavazott...

A felesége: Borzasztó!

Képviselő: De borzasztó ám! Nagyon könnyen elverhetik rajtam a port a következő választáskor... egy szavazat sokat számít! Háttha éppen a Méchu apó szavazatán fog mulni a dolog. Így hát nem csodálkozhatsz, hogy Dreyfus-ügy, külügy, gyarmatügy, budget, mind apró dolog előttem!... Fé, hogy meg legyünk választva! A többi megy, ahogy megy!

Mozog az Eiffel torony. A párisi akadémia legutóbbi ülésén *Bassot* ezredes kimutatta, hogy az Eiffel torony *mozog*. A marsmezői környéknek azonban még nem kell kétségbe esnie, nem fogja agyonzuzni a monstruozus alkotmány, mert a toronynak csak körülbelül husz centiméteres ingása van. A mozgás oka a vasalkatrészek kitágulása és összehúzódásában van, úgy, hogy a torony csúcán levő villámhárító *folytonos kört ír* le.

Koldusok jövedelme. Hogy a koldulás mestersége néha nem is olyan rossz foglalkozás s hogy eleget hajt a konyhára, annak ékesen szóló bizonyossága az a londoni koldus, ki, miután ötven-hatvan utczát végig koldult, a délelőtti folyamán összeszedett 4—5 forinttal boldogan haza tér s elköltött frugális ebédje után a dolce far niente-nek adja át magát. Olyan szépen keres, hogy vasárnaponként nem is jár a mestersége után s a múlt héten egész takaros kis szobaleányt vezetett az oltárhoz. Egy másik ilyen érdemes férfi mégis megúnyván foglalkozása egyhangúságát beállott kertésznek; kikötötte azonban, hogy vasárnap szabad napja legyen. Új gazdája aztán valamelyik vasárnapon egy távolfekvő városnegyedben ráakadt, amint szent zsolozsmákat énekelve, ott koldulgat a templom előtt. Hétfőn kifogásolta kertesze e foglalkozását, de a kertész kijelentette, hogy inkább lemond az új hivataláról, mert az a vásárnapi koldulása többet hajt, mint amire az egész heti keresete rug. S el is ment. Aki járt

A két gascognei.

— Armand Silvestre. —

Ugyan ki az ördög fogta rá a gascogneiakra, hogy hazudnak? Hazudni annyit jelent, mint az igazsággal ellenkező valamit mondani abból a czélból, hogy valakit megtévesszünk vele. Soha egy gascognei sem akarta ezt. Amit a gascognei elbeszél, az tényleg ritkán felel meg a valóságnak, de ő nem is számít arra, hogy hallgatója oly bárdolatlan lesz, hogy még elhiszi. Csak arra törekszik a gascognei, hogy mulattasson. A hallgató udvariassága pedig csak addig terjed, hogy végighallgatja, de nem kötelezi arra is, hogy elhigye. Hisz így született a költészet! Volt-e tán valaki, aki az *Iliászt* evangéliumnak tartotta? Nem, mert Isten mentse, hogy csupa igazságszeretethől leszállítsuk piederstáljáról azt, ami vigasztal az élet keservei között: a költészetet. Nem élnek-e álmaink, vágyaink a hazugság yilágában? — De elég!

Tehát egy napon, az Albrighi terászon telepedtem le, ahol annyi kellemes órát töltöttem ifjkoromban. A nap közel volt ahhoz, hogy letűnjék a bearanyozott felhők mögött, esti hangulatot terjesztve Toulouse utcáin és terein. A híres Peyrolade ült még asztalomnál, az a Peyrolade, akit messze földön ismernek páratlan elbeszélő tehetségéről. De Peyrolade látszólag fitymált engem és tartózkodott attól, hogy velem szemben érvényesítse szöböségét. Hosszabb időt töltöttem Párisban, nem bizott bennem. Hamisítatlan toulouse-iakra van szükség, hogy átengedje magát képzelőtehetségének. Az odaadó, bámoló hallgató sarkallja a szóra — mig bennem igen értéktelen hallgatót sejtett és ezért szóltanul ült mellettem. Hátunk mögött a dominókövek kopogtak az asztalokon, közbe-közbe a manillát játszóknak veszekedése öntött némi élénkséget a különben monoton hangulatba.

Egyszerre Cucuron, a híres császármadar-vadász termelt asztalunk előtt és helyet foglalt a harmadik széken. Czifra vadászöltözet volt rajta,

kalapját rengeteg tollbokrétá diszította. Sáros cipőiről és poros kamáslijáról látszott, hogy éppen vadászatról jön. Fegyverét térdei közé fogta, aztán megerezt ajkán a szó.

— Képzeld csak, Peyrolade! Alig értem ki ma reggel a városból, már is gyönyörű császármadar foltra bukkantam. Kutyám felriasztotta a madarakat s mikor fölrepültek, piff! puff! közéjük durrantottam és kettő hullt alá!

Peyrolade megelégedve bólintott. De ő benne is forrt valami elmondanivaló és akárcsak a Vergilius meséiben szereplő pásztorok, akik mindig fölvaltva énekelnek, mielőtt Cucuron újra kezdhette volna, rátette kezét a szólóra:

— Képzeld csak, Cucuron! Ma délelőtt, amint a Gantegril-utczán sétáltam, olyan lánykát találtam szembe, amilyent még nem láttam életemben. Milyen szép! milyen szemek! De hát még a termete! Koromfekete hajfürtök borultak hattyunyakára, a lábái pedig olyan aprók voltak, hogy alig bírták egyensúlyban tartani testét. Arczán az ártatlanság virított, de azért tekintetéből nem hiányzott bizonyos imponáló kifejezési Rögton átláttam, hogy nehezen mehetek vele valamire. De hát megkezdtem az ostromot és követtem lépésről lépésre. Eleinte mintha ügyet se vetett volna rám, de aztán mindinkább puhult, mig végre ráállott, hogy eljön velem reggelizni a Garonne partjára...

— Nos? nos? vetette közbe Cucuron, aki már izgatottan várta, hogy folytathassa saját történetét.

— Noos, felelte Peyrolade büszkén, hidd el, én is voltam olyan boldog, mint te, a két császármadaraddal!

— A folt — kezdé újból Cucuron — amint látta, hogy avatott vadászszal van dolga, a folyam felé szállt. De én nem tévesztettem szem elől. Siettem császármadaraim után és az apátság birtokánál, ott, hol a kánaáninál is jobb szőlő terem, utólrtem. Czéloztam: piff! puff! és ismét két madár bukott alá.

— Szép, szép, mondá hirtelen Peyrolade, hogy Cucuron tovább ne folytathassa, de az én napom mégis fényesebb volt. Tele pompás kalandokkal! Ebéd után a muzeum környékén sétáltam. Egyszerre elragadó széke lánykát pillantottam meg a muzeumból kijövő idegenek csoportjában. Olyan volt, mint egy fosledező rózsabimbó. Nemsokára szüleivel kivált a társaságból és én követtem őket. Valami idegen nyelven beszéltek, egy árva kukkot sem értettem belőle. Vezetőül ajánlkoztam. Elfogadták. Mig az öregek elől haladtak, én hátrább mentem a leánnyal és beszélgettem vele — magától értetődik, csak jelekkel. Ilyen jelek által adta értésemre, hogy szerfelett kedveli a dél fiait. Szintén taglejtésekkel megkértem, engedné meg, hogy meglátogassam a szállodában. Meglátogattam...

— Nos? nos? kérdé Cucuron, hogy hamarosan véget vessen a dolognak.

— Noos? — most sem volt kevesebb szerencsém, mint neked, felelte Peyrolade és gyönyörű tükröződött arczán.

— Az én császármadaraim megint csak összegyülekeztek, kezdte újra Cucuron szenvedélyesen. Átröptek aztán a Garonne-on. Azt hitték, hogy most már szabad a vásár! Pedig csunyán csalódtak. Csolnakot kerítettem, hatalmas csapásokkal pár perc alatt átveztem a tulsó partra. Hatalmas szilfák csoportja takarta el a láthatárt. Előre csörtettem, arrafelé, ahol sejtettem, hogy leszállt a folt, töltöttem...

— És puff! puff! megint kettőt ejtetél el! kiáltott közbe Peyrolade, akit untatott már a dolog.

Cucuron azonban a sértett méltóság kifejezésével válaszolta:

— Nem, kedves Peyrolade! csak puff!... egy nyul maradt vérében! De hát te... a te harmadik kalandod hogy végződött?

— A harmadik? mondá Peyrolade mosolyogva, a harmadik volt — a feleségem.

valaha Olaszországban, alig hinné el, hogy ott a koldulást külön törvény tiltja; csakhogy, elég különös, e törvény áthágását minden megtorlás nélkül hagyják. Roppant sok és gazdag utas jár Olaszországban s így nagyon természetes, hogy az ország különös előszeretettel kultivált tanyája a koldusoknak. Mikor e czéhnek egyik előkelő tagja nem régiben meghalt, azt találták, hogy két nagy háznak s mintegy négyezer forint, takarékpénztárban elhelyezett készpénznek a boldog tulajdonosa.

Tudós papagájok. Mr. Grant Ridley a mult hetekben tetemes jövedelemre tett szert Jakab nevű papagájának kiállításával. Ez a papagáj urának évente 3000 forintot jövedelmez s már 15,000 forintot is ígértek érte, de gazdája sehogy se akar megválni tőle, ami különben, ha ritka tehetségeit megtudjuk, nem is csoda. Ez az állat 4.000 szót tud kiejteni és soha se mond ki valami mondatot helytelenül, azonkívül három nyelven beszél és tíz dialektust tud. Akármely nyelvet vagy tájszólást használ az ember, ugyanazon kezd csacsogni ő is.

A török szultánnak is van egy szürke papagája, mely 250 szót tud elmondani. Furcsán járt azonban egy izben Stefánia trónörökösnek, ki egy olyan papagályt vásárolt, mely a miatyánkot két különböző nyelven tudta. Mikor ő fensége a madarat hazavitte, egy szóra se volt képes. S ime kiszült hogy a kereskedő, aki eladta, hasbeszélő volt, ki arra tanította a madarat, hogy ha ő hasból beszél, ez a csőrét mozgassa mindaddig, míg csak a gazdájára szól. Hogy mibe került az állat, azt nem tudjuk, csak azt, hogy a kereskedőnek szabadságába került, mert bizony becsukták.

A frenológia. A frenológia tanára állt a pulpitus előtt a dobogón egy nyilvános előadáson és érdekes felolvasását példákkal is illusztrálni óhajtván, felszólította a különféle foglalkozású hallgatókat, lépjenek fel a podiumra, hadd mutassa be példával, mily jól meg lehet különböztetni a koponyán azokat a dudorokat s kinövéseket, melyek az illető hajlamaira és életmódjára is következtetést engednek. Most ime áttérvén a büntető törvényvel ellentétbe jövők fej- s koponyaalakulataira, s példával akarván itt is illusztrálni előadását, az összegyűlt hallgatók felé fordulva kérdi:

— Ha van az urak közt olyan, ki lakója volt már valamelyik börtönnek, örömeinkre, szolgálna, ha közelebb lépne.

Erre a felszólításra egy vastag, köpczös természetű ember emelkedik az utolsó sorok egyikéről s közelebb lép.

— Ön volt már börtönben barátom? — kérdi a tanár.

— Voltam, uram — feleli a köpczös.

— És életének hány esztendejét töltötte ott?

— Huszonöt éven felül.

— Ej ha! — mondja a tanár. — Nem ülne le, kérem?

A köpczös leül a szoba közepére, szembe a rá bámuló nagy közönséggel, a tanár pedig ön-elégült mosollyal kezdi tapogatni a koponyáját.

— Ez a példány itt — folytatta előadását — a legkiválóbbak egyike. A bűnösség, a bűnre való hajlandóság jelenségei szembeszökők; az önértet, becsületesség és jóakarát dudorai tökéletesen hiányzanak, merőben fejletlenek; míg a rombolás és pusztítás jelei túlságig menők, túltengők. Akár azonnalt is megmondhattam volna, anélkül, hogy ennek az egyéniségnek külön vallomására szükségem lett volna, hogy e koponya tulajdonosa a legbűnösebb, legkicsapongóbb életet élte. Milyen büntény volt az, kedves barátom, amiért önt börtönbe zárták?

— Sohse követtem én el semmi büntényt — morgott a köpczös.

— De hisz maga mondta, hogy huszonöt évet töltött a börtönben.

— Ugy van, de azért sohse követtem el semmi bűnt.

— Hát akkor miért volt ott, mi?

— Börtönőr voltam, kérem alássan!

Drága emlék. Ez a hajfűrt az ön medaillon-bizonyára valami drága emlék?

— Az. Saját hajfűrtöm.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE. (21)

— S azt az örömet se hagyjátok meg, hogy legalább egy pohár borral megvendégelvek benneteket, most, hogy minden szerencsésen bevégeződik?

Ekkor egész szélességében eléje állott Negentin Péter, kihuzta ököibe szorított kezét az övéből, s a fogai közül így szólt:

— Inkább éhen vesszünk, mintsem töled csak egy pohár vizet is elfogadjunk.

Boleszláv megtántorodott, mintha azzal a bekötött ökölrel az arcába csapott volna.

Ugy érezte, megrendült alatta a föld.

Most Engelbert Károly kivált a morgó csapatból és ezeket mondta:

— Halálos vétek, a Baumgart, — én már csak Baumgartnak hívlak, mert eddig a perczig az volt a neved, — mondom, halálos vétek, hogy ilyen durva módon esett tudodra, hogy voltaképen mi is a mi vélekedésünk.

Befoghattad volna a szüdat, Negenthin... De ha már mondta, hadd tudj meg most mindent.

— Te hivattál bennünket és mi eljöttünk.

— Az igaz, volt egy-kettő közöttünk, aki azt mondta, hogy el se kell jönnünk, mert te nem az igazi neved alatt fértóztél hozzánk, de mi többiek azt mondtuk, hogy teljesen mindegy, akár Baumgart a neved, akár — no, mindegy akár mi, — az eskü, a melyet egymásnak tettünk az első csatánk előtt — ott a danigkori templomban, — az az eskü köt bennünket. És esküszegők nem leszünk soha. Azért vagyunk itt, — de hogy nem szívesen jöttünk, azt gondolhatod; mert végre is becsületes fiuk vagyunk, akiknek nem lehet kedvükre — nohát nem lehet egy olyan... elég az hozzá, ha most hazamegyünk és az emberek szembeköpnék, hát akkor türjük szépen, mert igazuk van nekik.

— Miért nem mondtad ezt hamarabb? — dadogta Boleszláv, — miért hoztatok ilyen helyzetbe, hogy úgy álljak előttetek — mint egy — mint egy — hahaha, — ha most engem szembeköptök... istenemre, nekem is türnöm kell!

— Ne vádold magadat miattunk, felelte Engelbert, — elég neked a saját szerencsétlenséged, de most, mikor megtettük a kötelességünket, — nyugodtan, morgás nélkül, ezt láttad magad is, — hogy mit gondoltunk azalatt belül, az a mi dolgunk, — most aztán a pajtásaim megbizásából és — és némiképen még, — no, hiszen mindegy, — elég az hozzá, arra kérlek, oldj fel bennünket az eskünk alól, mint ahogy mi is szívesen feloldunk tégedet a te esküd alól. — Persze csak rajtad áll, hogy megteszed-e, — de ha nem teszed, — hát akkor ugysz előbb vagy utóbb, — hát kívándorlunk, világággá megyünk, nehogy az emberek —

— Ne tovább! kiáltott Boleszláv, halálos aggodalomban, hogy mi jön még ezután. Kérésetek már teljesítve volt, még mielőtt kimondtatok, mert valóban! érdemes volnék a szégyenemre, ha még egyszer valaha szolgálót kérnék tőletek. — Nem is mondom nektek, hogy „Köszönöm szépen.” — Az isten fizesse meg, ami jót tettetek velem, — s az isten ne fizesse vissza, hogy én most így-ugy állok előttetek, — mert bizony mondom tinétek, inkább a folyóba löttem volna a halottat, s utána magamat is — de hiszen jól van, ... ne beszéljünk többet róla. Segíthetek nektek a folszerszámozásnál, mert egyebet nem tehetek az érdeketekben!

— Hagyd csak, mondta Engelbert s ellágyult a hangja — hiszennekünk is fáj a lelkünk mélyen... olyan nagyon szeretünk most is, ahogy mindig szerettünk — de beláthatod —

— Mindent belátok, kedves Engelbert — ne mentesd magad.

— Hát adjon isten minden jót!

— Nektek is.

A lovak be voltak fogva. Minden készen volt az indulásra.

Boleszláv egy kormos falnak támaszkodva tompa nézéssel bámult a kocsira ülőkre.

A szekérről Engelbert még egyszer viszsza szólt.

— S ne feledkezzél meg a — Regináról, mondta, — ha elevenen visszakerül. Annak tartozol köszönettel, nem nekünk.

— Jól van, mondta Boleszláv, anélkül, hogy értette volna a szavát.

— Hát, Isten veled!

— Isten áldjon és jó utat!

Az ostor pattant — — dörögve gurultak a kerekek a fölönő hid gerendáin. Ezüstös fényben tüntek el a szekerek a holdvilágos ködben.

Egyedül volt. — — Olyan egyedül, ahogy még nem volt emberfia Isten nagy világában.

Most mihez kezdjen?

Fáradt léptekkel vonszolta magát a dombfelé. A bozót, amely a magaslatot fődte, pörögve görnyedt a léptei alatt. Ragyogó cseppek tüzkévéje járt előtte. Mint egy fekete szörnyeteg, készen, hogy reávesse magát és óriás tömegével agyonnyomja, várt rá a dombon a kastélyrom, melynek ablakain áttört a holdvilág s olyan képe volt, mintha kísérteties szemek tekintenének le reája.

Gondolat nélkül haladt el a romok mellett.

Hirtelen elbágyadás nehezedett rá ölműlylyal. Elaludni, — elaludni és föl nem ébredni, — aki azt tudná!

Mi is volt az, amit a jó barát bucsuzóra visszakialtott a szekérről?

Gondolkodott és gondolkodott, de az emlékezete cserben hagyta.

A pázsit, ahol akkoriban azt az idegen asszonyt látta, a holdfényben nappali világosságban terült el előtte. — S borzalmas feketeségben vált ki az a nagy folt, ahol a sirt kezdte ásni.

Bár elhantolta volna azt a tetemet s ment volna aztán az utjára — talán valahol a világ másik végén boldogság viritott volna neki.

De most már késő. — Most kitartás kell — befejezni a dacz munkáját, amely ma oly szomoruan kezdődött.

Egyedül — egyedül holta napjáig.

Nem lesz barátja többé soha, nem nézhet többé nyugodt pillantással senki arczába, mióta bajtársai is megborzadva fordultak el tőle.

Megborzadva, ép úgy, mint a kedvese tette; mert most már értette, hogy miért fődte el ez arczát, hogy miért futott előle.

Elszakadt mindentől, ami gyönyörben és bajban az emberi sziveket egymáshoz köti, elszakadt szerelemtől, reménységtől és kegyelemtől, egyedül maradt gyalázatával és gyűlöletével.

Kezébe temetve arczát, támolygott a kerteszlak felé, s ekkor — egy bokor szélén, — valami tárgyba, gömbölyűbe, botlott a lába, ami elzárta az utját.

Egy asszonyi test volt, amely fejével a levelek közé temetve, elernyedtt tagokkal feküdt a földön.

Regina volt, — valósággal ő, — Regina.

— Mit csinálsz itt? Kelj fel!

Hangot se hallott, — mozdulatot se látott.

Hol is találkozott vele utoljára? Igaz is. — lenn a temető kapujában, mikor a fegyvercsőve — — s most egyszerre hirtelen, egész világosan, a lelke előtt állott a borzalmas pillanat képe.

Ő érte vetette magát a gyilkos elé, ő érette daczolt a halállal, melylyel a schrandcniek fenyegettek.

S mivel hálálta meg mindezt?

Element mellette gondtalanul, kitétte a gyilkos tömeg vérszomjának, s még a megmentésének a gondolata se villant meg benne.

Es ha a legelvetemedettebb teremtés volt is isten ege alatt, ezt nem érdemelte meg, ezt valóban nem.

— Regina, — ébredj!

Lehajolt és fölemelte, de mereven és élettelenül visszaesett feje a bokorba. — Az ujjain vér csillogott. Melegen és nedvesen tapadt össze a haja.

Hogyan, talán meghalt? Nem, nem szabad, nem szabad meghalnia. — — Fölal-doza miatta, — általa, hisz ez az örökölt bűn tetőzése volna a magáéval. — S e teremtésnek adósává lenni, — mely szégyenletes gondolat!

Elnie kell tovább, hogy leróhassa adóságát!

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. kir. Operaház	Vig Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Szombat	Lear király	A mama	Sába királynője	Gringoire Diritti d. anima Don Pietro	Kukta-kisasszony	A kikapós patikárius	—
Vasárnap d. u.	Bánkbán	—	—	A helyettes	A peleskei notárius	A gésák	—
Este	Pry Pál	—	Mignon	Coullisset ur	A kék asszony	A kikapós patikárius	—

4311/1897. szám.

Bükkfa-eladási hirdetmény.

A técsői magyar királyi erdőgazdálkodás ferenczvágyi erdőrészében vagyis az A üzemsztály I-ső és II-ik vágássorozatában üzemszterv szerint az 1898. évtől kezdve 1905. év végeig azaz 8 éven keresztül kihasználható, mintegy 235-40 kat. hold kiterjedésű erdőterületen álló bükkfa-készleteknek terület szerint való eladása iránt az alólirt m. k. erdőhivatalnál folyó évi **december hó 20-án d. e. 11. órakor** írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

A kikiáltási ár holdanként 139 forint 38 krban van megállapítva. Versenyezni kívánók felhivatnak, hogy az ivenként 50 kros bélyeggel és 3500 forint bánópénzzel ellátott s kellően lepecsételt zárt írásbeli ajánlatukat, amelyben világosan és határozottan kijelentendő, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeiket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti, s amelyben a megajánlt holdankénti ár számokkal és betűkkel világosan kiirandó, — az árverés napjának délelőtti 11 órájáig az alólirt erdőhivatalhoz benyujtsák, megjegyezve, hogy az ajánlatához az árverési és szerződési feltételeknek általuk kir. közjegyző előtt aláírt példányát is becsatolni tartoznak.

Utó- vagy olyan ajánlatok, amelyekben a megállapított feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az általános árverési és részletes szerződési feltételek az alólirt m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve megszerzethetők.

Bustyaházán, 1897. november hó 26-án.

M. kir. erdőhivatal.

(Utánnomtat nem díjaztatik.)

23349. sz. 1897.

Építési árlejtési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisztériumnak 1897. évi október hó 23-án 53918. szám alatt kelt magas rendelete alapján a **Szöregyh községeben fekvő róm. kath. templom-épületnek és tornyának helyreállítására** körül szükséges építkezési és javítási munkálatoknak vállalatba adása czéljából 3781 fnt 61 krnyi kikiáltási árral és a községe terhelő 290 fnt 60 kr. értékű ígás és kézi napszámoknak természetben vagy készpénz egyenértékben leendő kiszolgáltatása mellett a **temes-szent-andrási m. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében 1897. évi december hó 13-án délelőtti 9 órakor** felsőbb jóváhagyás fenntartása mellett nyilvános szó- és írásbeli árlejtés fog tartatni, melyre vállalkozni szándékozók 10% bánatpénzzel ellátva azon tájékoztatással hivatnak meg, hogy az ajánlattevőnek azon nyilatkozatát, miszerint az árlejtési jegyzőkönyv feltételeit és a költségvetés adatait teljesen ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti, valamint a megajánlott összegnek betűkkel és számokkal való beírását tartalmazó, ugyszintén 50 kros bélyeggel, 10% bánatpénzzel és kellő czimezéssel ellátott és lepecsételt írásbeli zárt ajánlatok a nevezett **ispánságnál** szóbeli verseny megkezdéséig, vagy pedig az alólirt jószágigazgatóságnál az árlejtést megelőzőleg három nappal előbb nyujtandók be.

Csőd, gyámság, gondnokság alatt álló, vagy nyereségvágyból eredő bünteltért elítélt egyének az árlejtésen részt nem vehetnek és elkésett, utó-, vagy távirati ajánlatok semmi körülmények között sem fognak figyelembe vétetni.

Ajánlattevők vagyoni állásukat és vállalkozói képességüket kívánatra igazolni tartoznak.

A munka az 1898. évi április 1-én lesz megkezdendő és 1898. évi szeptember 1-ig teljesen befejezendő.

A részletes árlejtési feltételek és költségvetési okmányok, melyeket vállalkozó aláírni köteles, a **temes-szent-andrási kincst. ispánságnál** a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1897. évi november hó 16-án.

M. kir. államjóságigazgatóság.

(Utánnomtat nem díjaztatik.)

(235)

Föltalálók

és szabadalomtulajdonosok ut-mutatója a

„Szabadalmi *

* * Naptár“

(az új szabadalmi törvényvel.)
Ara díszkötésben 1 fnt 10 Kr.
Kiadja: **BERGEL SÁNDOR**,
hítes szabad. ügyvivő, szabada-
lalmi memók írója, Budapest,
VII. Erzsébet-körút 8., mely új
találványok szabadalmzatásait
és értékesítését is elvállalja
minden államra. Ugyanitt kapha-
tó a hivatalos szabad. katalo-
gus 1891—1894. évfolyama köte-
lenként 1 fntért. (37)

Legalkalmasabb

karácsonyi és újévi ajándékok

LÖW SÁNDOR

órák és ékszerész-nél,

Budapest, VIII., József-körút 81. sz. alatt

kaphatók.

Ugyanott óra- és ékszer-műhely.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Ajándéknak különösen alkalmas.

A HÁZTARTÁS

a magyar háziasszonyok egyetlen, kitünő és minden rendes háztartásban nélkülözhetetlen közlönye, mely újévkor már a IV. évfolyamába lép.

Szerkeszti: **Kürthy Emilné**

a legkiválóbb szakírók és az ország legtapasztaltabb gazdaszönyvainak szíves közreműködése mellett.

A Háztartás főbb rovatai:

- Aszalás. — Aquarium. — Aratás. — Baromfi-udvar. — Befőzés. — Bevásárlás. — Családi rovatok. — Cselédeink. — Diszkert. — Dívát. — Disznó-ölés. — Ebédlő. — Egészség. — Egyleti élet. — Ékszeresek. — Éléskamra. — Étlapok. — Ételek. (Levesek, levesbevalók, előételek, főzélékek, tésztások, mártások, halak, sülték, sütemények, torták, krémek, fagyaltok.)
- Évenként ezernél több recept.** — Foltozás. — Furdószoza. — Fűtés és világítás. — Gondolatok. — Gyermekszoba. — Gyümölcsös. — Halászat. — Hálószoba. — Hasznos tudnivalók. — Házi ipar és művészet. — Házi szerek. — Házi vegytan. — Háztartás. — Humor. — Husvét. — Irány-czikkek. — Iróasztal. — Irodalom. — Italok. — Jótékonyosság. — Karácsony. — Kártékony állatok. — Kedvenceink. — Kenyérkészítés. — Képzőművészet. — Kertészet. — Kézimunka. — Konyha. — Konyhakert. — Konyhanyelvészet. — Lábbeli. — Lakás. — Lakomák. — Lovaink. — Maradékfalhasználása. — Méhes. — Mezőgazdaság. — Mosás és vasalás. — Nevelésügy. — A nők joga és munkaköre. — Nőkről a nőknek. — Népszokások. — Pecséttisztítás. — Pincze. — Rejtvények. — Selyemtanysztás. — Sertéseink. — Sport. — Szabás és varrás. — Száppanfőzés. — Szarvasmarhák. — Szépirodalom. — Szépség ápolása. — Színészet. — Szobakerészet. — Szőlőművelés. — Társasélet. — Tejgazdaság. — Vidéki különlegességek. — Zene.

A Háztartás szépirodalmi részében érdekes regényfolytatásokat és elbeszéléseket közöl.

A Háztartás 16 oldalon, elegáns rózsaszínborítékban minden hó 1-én, 10-én és 20-án jelenik meg.

A Háztartás apró hirdetéseit **minden előfizető ingyen** veheti igénybe. (87)

A HÁZTARTÁS előfizetési ára:

Egész évre 6 fnt. Félévre 3 fnt. Negyedévre 1 fnt 50 kr.

A HÁZTARTÁS kiadóhivatala:

Budapest, VIII., József-utca 45.

Mutatószámokkal szívesen szolgál a kiadóhivatal!

A Háztartás díszes és tartalmas

karácsonyi albumát a decemberben belépő új előfizetők is megkapják.

4067. szám, 1897.

Fa-eladási hirdetmény.

Alólirt m. k. erdőhivatal írásbeli versenytárgyalás után eladja az óvizi m. k. erdőgazdálkodás IV-ik vágás sorozatába tartozó üzemsztervileg kihasználásra előirt és 1898. évtől 1902. évig terjedő öt év alatt lehetőleg egyenlő részletekben és a m. kir. erdőkinestár által megállapítandó sorrendben kihasználandó tűzifa hozamát és pedig összesen mintegy 35,304 m³ lágú és kemény vegyes tűzifa mennyiségét, úrméterenként 12 krnyi kikiáltási ár mellett.

Az ajánlatához háromszázötven (350) forint bánatpénz csatolandó.

Az ivenként 50 kros bélyeggel ellátandó ajánlat, **1. évi december 21-én d. e. 10 óráig** a soóvári m. k. erdőhivatalnál benyujtandó.

Az árverési és szerződési feltételek ugy az alólirt m. k. erdőhivatalnál, mint az óvizi m. k. erdőgazdálkodásnál, hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők. Soóvárott, 1897. évi november hó 29-én.

M. kir. erdőhivatal.

(Utánnomtat nem díjaztatik.)

(234)

Mint általánosan ismeretes, a Richter-féle
Horgony-Kőépítőszekrények

a gyermekek legkedveltebb játéka.

Az egyedüli játék, mely a gyermekek figyelmét tartósan leköti és mely nem lesz már egy pár nap múlva sarokba téve.

Azért a legelőcsőbb ajándék és magas nevelési értéke és kitünő kivitele miatt egyszerűs mind a legelőkelőbb ajándék is. Általában a legjobb, mit gyermekeknek játéknak és foglalkozási-szerű ajándékozhatunk.

A Horgony-Kőépítőszekrények 40, 75, 90 krtól egészen 6 frtig és magasabb áron minden finomabb játékszerületben kaphatók és a valódiság jeléül „Horgony” védjeggyel vannak ellátva.

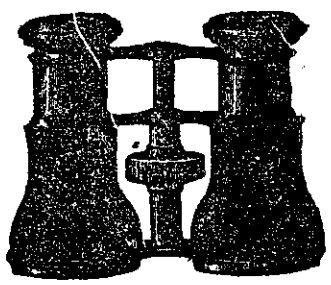
Figyelmeztetés! Egyedülvalódi-kő-építőszekrényeink ismeretes utánzóit a közönséget azáltal vezetik tévuttra, hogy jó hírnévnek örvendő eredeti gyártmányunkat drágának nevezik. Ilyen valótlán állítás által azonban ne hagyjuk magunkat félrevezetni, hanem összehasonlítás czéljából bölünk hamarosan a képes árjegyzék bekívánandó és az oly durva és nagyon tovakodó módon folajánlott kőépítőszekrény mint kevesebbértékű utánzat, aminő is, keményen visszatartandó. Csak a „Horgony” védjeggyel ellátott kőépítőszekrények valódiak. Utóljára kitéüntetve 1897-ben, Lipsceben az arany éremmel.

RICHTER F. AD. ÉS TÁRSA.

Első osztrák-magyar csász. és kir. szabadalmazott kőépítőszekrénygyár.
Iroda és raktár: L. Operng. 16, Bécs, gyár XIII/1 (Hietzing), Rudolstadt (Thür), Olten, Rotterdam, London, New-York, 215 Pearl-Str.

UJ! Türelem-megprébáló és a „Horgony” cz. társasjáték; **UJ!** bővebb az árjegyzékben található.

Kettős látcsövek

és színházi látcsövek az ünnepélyekre erős nagytávolságra és nagy látterülettel, különböző kivitelben, nagyságban és árban. Salon-lorqueteket hosszú nyéllel ajánlnak.

Calderoni és Társa
Budapest, IV., Váci-utca 30.

Megtakarítások az Auer-világításnál.

1. A „Pester Lloyd” könyvnyomdája Budapesten folyó évi márczius hó 8-án az eddig használt villamos izzólámpák helyett 133 drb Auer takaréklámpát és 3 drb rendes Auerlámpát szereltesett fel és 5 hónapi használat alatt a villamos világítással szemben következő összegeket takarította meg:

Világítási költségek villamos izzólámpák haszná- lata mellett:	Világítási költségek Auer takaréklámpák haszná- lata mellett: (89)
1896. márcz. hóban frt 893.10	1897. márcz 1—9-ig villamos 87.—
1896. április 735.83	10—31 Auer 173.73 frt 260.73
1896. május 474.87	1897. április hóban 148.83
1896. június 442.34	1897. május 156.93
1896. július 384.21	1897. június 133.83
Összesen frt 2930.35	1897. július 155.63
	Összesen frt 855.95

tehát 5 hónap alatt az Auer világítás használata által frt 2074.40
költség-megtakarítás éretett el, mely összegből frt 171.82 jókarban tartási

költség levonása után a tiszta megtakarítás frt 1902.56
tesz ki, vagyis körülbelül 70% a villamos világítással szemben.

A használatban lévő 136 drb Auerlámpa beszerzési költsége frt 576.45
tett ki.

2. A székesfővárosi vízművek V. ker. szivattyu telepen frt 382.75
beszerzési költséggel felszerelt 81 drb Auer-takarék égő használata által

2 hónap alatt a pillangó-égővel szemben frt 279.67
légszesz megtakarítás éretett el.

Légszesz fogyasztás pillangó égők használata
mellett:

Légszeszfogyasztás Auer takaréklámpák használata mellett:	Légszeszfogyasztás Auer takaréklámpák használata mellett:
1896. május hóban frt 230.90	1897. május hóban frt 117.89
1896. június frt 260.28	1897. június frt 94.22
Összesen frt 491.18	Összesen frt 212.11

vagyis az Auer-takarék-égők használata által a pillangó égőkkel szemben körülbelül
60 százaléknyi légszesz-megtakarítás mutatkozik.

Az „Atheneum” irodalmi és nyomdai részv. társaság 206 darab ren-
des Auer égő használata által a pillangó és argandégővel szemben 1896. évben 6960
frt 22 krt takarított meg 1895. évben pillangó és argand-égők mellett frt 12,513.22
volt a légszeszfogyasztás, míg 1896. évben Auer-világítás használata
mellett csak frt 5553.—

világítási költség merült fel, tehát 1 év alatt megtakarítás mutatkozik. frt 6960.22

Vidéki városokban — tekintve a villamosságnak és a légszesznek sokkal mag-
sabb egységárait — a megtakarítások is jóval nagyobbak és így az Auervilágítás
berendezése ugy gazdasági szempontból, valamint tekintettel a nagyobb fényhatásra
igen előnyös, amál is inkább, miután a csekély berendezési költségek néhány hónap
alatt az elért megtakarításokból visszatérülnek.

Együttal van szerencsénk a t. cz. közönség becses figyelmét tisztítási és jókar-
bantartási intézményünkre felhívni és igen ajánljuk ennek igénybevételeit, miután
mérsékelt díjak mellett a lámpák tisztítását, esetleg jó karbantartását vállaljuk el.

MAGYAR
GÁZ-IZZÓFÉNY RÉSZVÉNYTÁRSASÁG,
Weisbachi dr. Auer Károly szabadalma.
Budapesten, VI., Váci-körút 3-ik szám.

A legrégebb, legdiszesebb magyar élczlap az

ÜSTÖKÖS.

Szerkeszti: SZABÓ ENDRE.

Megjelenik minden héten temérdek képpel.

Tartalma: Szatirák, humoreszkek, krónniks adomák, Mujkos-
kalandok, politikai karrikaturák, illusztrált adomák, tréfás versek stb.

Előfizetési ára: **negyedévre 2 frt.**

Kiadóhivatal: V. ker., Kálmán-utca 2. szám, „Pallas”-nyomda.

➡ Mutatványszámok kívánatra ingyen küldetnek. ➡